T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİLİM DALI

SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI:

KAĞITHANE BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

UĞUR UZUN

İstanbul, 2013

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİLİM DALI

SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI:

KAĞITHANE BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

UĞUR UZUN

Danışman: Doç. Dr. ERBAY ARIKBOĞA

İstanbul, 2013

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

KAMU YÖNETİMİ Anabilim Dalı İSTANBUL ARAŞTIRMALARI Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi UĞUR UZUN'nın SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI: KAĞITHANE BELEDİYESİ ÖRNEĞİ adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 05.07.2013 tarih ve 2013-25/14 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi 29/8/2013

Öğretim Üyesi Adı Soyadı			**İmzası**
1.	Tez Danışmanı	Doç. Dr. ERBAY ARIKBOĞA	
2.	Jüri Üyesi	Doç. Dr. NAİL YILMAZ	
3.	Jüri Üyesi	Doç. Dr. YAŞAR KABATAŞ	

ÖNSÖZ

Bu tezin en başından sonuna kadar bana gerekli desteği veren ve konuya yaklaşımım konusunda yol göstererek çalışmanın akademik bir boyut kazanmasında emeği olan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Erbay ARIKBOĞA'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazım sürecinde her zaman yanımda olan sevgili aileme, eşim Zeynep UZUN'a, kişiliği ve başarılarıyla örnek olan amcam Selami UZUN'a ve her türlü desteklerini sunan dostlarıma ayrı ayrı teşekkür etmeyi bir borç biliyor, bu çalışmayı 2012 yılında vefat eden, bugünlere gelmemde emeği olan annem Altun UZUN anısına armağan ediyorum.

Ağustos-2013 Uğur UZUN

GENEL BİLGİLER

İsim-Soyisim : Uğur UZUN
Anabilim Dalı : Kamu Yönetimi
Programı : İstanbul Araştırmaları
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Erbay ARIKBOĞA

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans- Ağustos 2013
Anahtar Kelimeler : Yerel Yönetimler, Sosyal Politika, Sosyal Belediyecilik.

ÖZET
SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI: KAĞITHANE BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Yerel yönetimler, bütün ülkelerde kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez unsurunu meydana getiren kamu tüzel kişileridir. Bir ülkedeki yerel yönetimlerin gücü ve etkinliği, söz konusu ülkedeki demokrasinin düzeyi ile de oldukça ilişkilidir. Yerel yönetimler demokrasi açısından önemli olduğu kadar, yerel hizmetlerin yürütülmesinde verimliliği ve etkinliği sağlamada da önemli kurumlar olarak kabul edilmektedir.

Toplumda gün geçtikçe artan sosyal ihtiyaçların karşılanması sosyal devletin ana görevlerinden birisidir. Ülkemizde devlet bu sosyal görevini hem merkezi idare ile hem de yerel yönetimlerle yerine getirmektedir. Ancak son zamanlarda Dünya'da ve Türkiye'de yaşanan küreselleşme ve yerelleşme olgusu, sosyal devletin işleyişinde yerel yönetimleri, yerel yönetimler içinde de belediyeleri ön plana çıkarmıştır. Belediyeler üstlenmiş oldukları "sosyal belediyecilik" anlayışıyla sosyal hizmetlerin topluma sunulmasında, önemli bir aktör haline gelmişlerdir.

Dört bölümden oluşan bu çalışmada; ilk olarak kamu yönetiminin örgütlenmesi ve bu bağlamda yerel yönetimler ele alınmıştır. İkinci bölümde ise; sosyal politika kavramının doğuşu, gelişimi, hedefleri, merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin sosyal politika alanındaki rolü, sosyal belediyecilik kavramı ve temel işlevleri bağlantıları incelemiştir. Üçüncü bölümde Türkiye'de belediye yönetimi, yapısı ve Türkiye'de belediyelerde sosyal belediyeciliğin gelişimi ve hukuki dayanakları incelenmiştir. Dördüncü bölümde İstanbul İli Kağıthane İlçe Belediyesi'nin 2008-2012 döneminde sosyal belediyecilik alanında yapmış olduğu 24 sosyal hizmet uygulaması incelenmiştir.

GENERAL KNOWLEDGE

Name-Surname	: Uğur UZUN
Department	: Public Administration
Programme	: İstanbul Studies
Thesis Advisor	: Assoc.Prof.Dr. Erbay ARIKBOĞA
Thesis Type and Date	: Master- August 2013
Keywords	: Local Administrations, Social Policy, Social Municipality

ABSTRACT
SOCIAL MUNICIPAL PRACTISES: CASE STUDY ON KAĞITHANE MUNICIPALTY

Local governments are public corporations which generates the important and essential element of local management. Power and strength of local governments in a country are directly related to the level of democracy in the mentioned country. Local governments are accepted as important institutions in providing efficiency and effectiveness executing the local services as much as in terms of democracy.

In a society, to satisfy the social needs increasing day by day is one of the main objectives of social state. In our country, state performs this social task via both central and local governments. However, globalization and localization facts in Turkey and World in the recent years have featured local governments in social state and municipalities in local governments. Municipalities have become an important actor in serving the society by the task taken on as "social municipality".

In this study, composed of four parts, organization of the public administration and in this respect, local governments have been handled firstly. In the second part, the rise, development and goals of the social policy concept, the role of local governments and central government in the area of social policy and the notion of social municipality and its basic functions have been examined. In the third part, municipality management and structure in Turkey, development of social municipality and legal provisions of municipalities in Turkey have been studied. In the fourth part, 24 social services implementation made by İstanbul city – Kağıthane District Municipality in the area of social municipality for the period of 2008 – 2012 has been investigated.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ……III

ÖZET……...IV

ABSTRACT……V

TABLO LİSTESİ……VIII

ŞEKİL LİSTESİ……..……...X

KISALTMALAR LİSTESİ……..……XI

GİRİŞ…..……1

1. KAMU YÖNETİMİNDE ÖRGÜTLENME İLKELERİ 3
1.1. KAMU YÖNETİMİ ÖRGÜTLENME İLKELERİ 3
1.1.1. Merkezden Yönetim İlkesi 4
1.1.2. Yetki Genişliği İlkesi ve Çeşitleri 6
1.1.3. Yerinden Yönetim İlkesi ve Çeşitleri 7
1.1.3.1. Siyasi Yerinden Yönetim 7
1.1.3.2. İdari Yerinden Yönetim ve Çeşitleri 8
1.1.4. Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler Arasındaki İlişkiler 11
2. SOSYAL POLİTİKA VE SOSYAL BELEDİYECİLİK.....16
2.1. SOSYAL POLİTİKA KAVRAMI.....16
2.1.1. Sosyal Politikaların Ortaya Çıkışını Hazırlayan Koşullar 20
2.1.2. Sosyal Politikanın Genel Hedefleri 22
2.1.3. Merkezi Sosyal Politika ve Yerel Sosyal Politika 23
2.1.4. Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü 24
2.2. SOSYAL BELEDİYECİLİK KAVRAMI 26
2.2.1. Sosyal Belediyeciliğin Temel İşlevleri.....27
2.2.2. Sosyal Devlet İlkesi ve Sosyal Belediyecilik 29
3. TÜRKİYE'DE BELEDİYE YÖNETİMİ VE SOSYAL BELEDİYECİLİK 32
3.1. TÜRKİYE'DE BELEDİYE YÖNETİMİ 32
3.1.1. Belediyelerin Genel Özellikleri 33
3.1.2. Belediyelerin Görev ve Yetkileri.....35
3.1.3. Büyükşehir Belediyelerinin Görev ve Yetkileri 37
3.1.4. Belediyelerin Organları 39
3.1.4.1. Belediye Meclisi 39
3.1.4.2. Belediye Encümeni 40
3.1.4.3. Belediye Başkanı.....41
3.2. TÜRKİYE'DEKİ BELEDİYELERDE SOSYAL BELEDİYECİLİK 42
3.2.1. Türkiye'de Sosyal Belediyeciliğin Gelişimi.....42
3.2.2. Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politikalarına İlişkin Hukuki Dayanaklar 44
3.2.3. Sosyal Belediyecilik- Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliğinin Önemi.....47
4. KAĞITHANE BELEDİYESİ'NİN SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI 50
4.1. AMAÇ ve YÖNTEM.....50
4.1.1. Tezin Amacı ve Kapsamı 50
4.1.2. Tezde Kullanılan Yöntem.....50

4.2. KAĞITHANE İLÇESİNE GENEL BİR BAKIŞ....50
4.2.1. Kağıthane'nin Tarihçesi....51
4.2.2. Kağıthane'nin Nüfus Yapısı....52
4.3. KAĞITHANE BELEDİYESİ....55
4.3.1. Kağıthane Belediyesi'nin Misyonu ve Vizyonu....56
4.3.2. Kağıthane Belediyesi Bütçesi, Sosyal Hizmet Harcamaları Payı....57
4.3.3. Kağıthane Belediyesi'nde Sosyal Belediyecilik....60
4.4. KAĞITHANE BELEDİYESİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN SOSYAL HİZMETLER....61
4.4.1. Nakit Yardımları: Asker Aile Yardımı....65
4.4.2. Yoksullara Yönelik Ayni Yardımlar....66
4.4.2.1. Gıda Yardımı....66
4.4.2.2. Aşevi Yardımı....67
4.4.2.3. Eşya Yardımı (Çekyat ve Soba Yardımı)....68
4.4.2.4. Giyim Yardımı....69
4.4.3. Sosyal Organizasyon Hizmetleri....71
4.4.3.1. Toplu Sünnet Şöleni....71
4.4.3.2. Geleneksel Yaz Etkinlikleri....72
4.4.3.3. Ramazan Etkinliği ve İftar....73
4.4.3.4. Ücretsiz Geziler....73
4.4.4. Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri....74
4.4.4.1. Kırtasiye Yardımı....74
4.4.4.2. Eğitim Yardımı....75
4.4.5. Spora Yönelik Destek Hizmetler....76
4.4.5.1. Yaz Spor Okulu ve Spor Akademilerine Hazırlık Kursu....76
4.4.5.2. Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği....77
4.4.6. Sağlığa Yönelik Destek Hizmetleri....78
4.4.6.1. Poliklinik Hizmetleri....78
4.4.6.2. Sağlık Taraması....79
4.4.6.3. Hasta Nakil Aracı Desteği....79
4.4.6.4. Bilinçlendirme Semineri Hizmeti....80
4.4.7. Yapılan Çeşitli Yardımlar....82
4.4.7.1. Engelli Vatandaşlara Yönelik Hizmetler....82
4.4.7.2. Yalnız Yaşayan Yaşlılara Yönelik Yardımlar....84
4.4.7.3. Cenaze Hizmetleri....84
4.4.7.4. Danışmanlık Hizmeti....85
4.4.7.5. İş Arayan ile İşveren Arasında Koordinasyonun Sağlanması....86
4.4.7.6. Şehit Asker Ailelerine Yönelik Destek Çalışmaları....86
4.4.7.7. Sokak Çocuklarının Rehabilitasyonuna Yönelik Çalışmalar....86
SONUÇ....88
KAYNAKÇA....94

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1 : Merkezden Yönetim ile Yerinden Arasındaki Yarar ve Sakıncaları Değerlendirilmesi 10

Tablo 2 : Hiyerarşik Denetim ve Vesayet Yetkisi 12

Tablo 3 : Dar Anlamda Sosyal Politika ile Geniş Anlamda Sosyal Politikanın Farkları 20

Tablo 4 : Belediyelerin Evrensel Özellikleri -Türkiye'deki Belediyelerin Özellikleri 34

Tablo 5 : Kağıthane Nüfus Yapısı 52

Tablo 6 : Kağıthane Belediyesi Personel Durumu 56

Tablo 7 : 2008-2012 Yılları Arası Kağıthane Belediyesi Bütçesi ve Harcama Oranları 58

Tablo 8 : 2008-2012 Yılları Arası Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Harcama ve Bütçe Oranları 59

Tablo 9 : 2012 Yılı Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Harcama ve Bütçe Pat Oranı 59

Tablo 10 : Kağıthane Belediyesi'nin Sosyal Hizmetleri: Hedef ve Gerçekleşme Durumu 62

Tablo 11 : Kağıthane Belediyesi Tarafından Yürütülen Sosyal Hizmetler 64

Tablo 12 : 2008-2012 Yılları Arası Asker Maaş Yardımı Alan Aile İstatistikleri 66

Tablo 13 : 2008-2012 Yılları Arası Yapılan Erzak Dağıtımı İstatistikleri 67

Tablo 14 : 2008-2012 Yılları Arası Aşevi Hizmeti Öğün İstatistikleri 68

Tablo 15 : 2008-2012 Yılları Arası Aşevi Yemek Yardımı Yapılan Kişi İstatistikleri 68

Tablo 16 : 2008-2012 Yılları Arası Yapılan Eşya ve Soba Yardımı İstatistikleri 69

Tablo 17 : 2008-2012 Yılları Arası Yapılan Giyim Yardımı İstatistikleri 70

Tablo 18 : 2008-2012 Yılları Arasında İhtyaç Sahibi Öğrencilere Yapılan Giyim Yardımı İstatistikleri 70

Tablo 19 : 2008-2012 Yılları Arasında Sünnet Edilen Çocuk İstatistikleri 72

Tablo 20 : 2008-2012 Yılları Arası Düzenlenen Geleneksel Yaz Etkinlikleri İstatistikleri 73

Tablo 21 : Ücretsiz Gezilere Katılan Kişi Sayısı 74

Tablo 22 : 2008-2012 Yılları Arası Yapılan Okul Çantası ve Kırtasiye Yardımı İstatistikleri 75

Tablo 23 : 2008-2012 Yılları Arası Üniversite Öğrencilerine Yapılan Burs Yardımı İstatistikleri 76

Tablo 24 : 2009-2012 Yılları Arası Yaz Spor Okulu ve Spor Akademisi Hazırlık Kursu İstatistikleri 77

Tablo 25 : 2008-2012 Yılları Arası Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği Hizmeti İstatistikleri 78

Tablo 26 : 2008-2012 Yılları Arası Muayene ve Sevk Yapılan Kişi İstatistikleri 78

Tablo 27 : 2008-2012 Yılları Arası Yapılan Hasta Nakli Kişi Sayısı İstatistikleri 79

Tablo 28 : 2008-2012 Yılları Arası Nakli ve Muhtelif Yerlere Gönderilen Ambulans Hizmeti İstatistikleri 80

Tablo 29 : 2008-2012 Yılları Arası Dağıtılan Tekerlekli Sandalye İstatistikleri 83

Tablo 30 : 2008-2012 Yılları Arası Cenaze Hizmetlerinde Tahsis Edilen Araç İstatistikleri 85

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1 : Kağıthane İlçesi'nde İkamet Eden Kişilerin Nüfusa Kayıtlı Oldukları İller 53

Şekil 2 : Kağıthane İlçesindeki Nüfusun Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı 54

Şekil 3 : Kağıthane İlçesi Nüfusunun Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 55

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.t.	: Adı geçen tez
AB	: Avrupa Birliği
ÇETKO	: Çevre ve Tüketici Koruma Derneği
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
İşkur	: Türkiye İş Kurumu
KİT	: Kamu İktisadi Teşebbüsü
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
ss	: Sayfalar Arası
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil toplum kuruluşları
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TEMA	: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü
TODAİE	: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

GİRİŞ

Belli bir coğrafi alanda kamu gücünün yerel seçilmişler tarafından kullanılmasını içeren yerel yönetim olgusu, sürekli gelişen işlevleri ve yaygınlaşan uygulama alanı ile artan bir ilginin de odağına yerleşmektedir. Günümüzde hemen her devletin yönetsel yapılanmasında önemli bir yer tutan yerel yönetim örgütleri, yerel halkın gereksinim ve beklentilerine daha uygun ve daha etkili bir düzeyde yanıt verebilme özellikleri ile, çağdaş ve demokratik bir yönetim yapısının vazgeçilmez unsurları arasında değerlendirilmektedir.

Yerelleşme süreci, yaygın demokratik gelişmenin de etkisiyle kamu hizmetlerinin en yakın yönetim birimlerince sağlanması (subsidiyarite) ilkesine hizmet etmekte ve dolayısıyla yerel yönetimlerin güçlendirilmesini hızlandırmaktadır. Hızlı nüfus artışıyla gelişen hızlı kentleşmenin getirdiği karmaşık ve kapsamlı sorunların çözümünde merkezi yönetim ölçeğinin yeterince etkin ve işlevsel olamayışı, halkın yönetime doğrudan katılımının önem kazanması, merkezi yönetimle aralarındaki belirgin iş bölümünde hareket alanı daha çok sosyal ve kültürel hizmetlerle ve imar faaliyetleri çerçevesinde kalan yerel yönetimlere kentlerin ekonomik gelişmesinde yeni işlevler yüklenmesi, bu yönetimlerin önemini artıran diğer unsurlar olmuştur.

Türkiye'de sosyal politikaların uygulanmasında yetkili kamu yönetim birimi, merkezî idare olmakla birlikte son yıllarda yerel yönetimler ve özellikle halka en yakın birim olan belediyeler halka yönelik sosyal politika ve hizmetlerini geliştirme ihtiyacı duymaktadırlar. Bugün merkezî devletin yerel düzeydeki sosyal politikalarının etkinliği, yerel yönetimlerin dolaylı dolaysız desteği ile elde edilebilmektedir. Çünkü yerel yönetimler, halkın sosyal ihtiyaçlarını yerinde ve doğru olarak belirlemede ve bu ihtiyaçları doğrudan karşılamada merkezî yönetimlere göre daha yakın bir konumdadır.

Bu çalışmanın amacı; vatandaşlarına asgari bir yaşam düzeyi sağlamakla görevli olan sosyal devletin uygulamakla görevli olduğu sosyal politikaların gerçekleştirilmesinde belediyelerin aldıkları rolün ve bu anlamdaki katkılarının incelenmesidir.

Bu çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kamu yönetimi örgütlenme ilkeleri, çeşitli kavramları ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişki ele alınmıştır.

İkinci bölümde; sosyal politika ve sosyal belediyecilik kavramları tanımlanmış olup, sosyal politikaların tarihi, hedefleri, merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin sosyal politikaları, yerel yönetimlerin sosyal politika alanındaki rolü ve sosyal devlet ile sosyal belediyecilik ilişkisi, sosyal belediyeciliğin temel işlevleri incelenmiştir.

Üçüncü bölümde belediye ile ilgili genel bilgiler, Türkiye'de belediye yönetimi, özellikleri, organları, Belediye Kanunu ve büyükşehir belediyelerin görev ve yetkileri incelenmiş olup Türkiye'deki belediyelerde sosyal belediyeciliğin gelişimi, hukuki dayanakları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinin önemi ele alınmıştır.

Tezin son bölümü olan dördüncü bölümde; Kağıthane Belediyesi'nin 2008-2012 yılları arasındaki sosyal belediyecilik hizmetleri incelenmiştir. Bu kapsamda belediye faaliyet raporlarında yer alan bilgilerden ve belediye yetkilileriyle yapılan görüşmelerden hareketle 2008-2012 döneminde, Kağıthane Belediyesi'nin "sosyal belediyecilik" bağlamında yaptığı hizmetler, bu hizmetler için yıllara göre bütçesinde ayrılan paylar incelenmiştir. Kağıthane Belediyesi'nin sosyal hizmet faaliyetleri ve türleri; nakit yardımları, yoksullara yönelik ayni yardımlar, sosyal organizasyon hizmetleri, eğitim ve öğretime destek hizmetleri, spora yönelik destek hizmetleri, sağlığa yönelik destek hizmetleri ve bu gruplamaların dışında yer alan yapılan çeşitli yardımlar olmak üzere toplam 24 ayrı sosyal hizmet faaliyeti incelenmiştir.

1. KAMU YÖNETİMİNDE ÖRGÜTLENME İLKELERİ

1.1. Kamu Yönetimi Örgütlenme İlkeleri

Yönetim, örgütsel amaçları gerçekleştirmek için planlama, örgütleme, yöneltme ve denetleme süreçleri yoluyla kaynakların eşgüdümünün sağlanmasıdır. Yönetim, ortak amacın gerçekleştirilmesi için örgütlenmeyi, örgüt içerisinde yer alan bireylerin görev ve yetkilerinin belirlenmesini ve bir bütün olarak örgütün işleyişini kapsamaktadır.[1] Amme idaresi, idare ve yönetim kavramları ile özdeşleşebilen kamu yönetiminin, üç farklı anlam içerdiği ileri sürmektedir. Birincisi; devletin ya da ona bağlı kuruluşlarda eylemde bulunan kişilerin ve kümelerin davranışları ile ilgili olan, ikincisi devletin amaçların gerçekleştirebilecek biçimde örgütlenmiş insan gücü ve araç gereç ile bunların yönetimi, üçüncü anlamı ise kamusal siyasaların oluşturulmasında, siyasal karar organlarına teknik destek sağlayan ve bu siyasaları uygulayan örgütler bütünü.[2]

Kamu yönetiminde örgütlenme, kamu hizmetleri için gerekli olan araç ve imkanları bir düzende toplamak, yetki ve görev sorumluluklarını belirleyerek bir yapı oluşturmak demektir. Bunun için önce amaçlar belirlenir daha sonra yetki ve görevler sayılır. Örgütlenme, kendi başına bir amaç değil, daha çok kamusal hedeflerin gerçekleştirilmesi için bir araçtır.[3]

Kamu yönetimi örgütlenmesinde tek başına ne merkezden yönetim ilkesi, ne de yerinden yönetim ilkesi uygulanmaktadır. Çünkü her iki ilkeden hiç biri, tek başına yönetsel işlerin yürütülmesi için yeterli değildir. Her ikisi de bir arada, yan yana uygulanmaktadır ve bu ilkelerin biri, diğerinin karşıtı değil, biri diğerinin tamamlayıcısıdır.[4] Ayrıca bir diğer ilke olan yetki genişliği bunların yanında yer almaktadır. Merkezi idare, sahip olduğu yetkilerin bir kısmını yetki genişliği ilkesi yoluyla taşradaki teşkilatlara devredebilmektedir.

---

[1] Ali Acar, İsmail Sevinç, "1980 Sonrası Türk Kamu Yönetiminin Merkez Örgütünde Yapılan Reform Çalışmaları", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** Yıl 2005, Sayı 13, s. 20.

[2] Kübra Şahin, "Belediye Hizmetleri ve Hizmet Kalitesine Yönelik Vatandaş Memnuniyetinin Ölçümü", **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi SBE, 2011, s. 29.

[3] Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi,** Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2012, s. 105.

[4] Şeref Gözübüyük, **Türkiye'nin Yönetim Yapısı,** Ankara: Turhan Kitabevi, 2010, s. 94.

Devletler kamu hizmetlerini yerine getirirken hizmetlerin özelliğine bağlı olarak merkezi ve yerel yönetimler olarak örgütlenmiştir. Ortaya çıkan bu örgütlerde merkeziyetçi yönetim anlayışının mı yoksa yerel yönetim anlayışının mı daha ağırlıklı olacağı ülkenin sahip olduğu, tarihi, ideolojisi ve sosyo ekonomik yapısı gibi unsurlar önemli rol oynamıştır.[5] Kamu yönetimi örgütlenme ilkeleri; merkezden yönetim, yerinden yönetim ve yetki genişliği ilkelerinden oluşmaktadır. Bu üç ilke sırası incelenecektir.

1.1.1. Merkezden Yönetim İlkesi

Merkezden yönetim, yönetsel hizmetlerin merkezde toplanması ve hizmetlerin merkez ve merkezin hiyerarşisi içindeki birimler tarafından yürütülmesidir. Hizmetlerin sunulması için gerekli yetkiler merkezdeki yönetim tarafından kullanılmakta ve tüm kararlar devletin tüzel kişiliği adına alınmaktadır.[6]

Eryılmaz merkezden yönetimi; "kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacıyla hizmetlerin ve kararların merkezi hükümet ve onun yapısı içinde yer alan örgütlerce yürütülmesi"[7] olarak tanımlarken, Kalabalık ise merkezden yönetimi; "vatandaşlara sunulacak kamu hizmetlerinin devlet merkezinden tek elden yürütülmesi şeklinde tanımlamaktadır".[8] Eski tarihli bir yayında ise, Versan "...bir ülkede tek bir yasama organı ve tek bir yargı sistemi var ise, kanunlar yurdun her bölgesinde aynı şekilde uygulanıyorsa siyasi bakımdan merkezden yönetimdir" demektedir.[9] Eryılmaz, uygulama ve yaklaşım bakımından, merkezden yönetimi, siyasi ve idari olmak üzere ikiye ayırmaktadır.

Siyasi merkezden yönetim, bir ülkede yasama organının ve hükümetin tek olması ve dolayısıyla siyasi otoritenin tamamen merkezdeki iktidarda toplanması, hukuki birliğin mevcut bulunmasıdır. Siyasi merkeziyetçiliğe göre örgütlenmiş devlete üniter devlet yani tekçi devlet denir. Türkiye, Fransa ve Japonya üniter devlet biçimine

---

[5] Mehmet Göküş,"Türkiye'de Yerel Yönetim İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi" **Kamu Yönetiminin Yapısal ve İşlevsel Sorunları: Strateji, Rekabet, Küreselleşme,** (Ed. M.Akif Çukurçayır, Gülise Gökçe), İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2007, s. 285.
[6] Gözübüyük, ss. 94-95.
[7] Eryılmaz, s. 106.
[8] Halil Kalabalık, **İdare Hukukunun Temel Kavram ve Kurumları,** Sakarya, 2008, s. 32.
[9] Vakur Versan, **Kamu Yönetimi Siyasi ve İdari Teşkilat,** İstanbul: N.Sayar Yayın, 6.baskı, 1976, s. 64.

birer örnektir. Bu örgütlenme biçiminde kanun yapan ulusal meclisin dışında başka bir yasama organı bulunmaz ve bölgesel yada yerleşim birimlerine özel kanunlar da yoktur.

İdari merkezden yönetim ise, kamu otoritesinin merkezileştirilmesi anlamına gelmektedir. Kamu hizmetlerine ilişkin politikaların belirlenmesi ve kararların alınması yetkisi merkezi organlarda toplandığı gibi bunların yürütülmesine ilişkin insiyatif de bu organların eline verilmiştir. Merkezin hiyerarşik yapısı içinde yer alan alt birimlere, bölge ve il kuruluşlarına geniş takdir yetkisi tanınmaz. İdari merkeziyetçilik, siyasi merkeziyetçiliğin bir sonucudur. Çünkü siyasi bakımdan merkeziyetçi yönetim olmayan bir devlette, idari merkeziyetçilik gerçekleşmez. Türkiye'de hem siyasi merkeziyet, hem de idari merkeziyet uygulanmaktadır.[10]

Merkezden yönetimin yararları şu şekilde sıralanabilir:

- Siyasi güç genişler ve güçlenir. Özellikle Milli Savunma ve çeşitli ekonomik gereksinimler güçlü bir merkez teşkilatını gerektirmektedir.
- Kamu hizmetleri için gerekli sermaye ve uzmanlık gereksinimi de merkezden yönetim tarafından rahat karşılanacaktır.
- Merkezden yönetim idarenin yerel yetki ve baskılara karşı tarafsızlığını daha kolay sağlanabilir.
- Merkezden yönetim ile hizmetlerin yurdun her yanında aynı şekilde yürütülmesi sağlanabilir.

Merkezi yönetimin sakıncaları da şu şekilde sıralanabilir:

- Memurlar kendilerini hizmete ödevli olduğu halkla doğrudan doğruya ilgili görmediği için vatandaşı memnun etmeye çalışacağı yerde, merkeze hoş görünmekle yetinerek halkın işlerine, halkın dileklerine gereken önemi vermeyebilir.[11]

[10] Eryılmaz, a.g.e, s. 107.
[11] İsmet Giritli, **Türkiye'nin İdari Yapısı,** İstanbul: Der Yayınları, 1999, s. 6.

- Nüfuzlu parlamento üyeleri kendi seçim çevrelerine, bazı faydalar sağlamak suretiyle, hizmetlerin yurt ölçüsünde, adaletli dağılımını etkileyebilir.[12]
- Merkezden yönetim, hizmetlerin yöresel ihtiyaçlara göre yürütülmesini güçleştirir.[13] Çünkü kamu hizmetleri ile ilgili kararlar merkezden alındığı için, bu kararlar yerel halkın tercih ve ihtiyaçlarına uygun olmayabilir. Ayrıca alınan bu kararların uygulanmasındaki problemler ve aksaklıklar, yazışmalarla merkeze geri döneceğinden bürokrasiyi artıracaktır.

1.1.2. Yetki Genişliği İlkesi ve Çeşitleri

Yetki genişliği, merkezden yönetim sisteminin sakıncalarını gidermek ve taşradaki bazı acele ve önemli işlerin geciktirmeden yapılmasını sağlamak üzere düşünülmüş bir tekniktir. Bir bölge veya merkezin dışında teşkilatlanmış bir birimin başında bulunan ve merkeze bağlı memura, belirli fonksiyonların yerine getirilmesi bakımından, merkeze danışmadan karar almak ve uygulamak gibi yetkilerin tanınmasıdır. Yetki genişliği iki biçimde uygulanmaktadır. Birincisi "fonksiyonel yetki genişliği", diğeri ise "coğrafi yetki genişliğidir".

Fonksiyonel yetki genişliği, merkezi idarenin elinde bulunan bir kısım görev ve karar alma yetkileri, belli bir ihtisas dalında, faaliyet alanı bütün ülkeyi kapsayan bir kuruluşun başındaki yöneticiye verilir.[14] Bu kuruluşların tüzel kişilikleri olmakla beraber, kamu iktisadi teşebbüsleri ve katma bütçeli dairelerin yönetimi, fonksiyonel yetki genişliği kapsamında değerlendirilebilir.

Coğrafi yetki genişliği ise, merkezi idarenin karar alma ve yürütmeye ilişkin bazı yetkilerinin taşradaki birimlerinin yöneticilerine verilmesidir. Coğrafi yetki genişliği, merkezi otoritenin taşradaki tek temsilcisi olan ve bu nedenle de çok yönlü faaliyetleri bulunan valiye tanınacağı gibi, çeşitli bakanlıkların taşra kuruluşlarının (yerel ve bölgesel) başındaki yöneticilerine de verilebilir.[15]

---

[12] Gözübüyük, a.g.e., s. 96.
[13] Kemal Gözler, **İdare Hukukuna Giriş,** Bursa: Ekin Basım Yayın, 14. Baskı, 2011, s. 40.
[14] Kalabalık, a.g.e., ss. 35-37.
[15] Eryılmaz, a.g.e., s.113.

1.1.3. Yerinden Yönetim İlkesi ve Çeşitleri

Yerinden yönetim, ülkenin değişik coğrafya alanlarında farklılık gösteren yerel ortak ihtiyaçlarının karşılanması, hizmetlerin sunulması ve sorunların çözülmesi için yerel özerkliğe sahip, karar organları seçimle oluşan, halkın yerel kararların oluşumuna katılımının ve denetiminin öngörüldüğü, özerkliğe sahip bir yerel örgütsel yapıyı içeren yönetim anlayışıdır.[16]

Gözler yerinden yönetimi; "bazı kamu hizmetlerinin devlet dışındaki kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesi" olarak tanımlamaktadır.[17] Başka bir ifade ile yerinden yönetim, kamu hizmetlerinin sunulması bakımından karar alma ve uygulama yetkisinin, merkezi idare örgütüne dahil olmayan özerk yönetimlere tanınması olarak tanımlamıştır.[18]

Yerinden yönetim ilkesi, siyasi ve idari olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

1.1.3.1. Siyasi Yerinden Yönetim

Siyasi yerinden yönetim, federal devletlerde, anayasalarca, ulusal kimliğe sahip olmayan yerel birimlere tanınmış olan özerk yada yarı özerk statüye dayanan bir yönetim biçimidir.[19]

Başka bir ifade ile siyasi yerinden yönetim, devletin sahip olduğu yasamaya ilişkin bazı yetkileri, örneğin kendi kanunlarını yapmak ve kendi mahkemelerine sahip olmak gibi bir takım yetkilerin, daha az yetkili ulus altı bir otoriteye transfer edilmesidir.[20] Amerika Birleşik devletleri, Almanya, İsviçre siyasal yerinden yönetimin uygulandığı ülkelerdendir. Federal yapıya sahip olan devletlerde eyaletler yasama yetkisine sahiptir ve yargı yetkileri de bulunur.[21] Buna karşılık üniter devletlerde ise siyasi yerinden yönetim söz konusu değildir.

---

[16] Hüseyin Gül, "Yerinden Yönetim Kavramının Gelişimi, Tanımı, Türleri ve Özellikleri, **Türkiye'de Yerel Yönetimler,** (Ed. Recep Bozlağan ve Yüksel Demirkaya), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2008, s. 92.
[17] Gözler, a.g.e., s. 41.
[18] Göküş, a.g.e., s. 289.
[19] Ruşen Keleş, **Yerinden Yönetim ve Siyaset,** İstanbul: Cem Yayınevi, 2.Basım, 2000, s. 85.
[20] Kalabalık, a.g.e., s. 45.
[21] Nuri Tortop, Burhan Aykaç, **Mahalli İdareler,** Ankara: Nobel Dağıtım Yayın, 2.Basım, 2008, s. 99.

1.1.3.2. İdari Yerinden Yönetim ve Çeşitleri

İdari yerinden yönetim; "yerel nitelikteki kamu hizmetleriyle iktisadi, ticari, kültürel ve teknik bazı fonksiyonların merkezi idarenin hiyerarşik yapısı dışındaki kamu kişiliklerince yürütülmesidir".[22] Bir başka ifade ise; "merkezden yönetimin mahalli nitelikteki müşterek menfaatleri gerektiği gibi koruyamaması sonucu oluşturulmuş bir sistemdir"[23] denilmektedir.

İdari yerinden yönetim, hizmet yerinden yönetimi ve mahalli yerinden yönetim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Hizmet Yerinden Yönetimi, uzmanlık isteyen, merkezi idare tarafından yürütülmesi uygun görülmeyen, bazı kamu hizmetlerini yürüten, devletten ayrı tüzel kişilikleri bulunan, belli bir özerkliğe sahip olan kamu kuruluşlarıdır.[24] Merkez hiyerarşisine bağlı olmayan bu kuruluşlar, kendilerine bırakılmış kamu hizmetleriyle ilgili konularda kararlar almak yetkisine sahiptirler. Böylece, devlet tüzel kişiliği dışında yer alan, devletten ayrı bir iradeye, malvarlığına ve bütçeye sahip olan, görevlileri merkez yönetiminin hiyerarşisine tabi olamayan kamu tüzel kişilikleri ortaya çıkmaktadır. Yönetsel, ekonomik, sosyal, bilimsel ve mesleki türde gruplara ayrılabilen bu kuruluşlara; yüksek öğretim hizmetini gören üniversiteler, TRT, SGK, TODAİE, YÖK, TSE, KİT, barolar, ticaret ve sanayi odaları örnek olarak verilebilir.[25]

Mahalli Yerinden Yönetim, il, kent, belde, köy gibi belirli yerleşimlerde ya da coğrafi alanda yaşayan yerel topluluklara, yerel ortak gereksinimlerini yeterince, etkin ve zamanlı bir biçimde yasada öngörülen organların eliyle karşılayabilmeleri için, merkezi yönetim yapısı dışında yönetsel ve mali özerklik tanınmasıdır.[26]

Yerel yerinden yönetim (mahalli yerinden yönetim) olarak da anılan bu kesimdeki kuruluşların nitelikleri şöyle özetlenmektedir: Devlet tüzel kişiliğinin dışında yer alan kamu tüzel kişileridir. Kendilerine özgü iradeye, mal varlığına, bütçeye,

[22] Eryılmaz, a.g.e., s. 116.
[23] Kalabalık, a.g.e., s. 45.
[24] Gözler, a.g.e., s. 44.
[25] Selçuk Yalçındağ, "Yerinden Yönetim-Yerel Yönetim", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,** Cilt 4, Sayı 2, Mart 1995, s. 6.
[26] Gül, a.g.e., s. 98.

bağımsız gelir kaynaklarına sahiptirler. Temsili nitelikteki karar organları, merkez yönetimine karşı, yönetsel özerklikten yararlanırlar. Belediyeler, il özel idareleri ve köyler bu tür kuruluşlardır.[27]

Yerinden yönetim ilkesinin yararları şu şekilde sıralanabilir:[28]

- Temsili demokrasi yolu ile en ücra köşelere kadar, halkın demokrasiyi yaşayarak öğrenmesine ve yönetimin tabana yayılmasına olanak sağladığı, demokratik katılımı ve temsili artırdığı ve merkezi yönetim gücünü dengeleyerek bireysel özgürlüklerin ve yerel özerkliğin artmasına olanak sağladığı bilinmektedir.
- Yerinden yönetim, hizmet sunumunda çeşitliliği ve tercih özgürlüğünü artırır.
- Kamu politikalarının oluşturulmasında yurttaşların da söz sahibi olmalarını sağlar. Yerel kamu politikalarının oluşturulmasına yerel halkın etkin ve daha geniş katılımını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi ve sayılarının artırılması önemlidir.
- Yerel halkın yönetime daha kolay erişmesi, yönetimden daha kolay bilgi edinmesi ve hesap sorabilmesi için de uygundur. Bu nedenlerden dolayı, halkın hizmetlerin maliyetine duyarlılığı, bu maliyetlere katlanma ve yönetimi denetleme isteği de artar.
- Yerel halkın kendi sorunlarını sahiplenerek, çözüm üretmesinin, yerel işbirliği potansiyelinin ve yerel girişimciliğin güçlenmesinin de önünü açar. Böylece, yerel ekonomik kalkınma için de uygun bir ortam yaratır.
- Aşırı merkeziyetçi, bürokratik yapıların olumsuzluklarının azaltılmasına ve devlet tekellerinin kaldırılmasına yardımcı olur.

Yerinden yönetim ilkesinin sakıncaları ise şöyle sıralanabilir:[29]

- Yerel yönetimler bakımından rastlanan en önemli sorunlardan biri, bu kuruluşların gereken teknik eleman sağlamada karşılaştıkları güçlüktür.

[27] Yalçındağ, a.g.m., s. 7.
[28] Gül, a.g.e., ss. 93-94.
[29] Gözübüyük, a.g.e., ss. 98-99.

- Yerel yönetimlerin güçlenmesi halinde, ülkenin siyasal birliğinin bozulacağı endişesini duyan genel yönetim bu konuda çekingen ve isteksiz davranmaktadır.
- Yerel yönetimlere bırakılan kamu hizmetlerinin yurt düzeyinde eşit biçimde yürütülmesi imkanı yoktur.
- Hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının özerk olması, içlerinde kötü geleneklerin doğmasına sebep olabilir ve bunlar, çoğu zaman, toplumdaki gelişmeye ayak uydurmakta güçlük çekerler.

Aşağıdaki tabloda merkezi yönetim ile yerinden yönetim arasındaki yarar ve zarar değerlendirmesi konuyu bir başka açıdan özetlemektedir.

Tablo 1

Merkezden Yönetim ile Yerinden Yönetim Arasındaki Yarar ve Sakıncaları Değerlendirmesi

Değerlendirme Kriteri	**Merkezden Yönetim**	**Yerinden Yönetim**
Demokratiklik	Düşük	Yüksek
Partizanlık	Düşük	Yüksek
Yöresel İhtiyaçlara Uygunluk	Düşük	Yüksek
Bürokrasi, Kırtasiyecilik	Yüksek	Düşük
Mali Denetim	Kolay	Zor
Bölgeler Arası Eşitsizliğe Yol Açma	Düşük	Yüksek

Kaynak Kemal Gözler, **İdare Hukukuna Giriş,** Bursa: Ekin Basım Yayın, 14. Baskı, 2011, s.45.

1.1.4. Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler Arasındaki İlişkiler

Devletin kamusal, yarı-kamusal, mal ve hizmetlerin üretimine ilişkin tüm faaliyetleri tek başına gerçekleştirmesi son derece güçtür. Dolayısıyla birçok ülkede merkezi yönetimler bu türden bazı faaliyetlerini yerel yönetimlere bırakılmıştır.[30]

Merkezi yönetim ile yerel yönetim ilişkileri ülkeden ülkeye farklılık göstermesine karşılık, devletin siyasi, idari, hukuki, toplumsal ve ekonomik yapısı ile yakından ilgilidir. Mahalli idareleri düzenleyen, onların görevlerini tayin eden ve gelir kaynaklarını veren kanunlar, siyasal nitelikte kararlardır. Siyasal iktidarların tercihleri, benimsedikleri ekonomik politikalar ve yerel yönetimlere bakış açıları, bu idareleri yakından ilgilendirir.[31]

Yerel yönetimler, "üniter devletlerde devlet içinde yer alan bir kamu tüzel kişisi olduğu halde federal devletlerde devletçikler (üye devlet) içinde yeralan birer kamu tüzel kişisidirler."[32]

Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler Arasındaki İdari İlişkiler;

Merkezi idare ile yerel yönetimler arasındaki idari ilişkilerde; merkezi idarenin vesayet denetimi yetkisi bulunmaktadır. Vesayet denetimi; "yerinden yönetim kuruluşlarının, kendilerinin dışındaki, başka bir idari kuruluş tarafından, yasaların öngördüğü sınırlar içinde denetlenmesidir."[33] Vesayet denetimi, merkezi idare tarafından yerel yönetimlerin organları ve işlemleri üzerinde yapılmaktadır. Bu denetim yapılırken, hukukilik denetiminin dışına çıkılarak yerindelik denetiminin yapılması, vesayet denetiminin yapısına ters düşmektedir.[34]

Yerel yönetimlerin özerk bir yapıya sahip olması nasıl gerekli ise bir diğer gerekli olan unsur da yerel yönetimlerin denetimidir. Bu denetim merkezi idarece yerine

---

[30] Özcan Sezer, Tarık Vural, "Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Devletin Değişen Rolü ve Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arası Yetki ve Görev Paylaşımı", **Maliye Dergisi,** Sayı 159, Temmuz- Aralık 2010, s. 213.
[31] Veysel Atasoy, **Türkiye'de Mahalli İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi,** Türk Dünyası Araştırmaları, İstanbul: TDAV Yayınları, 1992, s. 13.
[32] Halil Nadaroğlu, **Mahalli İdareler,** İstanbul: Beta Yayınları, İstanbul, 5. Baskı, 1994, s. 24
[33] Kalabalık, a.g.e., s. 55.
[34] Hüsamettin İnaç, Feyzullah Ünal,"Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Belediyeler", **Dumlupınar Üniversitesi SBE Dergisi,** Sayı 17, Yıl: Nisan 2007, s. 12.

getirilmektedir. Merkezi idarenin bu yetkisine idari vesayet denmektedir. Devletin temel yapısının bir unsuru olan yerel yönetimlerin merkezi idarece denetlenmesi yönetim anlayışının bir gerekliliğidir. Bu denetimin amacını basit olarak şöyle özetlemek mümkündür; yerel yönetimler üzerindeki denetim, merkezi yönetim ile yerel yönetim birimi arasındaki koordinasyonsuzluğu ve çatışmayı, yerel birimlerin, yetkilerinin dışına çıkıp ülke birliğinin ve hizmet sunumundaki sürekliliğin bozulmasını önlemektir. [35]

Aşağıdaki tabloda hiyerarşik denetim ile idari vesayetin karşılaştırılmasında gördüğümüz gibi vesayet denetimi hiçbir zaman hiyerarşik denetim anlamına gelmez.

Tablo 2

Hiyerarşik denetim ve Vesayet Yetkisi

	Hiyerarşik Güç	**Vesayet**
Çerçeve	Bir tüzel kişilik içindeki ilişkiler.	İki tüzel kişilik arasındaki ilişkiler. (Merkezi yönetim ve Belediye)
Kaynak	Kamu Hukuku	Şartlara bağlı yetkiler. " Metinsiz vesayet yok, metin ötesinde vesayet yok"
Alan	Kanunlara uygunluk ve yerindelik denetimi	Kanunlara uygunluk
Anlaşmazlık	Şayet işlem kendisini ilgilendirmiyorsa, üstünün icraatının iptalini istemekte astın bir çıkarı yoktur.	Yerinden Yönetim makamının vasi yetkilerinin iptalini talep etmekte her zaman çıkarı vardır.

Kaynak: Veysel Atasoy, **Türkiye'de Mahalli İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi,** Türk Dünyası Araştırmaları, İstanbul: TDAV Yayınları, 1992, s.66.

Hiyerarşik güç aynı kuruluşun içinde bir ast üst ilişkisi şeklinde cereyan ederken, vesayet yetkisi mevzuatla belirlenen alanlarda ve şartlarda bağlı olarak yani bir

[35] Rafet Çevikbaş, "Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Yerel Özerlik ve İdari Vesayet", **Yerel Siyaset Dergisi,** Sayı 32, Yıl 3, Ağustos 2008.

metin çerçevesinde merkezi yönetim kuruluşları ile yerinden yönetim kuruluşları arasında geçmektedir ve sadece kanuna uygunluk denetlenmektedir.[36]

İdari vesayette yerel yönetimlerin organları, kararları, eylem ve işlemleri, ilgili yasalara uygunluk bakımından denetlenir. İdari vesayet hiçbir zaman yerinden yönetim kuruluşlarının özerklik alanına müdahalesi anlamına gelmemelidir.[37]

Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arasındaki Mali İlişkiler ve Mali Özerklik;

Yönetimler arası mali ilişkiler, bir ülkede çeşitli yönetim kademeleri arasında (üniter devletlerde, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında; federal devletlerde, federal devlet, federe devlet ve yerel yönetimler arasında) gelir kaynaklarının bölüşümünü ifade etmektedir.[38] Birçok ülkede gelirlerin büyük bir kısmı, yerel vergilerin yetersiz olduğu bölgeleri telafi etmek veya mali kaynakları düşük beldelerin eşitsizliklerini gidermek amacı ile devlet tarafından dağıtılmaktadır. Bu dağıtım şekli ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Merkeziyetçiliğin geleneksel bir durum aldığı ülkelerde gelirlerin de merkezileştirilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Büyük vergi kaynakları merkezi yönetimin elinde toplanmakta, bu durum ise yerel yönetimlerin gelir yetersizliğine sebep olmakta ve merkezi yönetim gelirlerinden kendilerine pay verilmesini gerektirmektedir. Bu payların dağıtımı ise prensipli ve düzenlenmiş bir mali ilişkiye ihtiyaç göstermektedir.[39]

Mali kaynaklarının çoğunluğunun öz kaynaklardan oluşması, öz gelirlerin oranlarını belirleyebilme, merkezi yönetim yardımlarının şartsız verilmesi ve son olarak da gelirlerini serbestçe harcayabilmesi unsurları taşıması önemli bir ölçüttür.

Mali özerkliğin ilk unsuru olan öz gelirler, "öz gelirler" olarak sınıflandırılan vergi geliri, şerefiyeler, harcamalara katılma payları ve harçlar, yerel yönetimlerin özgürce oluşturabildikleri kapsam, vergi matrahı ve oranlarını belirleyebildikleri ve

[36] Atasoy, a.g.e., s. 67.
[37] Göküş, a.g.e., s. 293.
[38] Ülkü Arıkboğa, **Yönetimler Arası Mali İlişkiler,** İstanbul 2004, s. 19.
[39] İrfan Türkoğlu, "Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması", **Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı,** Ankara: Yayın 2009/389, s. 196.

toplayabildikleri ve harcaması tamamıyla kendilerine ait kaynaklar olarak ifade edilebilir. Bu ifadeye göre, yerel yönetimlerin öz kaynakların üzerinde tam bir kontrole sahip olduğu varsayılmaktadır. Ancak, bu yaklaşımla yerel yönetimlere ait olan kaynaklara baktığımız zaman, yerel bütçede yer alan kaynakların hiç birinin, gerçek bir öz gelir olmak için gerekli şartları taşımadığı ortaya çıkmaktadır. Mali özerkliğin diğer bir unsuru ise, bahsettiğimiz bu gelirlerin yanında, belli bir şart koşmadan ulusal gelirden paylar verilmesi ve yardımlar yapılmasıdır. Yerel yönetimlerin diğer kaynaklarına rağmen, yurt çapında bölgeler veya yerel yönetimler arasında eşitliği sağlamak için merkezi yönetim tarafından mali yardımların yapılması gereklidir.[40]

Mali özerkliğin diğer bir unsuru, yerel yönetimlerin vergi, harç ve hizmet karşılığı gibi gelirlerden oluşan öz gelirlerin oranlarını düzenleme yetkisine sahip olabilmeleridir. Bu husus, yerel yönetimlerin özerkliklerini gerçekleştirmenin, merkezi yönetimin ağır baskısından ve vesayetinden kurtarmanın önemli koşuludur; çünkü yerel yönetimlerin zamanla artan ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri, aynı oranda gelirlerinin artması ile mümkündür. Eğer öz gelir oranları merkezi yönetim tarafından, tek taraflı olarak düzenleniyor ise, ihtiyaçlardaki artışa paralel bir gelir artışı gerçekleşmeyebilir. Mali özerkliğin diğer bir unsuru ise, bahsettiğimiz bu gelirlerin yanında, belli bir şart konmadan ulusal gelirden paylar verilmesi ve yardımlar yapılmasıdır. Yerel yönetimlerin diğer kaynaklarına rağmen, yurt çapında bölgeler veya yerel yönetimler arasında eşitliği sağlamak için merkezi yönetim tarafından mali yardımların yapılması gereklidir.[41] Ayrıca Avrupa Birliği Yerel Özerklik Şartı'nın 9. Maddesinde[42] "mali özerklik ve mali kaynakların önemi" vurgulanmıştır.

---

[40] Bircan Akgül, "Belediye Yöneticileri Gözünden Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın İncelemesi", **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),** Atılım Üniversitesi SBE, 2012, s. 17.

[41] Akgül, a.g.t., ss. 17-18.

[42] Avrupa Birliği Yerel Özerklik Şartı'nın 9. Maddesi;

-Ulusal ekonomik politika çerçevesinde, yerel makamlara kendi yetkileri dahilinde serbestçe kullanabilecekleri mali kaynaklar sağlanacaktır.

- Yerel makamların mali kaynakları anayasa ve kanunla belirlenen sorumluluklarla orantılı olacaktır.

- Yerel makamların malî kaynaklarının en azından bir bölümü oranlarını kendilerinin kanunun koyduğu sınırlar dahilinde belirleyebilecekleri yerel ve vergi ve harçlardan sağlanacaktır.

- Yerel makamlara sağlanan kaynakların dayandığı malî sistemler, görevin yürütülmesi için gereken harcamalardaki gerçek artışların mümkün olduğunca izlenebilmesine olanak tanımaya yetecek ölçüde çeşitlilik arz etmeli ve esneklik taşımalıdır.

- Malî bakımdan daha zayıf olan yerel makamların korunması, potansiyel malî kaynakların ve karşılanması gereken malî yükün eşitsiz dağılımının etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik malî eşitleme yöntemlerinin veya buna eş

Yerel yönetimlerin mali bakımdan özerk olabilmesi sadece yeterli gelire sahip olmasıyla değil, dilediğinde ulaşabileceği kendine ait bağımsız gelir kaynaklarına (öz kaynaklara) sahip olmasıyla sağlanabilir.

Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler Arasındaki Siyasi İlişkiler;

Yerel yönetimler, hükümetler gibi, demokratik sistemin temel siyasi kurumlarındandır. Hükümetler, ülke geneline yayılmış kamu hizmetleriyle ilgilendikleri halde, yerel yönetimler belirli bir coğrafi alan ile ilgili ve o alandaki ortak yerel kamu hizmetlerini yürütmektedir. Yerel yönetimlerin faaliyet alanı, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olduğu için, her zaman kamu politikasının yoğun tartışma ortamında yer alırlar. Yerel yönetimler, kendi karar organlarına sahip oldukları için, hükümetin izlediği genel politikadan farklı siyaset izleyebilirler. Bu farklılık ülkede siyasi çoğunculuğun da önemli unsurlarını meydana getirir.[43]

Yerel halkın kendini ilgilendiren konularda yasa çıkarma yetkisiyle dilediği gibi bağımsız davranmasına olanak sağlayan siyasal özerklik, genellikle idarî yerinden yönetimlerde söz konusu değilken; federatif devletlerde yer almaktadır. Bir başka ifadeyle, federal devlete üye devletler (eyaletler), kimi siyasal kararları almak, yasa yapmak gibi yetkilere sahiptir. Federe devletler, federal anayasa ile tespit edilmiş bazı istisnalar (dış ilişkiler, savunma vb.) dışında tamamen özerk ve bağımsızdırlar. Başka bir ifadeyle, eyaletler, yasama, yürütme ve yargı organları ve bunlara ilişkin gerekli yetkilerle donatılmışlardır. Oysa idarî yerinden yönetimlerde ise yerel idarî birimlere bu tür yasamaya ve yargıya ilişkin yetkiler tanınmamıştır. Yetkileri merkezi yönetim tarafından yasa ile her zaman değiştirilebilir ya da kaldırılabilir[44]

önlemlerin alınmasını gerektirir. Bu yöntemler ve önlemler yerel makamların kendi sorumluluk alanlarında kullanabilecekleri takdir hakkını azaltmayacaktır.
- Yeniden dağıtılan kaynakların yerel makamlara tahsisinin nasıl yapılacağı konusunda, kendilerine uygun bir biçimde danışılacaktır.
- Mümkün olduğu ölçüde, yerel makamlara yapılan hibeler belli projelerin finansmanına tahsis edilme koşulu taşımayacaktır. Hibe verilmesi yerel makamların kendi yetki alanları içinde kendi politikalarına ilişkin olarak takdir hakkı kullanmadaki temel özgürlüklerine halel getirmeyecektir.
.http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/sozlesmeler/coktaraflisoz/ak/turkce/122_tur.pdf (Erişim Tarihi: 25.06.2013).

[43] Eryılmaz, a.g.e., s. 226.

[44] Akgül, a.g. t., ss. 19-20.

2. SOSYAL POLİTİKA VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

2.1. Sosyal Politika Kavramı

Sosyal politika, "toplumu oluşturan bireylerin sosyal ihtiyaçlarını karşılama amacına yönelik faaliyetlerde bulunan disiplinler arası bir bilim dalıdır".[45] Başka bir tanımda; "sosyal politika, devletlerin, resmi ve özel sosyal kurumların ve sivil toplum örgütlerinin, değişik sosyal kesimlerin yaşama şartlarını iyileştirmek maksadıyla uyguladıkları sosyal politikaların ve tedbirlerin bütünüdür".[46] Bazı sosyal politikacılar, sosyal politika için tüm zamanlarda geçerli bir tanım yapabilmenin hemen hemen imkansız olduğunu ileri sürmektedirler.[47] Sosyal politika kavramı, sosyal siyaset, sosyal ekonomi, toplumsal politika, çalışma ekonomisi, endüstri ilişkileri, refah politikası vb. adlarla da ifade edilmektedir.[48]

Sosyal politika, endüstrileşmeyle birlikte toplumsal gelişme ve değişmeye paralel olarak genişlemiştir. 19. yüzyıl boyunca devlet tarafından işçi sınıfı merkezli önlemleri içeren politikalar uygulanmaya başlanmıştır. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, sosyal güvenlik, çalışma hayatındaki kadın ve çocukların korunması gibi konular sosyal politika alanının temel konuları haline gelmiştir. [49]

Sanayi devrimi ile başlayan süreçte hakim olan liberal düşünce ve liberal-kapitalist sistem ekonomiye devlet müdahalesini tamamen reddetmiş ve ekonominin işleyişine devletin müdahalesini tabii sürece müdahale olarak görmüştür. Bütün bu düşüncelerin etkisiyle 19. yüzyılda ekonomik alanda tam bir özgürlük havası ortaya çıkarmış serbest girişim, rekabet ve kişisel çıkarların en üst düzeye çıkarılması sosyal alanda ciddi sorunlar ortaya çıkarmıştır.[50]

Sosyal politikanın bir bilim dalı olarak ülkemizde kullanımı, 1916-1917 yıllarında Ziya Gökalp'in çıkarılmasına öncülük ettiği "Yeni Mecmua" ya kadar

---

[45] Abdülkadir Şenkal, **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika,** İstanbul: Alfa Basım Yayım, 2011, s.26.
[46] Ali Seyyar, **Sosyal Siyaset Terimleri,** İstanbul: Beta Yayınları, 2002, s. 544.
[47] Ömer Z. Altan, **Sosyal Politika Dersleri**, Eskişehir, Anadolu Ü. Yay., No: 1592, 2004, s. 2.
[48] Şenkal, a.g.e., s. 26.
[49] Halis Yunus Ersöz, **Sosyal Politikada Yerelleşme,** İstanbul: İTO Yayınları, 2011, ss.48-53.
[50] Tuncay Güloğlu ve Muharrem Es, "Yerelleşen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler**", 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı,** Sakarya: 23-24 Ekim 2008, s. 258-259.

gitmektedir. Daha sonra İstanbul Üniversitesi'nin Alman profesörlerinden Gerhan Kessler'in ülkemizdeki bilimsel çalışmalarında 1960'lı yıllarda sıkça duyulmaya başlanmıştır.[51]

20. yüzyılın ilk yarısı sosyal sigorta sisteminin kalıcı duruma geldiği, kapsamının genişlediği ve bu konuda artık bir uzlaşmaya varıldığı bir dönemdir. Bu yıllar, herkese zorunlu bir eğitim verilmesi veya herkesin sosyal bir güvenceye sahip olmasının yalnız bu kişiler açısından değil, toplum açısından da yararlı olduğunun daha iyi anlaşıldığı yıllar olmuştur. II. Dünya Savaşı bittikten sonra, artık yalnız sosyal güvenlikten değil, sosyal devletten ve geniş anlamda sosyal politikalardan söz edilmeye başlanmıştır. Avrupa ülkesinde, emekten yana partiler iktidara geldiği gibi, sosyal sorunları konu edinen programlar uygulamaya koymaktadır. Sosyal politikanın geniş bir anlam kazandığı, sosyal devlettin gelişip yaygınlaştığı 1945-1975 arasındaki döneme girilmektedir.[52]

Günümüzde ise, sosyal politika hem anlam, hem de içerik bakımından oldukça geniş bir kavram halini almıştır. Söz konusu kavram Kıta Avrupa'sında "sosyal politika", Kuzey Amerika literatüründe ise, "sosyal refah politikası" olarak kullanılmaktadır.[53] Toplumlarda zamanla meydana gelen bu hareketlilik ve değişimler, toplumların ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel gelişmişlik seviyeleriyle sosyal politika kararlarının uygulanmasında önemli faktörlerdir. Bu kavramlar dikkate alındığında sosyal politikanın kendi içinde geçirdiği anlam ve içerik değişikliği şu şekilde kavramsallaştırılabilir.

Sosyal Politika;

a) Temelde modern devlete ait bir politikadır ve varlığını, insan hakları ve demokrasi gibi siyasal gelişmelerle, liberal devlet anlayışını değişime zorlayan sınıfsal mücadelelere borçludur.

[51] Hamza Ateş, "Sosyal Belediyecilik", **Çerçeve Dergisi,** Cilt 17, Ocak 2009, s. 89.
[52] Meryem Koray, **Sosyal Politika,** Ankara: İmge Kitabevi, 2012, s. 28-29.
[53] Şenkal, a.g.e, s. 27.

b) Bir yandan demokratik bir sistem içinde devletin toplumsal sınıflar ve çıkarlar arasında uzlaşı sağlama ihtiyacı ve arayışı ile ilgilidir, öte yandan devletin daha geniş anlamda toplumsal eşitlik ve adalet sağlama yükümlülüğünden doğmaktadır.

c) Hem makro ekonomik politikalarla hem de siyasal seçimlerle ilişkilendirmek ve bir toplumsal-siyasal ekonomi olarak düşünmek kaçınılmazdır.

d) Sosyal politikaların geniş anlamda sosyal eşitlik ve sosyal adalet sağlayıcı bir işlev kazanması, sosyo-ekonomik hakların kabulü gibi hukuki bir temel, vatandaşlığın sosyal bir boyut kazanması gibi toplumsal-siyasal bir gelişme ile yakından ilgilidir.

e) Ücretli emeğin toplumsal bir dinamik olarak daha sınırlı ve güçsüz kaldığı toplumlarda ise sosyal politikaların hem kapsamı ve içeriği yetersiz kalmakta hem de sosyal politikanın "sosyal hizmetler ve yardımlar" olmaktan öteye geçmesi mümkün olamamaktadır.[54]

Yukarıda da görüldüğü gibi sosyal politikanın anlam ve içerik değişikliği ile, zaman içerisinde alanı genişlemiştir. Bu nedenle Sosyal politika, iki tarif kategorisine ayrılarak değerlendirilmektedir. Bunlar; geniş anlamda sosyal politika ve dar anlamda sosyal politikadır.

Dar anlamda; kapitalist ekonomi düzeninden hareket eden, sadece işçi ve işveren veya sermaye ve emek sınıfı arasındaki mücadeleyi konu edinen, bu iki sınıf arasındaki mücadeleye sadece iş ilişkileri çerçevesinde yaklaşan, amacı toplum düzeninin korunması ve sürdürülmesi olan düzenlemeler bütünüdür.[55] Başka bir ifadeye göre; "toplumda var olan sınıfsal ilişkiler, devinimler, savaşımlar ve çelişkiler karşısında, devleti ve hukuksal düzeni ayakta tutmaya ve korumaya dönük çalışmaları içeren bir uğraş alanıdır".[56] Şenkal'a göre ise; "çıkarları uyuşmayan sınıflar arasında tırmanan çatışmaları önleyerek toplumsal uyumu garanti altına almak"[57] olarak tanımlanabilir.

[54] Koray, a.g.e., ss. 29-30.
[55] Eyüp Bedir, **Sosyal Politika I**, Eskişehir, Anadolu Ü. Yay., No: 2621, 2012, s. 4.
[56] Cahit Talas, **Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi,** İstanbul: Bilgi Yayınevi, 1992, s. 15.
[57] Şenkal, a.g.e., s. 26.

Tanımlamalarda da anlaşılıyor ki dar anlamda sosyal politika; ekonomik olarak güçsüz sınıfları oluşturan insanlara daha sağlıklı, daha elverişli, daha adil bir yaşam ve çalışma koşulları sağlamaya yöneliktir.

Geniş anlamda sosyal politika; topluma bir bütün olarak bakan, toplum içinde bütün sınıfları ilgilendiren, çok çeşitli konuları sınıf farkı gözetmeksizin ele alan bir disiplindir. Örneğin bir sağlık, bir eğitim, bir tarım siyaseti, toprak reformu, tarım ürünlerinin fiyat düzeyi, vergi politikaları, vergilerin yapısı ve toplumdaki diğer konular sosyal politika kapsamına girmektedir.[58] Genel olarak sosyal politika, "genelde toplumun değişik sosyal kesimlerinde ortaya çıkan muhtelif sosyal sorunları ortadan kaldırmayı ve herkesin sosyal refahını temin etmeyi ve yaygınlaştırmayı hedefleyen önlemlerin ve uygulamaların bütünüdür".[59] Dar anlamda sosyal politika ile geniş anlamda sosyal politikanın karşılaştırılması Tablo 3'te yapılmıştır.

[58] Talas, a.g.e., s. 16.
[59] Süleyman Özdemir, **Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti,** İstanbul: İTO Yayın No 2007-57, 2007, s. 15.

Tablo 3

Dar Anlamda Sosyal Politika ile Geniş Anlamda Sosyal Politikanın Farkları

Dar Anlamda Sosyal Politika	Geniş Anlamda Sosyal Politika
Sanayi Devrimi ile ortaya çıkan çalışma ilişkilerini merkeze alır.	Sanayi Devrimi'nden çok eski tarihlerdeki sosyal sorunlardan, sanayi sonrası toplumun sosyal sorunlarına kadar geniş bir çerçeveye sahiptir.
Çalışma hayatındaki sorunları iki sınıf (emek-sermaye) bağlamında değerlendirir.	Sosyal sorunlara ve çalışma yaşamındaki ilişkilere sınıf perspektifinden daha geniş bir perspektif ile yaklaşır.
Sadece çalışma ilişkilerinden doğan sorunları, temeline işçi statüsü altında çalışanları oturtarak konu alır.	Sosyal hayatın bütün yönlerini inceleyerek sosyal sorunların tümünü konu alır. Çalışma ilişkilerindeki kapsamı işçiler değil, tüm bağımlı çalışanlardır.
İktisadi sistemi kapitalist sistem olarak kabul eder ve bunun sürdürülmesi için düzenlemelerin üretilmesini hedefler.	İktisadi hayatın bütün yönlerini inceleyerek sosyal sorunların tümünü konu alır. Çalışma ilişkilerindeki kapsamı işçiler değil, tüm bağımlı çalışanlardır.
Siyasal düzenle ilişkiler genel oy hakkı ile sınırlıdır.	Siyasal düzenin önemli bir parçası haline gelecek aktörlerin oluşturulmasına katkıda bulunur.

Kaynak; Eyüp Bedir, **Sosyal Politika I**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi. Yayın No: 2621, 2012, s. 6.

2.1.1. Sosyal Politikaların Ortaya Çıkışını Hazırlayan Koşullar

Sosyal refah hizmetlerinin sağlanmasında en önemli kurum, devlet aygıtıdır. Birçok eski medeniyette devletler, toplum içinde sosyal refah için temel oluşturmuştur. Ancak, ilkçağlarda devletlerin günümüzdekilere benzer bir şekilde sosyal düşünceler güttüğünü iddia etmek zordur, çünkü bu dönemde devletin sosyal niteliği gelişmemiştir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise devletler, sosyal refah alanında neredeyse tek hizmet sağlayıcı olmuştur. Bunun başta gelen nedeni, sanayileşmenin geleneksel kurumları yok etmesi ya da önemli ölçüde değiştirmesidir. Dolayısıyla devlet, bu geleneksel

kurumların refah fonksiyonlarını üstlenmek ve çalışan nüfusu sanayileşmenin zorluklarından korumak üzere müdahale etmek zorunda kalmıştır. Sanayi Devrimi ile birlikte, bir yandan sosyal politikanın kapsamı, bir yandan da sosyal politikaların sağlanmasında görev alan kurumlar farklılaşmaya, sivil toplum yerine, sosyal refah hizmetlerinin sunumunda devlet görev almaya başlamıştır. Sanayi Devrimi, ekonomik ve sosyal yaşamda büyük bir değişim yaratmış, yeni sosyal sınıflar ortaya çıkmış, üretim ve çalışma ilişkileri yeniden şekillenmiştir. Yeni dönemin ortaya çıkardığı sefalet, sivil sektörün ve gönüllü kuruluşların üstesinden gelemeyeceği bir büyüklüğe ulaştığından, devletin, sosyal politika önlemlerinin alınmasında diğer aktörlerin önüne geçmesine yol açmıştır.[60]

Sanayi Devrimi'nin çalışma hayatı açısından ortaya çıkardığı etkiler ise; kırsal kesimde loncaların çökmesi ile işsiz kalan çok sayıda insanın sanayi bölgelerine kayması, düzensiz bir kentleşmenin ortaya çıkması, işçi sınıfının büyümesi, iş bölümünün ve uzmanlaşmanın artması, toplumu meydana getiren sosyal grup ve sınıfların sorunları ortaya çıkan yeni sosyoekonomik yapının maruz kaldığı en önemli sorun olmuştur. Bu grupların başında işçi sınıfı, yoksullar, yaşlılar ve korunmaya muhtaç kişiler gelmektedir. Çalışma sürelerinin uzun, ücretlerin ise çok düşük olması, kadın ve çocukların kötü çalışma şartlarına maruz bırakılmaları, iş kazalarında görülen artışlar, iş güvenliği konusunda yasal düzenleme eksiklikleri gibi konular bu dönem sonrasında çalışma hayatı ile ilgili ortaya çıkan belli konular olmuştur. [61]

Bu nedenledir ki işçi sınıfı ve kötü şartlarda çalışan insanlarla, zengin sınıfının onların emeği üzerinden zenginleşmesi, sorunların da başlamasına sebep olmakla birlikte toplumda sınıflar arası maddi çıkmazın daha da büyümesi huzursuzluk meydana getirmiştir. Bu sadece bir ülkede sınırlı kalmamış ve küresel anlamda yayılma göstermiştir. Bir yandan hak arayışı yaşanırken bir yandan da insan hakları ve adalet ilerleme kaydetmiştir.

Toplumda yaşayan insanların, insan haklarından eşit olarak yararlanmasının gereğine inanmak gerekir, sosyal politika bir arada yaşayabilmenin yalnız ahlaki

[60] Özdemir, a.g.e., ss. 358-359.
[61] Şenkal, a.g.e., ss. 23-25.

boyutunu kurmakla kalmaz, toplumu bir arada tutan veya bütünleştiren bir görev görmelidir. Değişen ihtiyaçlara göre sosyal politikanın içeriği, boyutları ve araçları değişebilir. Toplumsal ve küresel düzeyde bir yandan insan haklarını korumak, bireyler ve toplumlar arasındaki eşitsizlikleri azaltmak, böylece toplumsal küresel bütünleşmeyi güçlendirmek gibi hedeflerin her zaman temelde tutulması gerekir.[62]

2.1.2. Sosyal Politikanın Genel Hedefleri

Sosyal politika ve devlet arasındaki ilişki amaçları itibari ile her ikisinin de taraflar ve değişik çıkar grupları arasında denge ve uzlaşma sağlayıcı rol oynamalarında yatmaktadır. Sosyal politikanın ortaya çıkış nedenlerinden biri olan kötü çalışma koşulları ile devletin bu gelişmelere paralel olarak çalışanların haklarını koruyucu düzenlemeleri devreye soktuğu liberal dönem bu ilişkiyi netleştirmesi bakımından örnek gösterilebilir. Devletin ülkedeki sosyal gelişmeyi hızlandırıcı, bütün grup sınıfları dikkate alan politikalara yöneldiği görülmektedir. Bunlar; eğitim, sağlık, gelir dağılımı, sosyal güvenlik, istihdam politikaları yoluyla ülkenin ekonomik ve sosyal refahını sağlayacak tedbirler almaya başladığı dönemlerde, sosyal politika kavramının devlet aracılığı ile uygulanabilirlik kazanmıştır.[63]

Sosyal politikanın genel hedefleri şunlardır:

- Ferdi muhtaçlığın yanında değişik psiko-sosyal sorunların ve yüklerin ortaya çıkması halinde muhtaç insanlara, sosyal güvenlik yöntemleri (sosyal sigortalar, devletçe bakılma, sosyal yardım ve sosyal hizmetler) çerçevesinde geniş kapsamlı ve çok maksatlı maddi ve manevi destek ve danışmanlık hizmetleri sunmak.
- Sosyo-ekonomik yönden zayıf olan insanların sosyal ve ekonomik durumlarını sürekli olarak iyileştirmek.
- Sosyal barışın ve adaletin temini için refah toplumunu oluşturmak.

[62] Koray, a.g.e., s. 25.
[63] Şenkal, a.g.e., s. 48.

- Akla gelebilecek bütün sosyal risklere ve bunların doğurabileceği her türlü zararlara karşı toplumun bütün üyelerini sosyal güvenlik kapsamı altında toplamak.
- Fırsat eşitliği çerçevesinde insan haysiyetine yaraşır bir hayatın idamesi için tedbirler almak.
- Toplumda sosyal bütünleşmeyi ve sosyal tekamülü oluşturmak ve bunun için de ahlaki ve sosyal sorumluluk duygusunu geliştirmek.
- Kolektif kendi kendine yardım etme ilkesine uygun olarak, gerek kamu alanında, gerekse sivil toplumda sosyal dayanışma ruhunu hayata geçirmek ve sivil toplum örgütlerine katılımcı imkânlar tanımak.
- Sosyal ahlak esaslarının toplumda geçerlilik kazanması yönünde sosyal pedagojik faaliyetlerde bulunmak.[64]

Diğer taraftan, merkezi ve yerel sosyal politikaların hedefleri, çoğu zaman aynı olmamakla beraber, merkezi sosyal politikalar daha çok kanuni çerçeveyi oluşturmaya yönelik olmaktadır. Yerel sosyal politika aktörleri ise bunları kendi bölgelerinde hayata sosyo-ekonomik şartlarına ve toplumsal yapıya uygun bir biçimde hayata geçirmektedir.

2.1.3. Merkezi Sosyal Politika ve Yerel Sosyal Politika

Sosyal politikalar, merkezi ve yerel olmak üzere iki temel üzerine oluşmaktadır. Merkezi sosyal politikalar, ülke genelinde makro politikalar (istihdam, mali yapı, sosyal güvenlik, eğitim vb.) ve bunların uygulanmasına yönelik planlama ve koordinasyonlardan oluşmaktadır. Yerel sosyal politikalar ise, yerel ölçekte sosyal sorunlar ve bunlara yönelik mikro sosyal politika uygulamalarından meydana gelmektedir. Halkın yerel sosyal ihtiyaç tür ve boyutlarının düzeyini belirleme ve bunları gidermeye yönelik çalışmalar açısından yerel yönetimler genelde daha avantajlı konumda oldukları için, makro düzeydeki genel politikaların yerel ihtiyaçlarla uyumuna yönelik uygulamalar daha çok yerel sosyal politika kapsamına girmektedir.[65]

[64] Ali Seyyar, "Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi", **Yerel Siyaset,** Okutan Yayınları, 1.Baskı, Ocak 2008, s. 243.
[65] Ali Seyyar, "Türkiye'de Etkin Yerel Sosyal Politikalar Önündeki Engeller ve Çözüm Stratejileri", **Sosyal Politika Dergisi,** Yıl 3, Sayı 9, 2009/2, s. 5.

Artan kentsel nüfus ve bununla birlikte meydana gelen işsizlik, yoksulluk, konut yetersizliği vb. sorunlar yerel yönetimlerin sosyal politika alanındaki önemini arttırmıştır. Merkezi yönetimin her bir yerel yönetim birimine ulaşmadaki sıkıntıları sosyal yardım eksikliği ve sosyal hizmet alanındaki yetersizlikler, yerel yönetimlerin sosyal politika alanında daha aktif olmalarını mecbur kılmaktadır. Mali olarak sıkıntılı olmayan yerel yönetimler, sosyal politikalara ağırlık vermektedir fakat mali konuda sıkıntılı olanlar, bulundukları bölgede yerel sosyal politikaları uygulayamamaktadır. Bu durumda bölgeler arası eşitsizlik de meydana gelmektedir. Yani merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki mali sıkıntılar, yerel sosyal politikaları etkilemekte ve aksatmaktadır.

Sosyal politikaları yerel düzeyde başarı ile uygulayan belediyeler, sosyal devlet anlayışının yerel yansıması olarak "sosyal belediye" ismini almışlardır. Nasıl ki sosyal devlet (refah devleti) denilince merkezi sosyal politikalar ve bununla bağlantılı olarak sosyal adalet (gelir dağılımındaki adalet), sosyal yardımlaşma (kamusal sosyal yardım) ve fırsat eşitliği akla geliyorsa sosyal belediyecilik kavramı da yerel politikaları çağrıştırmaktadır.[66]

2.1.4. Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü

Yerel yönetimler, yerel sınırlar içinde yaşayan halkın yararlanabileceği mahalli nitelikteki hizmetleri yerine getirmekle görevli olan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar devletin, diğer bir ifadeyle kamu yönetimi aygıtının bir parçasıdırlar. Nitekim; yerel yönetimler, belirli bir coğrafi alanda birlikte yaşayan bireylerin bir arada bulunmalarından kaynaklanan ve en çok gereksinim duydukları ortak hizmetleri sağlamak amacıyla kurulan ve bu hizmetleri sağlamak için örgütlenen kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmaktadır. Devletler, geleneksel olarak ulusal düzeyde bölünmez faydaya sahip olan, toplumun tümünü ilgilendiren savunma, iç güvenlik ve bunlarla bağlantılı hukuk düzeninin korunması, altyapıların tesisi gibi ortak gereksinimleri

[66] Seyyar, **Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi**, s. 240.

karşılama fonksiyonunu yerine getirmekte, yerel yönetimler ise, yerel düzeydeki kamusal mal ve hizmetlerin sağlanmasında görev almaktadır.[67]

Bu yönüyle yerel sosyal politikalar, mahalli düzeyde, yöre sakinlerinin ve STK'lerin beceri ve kaynaklarından yararlanılarak, sosyal hayatın ve gücünün, yerel ekonomik ve sosyal gelişmeyle desteklenmesini öngören sosyal politikalardır. Burada yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama, düzenleme ve uygulama fonksiyonu yükleyen bir yaklaşım söz konusudur.[68]

Yerel yönetimlerin sosyal politika ve sosyal refah hizmetlerinin yerine getirilmesindeki payı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra artmıştır. 1945-1975 döneminde refah devletleri gibi, birçok ülkede yerel yönetimler de "altın çağ" diye nitelendirilen dönem yaşanmıştır. Bu dönemde yerel yönetimler, merkezi idareler tarafından ulusal ölçekte planlanan sosyal programların uygulanmasında temel bir araç haline gelmiştir. Refah programları başlangıçta ulusal nitelikte olmalarına rağmen, programların uygulanması ve mahalli düzeyde yorumlanması yerel yönetimlerin düzenlemelerine bağlı olarak gerçekleştirilmiştir.[69]

1970'li yıllardan itibaren genel eğilim sosyal politikalarda sorumluluğun sivil topluma (aile, arkadaş ve komşulardan oluşan sivil sektör ile STK'lara) bırakılması olarak biçimlenmekle birlikte bu süreç daha çok sosyal politikaların yerelleşmesi, yerel yönetimler tarafından sağlanması biçiminde ortaya çıkmıştır. Ülkemizde ise yerel yönetimler sosyal politikaların sağlanmasında 1990'lı yılların ortalarından itibaren rol oynamaya başlamışlardır.[70]

Merkezi ve yerel yönetimler dışında sosyal politikaların uygulanmasında rol alan diğer kurumlar ise; aile, arkadaş, komsu ve akrabalardan oluşan sivil kesim, dini kurumlar, özel sektör, is yeri ve işletmeler ve gönüllü sivil toplum örgütleridir.[71]

---

[67] Özdemir, a.g.e., s. 327.
[68] Seyyar, **Türkiye'de Etkin Yerel Sosyal Politikalar Önündeki Engeller ve Çözüm Stratejileri,** s. 5.
[69] Duriye Toprak ve Ceyda Şataf, "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı", **Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,** Cilt 1, Sayı 1, 2009, s. 14.
[70] Ersöz, **Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü ve Yeni Belediyecilik Anlayışı Esasları,** s. 39.
[71] Murat Aydın, **Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler**, İstanbul: Yedirenk Yayınları, 2009, s. 41.

2.2. Sosyal Belediyecilik Kavramı

Yerel nitelikli hizmetlerin sunulmasında, çeşitli adlar ve farklı statüler altında geçmişte önemli roller üstlenen yerel yönetimler, çağdaş devletlerde de, kendi sorumluluklarına bırakılmış olan alanlarda faaliyetlerini sürdürmektedir. Yerel yönetimlerin varlık nedenlerinden, "yerel halk ve kamu hizmetleri" oldukça önemlidir.[72] Sosyal belediyecilik için de bu iki varlık önemlidir.

Sosyal Belediyecilik, "yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen; bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilmesi için gerekli olan alt yapı ve yatırımların yapılması için bilinçli politikalar üretmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adaleti güçlendirmeye yönelik olarak yerel yönetimlere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevini yükleyen bir model"[73] olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre sosyal belediyecilik, belediyelerin soysal fonksiyonlarını arttıran ve sosyal yaşam içinde aktif hale gelmelerini sağlayan, yani sosyal devletin gereklerini gerçekleştirmeye yönelik olarak belediyelere yeni bir takım görevler yükleyen bir anlayıştır.[74]

Belediyeler, kendi sınırları içerisinde yaşayan birey, aile ve toplulukların üç ayrı kaynaktan gelen sorunlarıyla ilgilenmektedir. Bunlar; toplumsal sistemin işleyişinden ve yapısından kaynaklanan ve özellikle büyük şehirlerde acil müdahaleyi gerektirecek boyutlara ulaşan yoksulluk, işsizlik, dilencilik, suçluluk ve benzeri sorunlar; belediyelerin kendi hizmet alanları içinde meydana gelen afetlerden dolayı zarar gören birey ve ailelerin karşılaştıkları sorunlar; ve insanın doğasından gelen ve çevresel koşulların da etkisiyle somutlaşan çocuk, yaşlı ve engellilerin karşılaştıkları

[72] Erbay Arıkboğa, Tarkan Oktay ve Nail Yılmaz, **Belediye Meclisleri Örneği: İstanbul Örneği,** İstanbul: Beta Yayınları, 2007, s. 3.
[73] Yalçın Akdoğan, "Sosyal Belediyecilik", **Yerel Siyaset Dergisi,** Yıl 1, S 3: 44-45, Mart 2006. s. 44.
[74] A.Turan Adıyaman ve Salim Demirel, "Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme: Ankara Büyükşehir Örneği", **Dış Denetim Dergisi,** Nisan-Mayıs-Haziran 2011, s. 116.

sorunlar. Sosyal belediyecilik olarak adlandırılan uygulamalar, bu üç kaynaktan gelen sorunların çözümüne ilişkin çabalardır.[75]

2.2.1. Sosyal Belediyeciliğin Temel İşlevleri

Sosyal belediyecilik Anayasamızda yer alan sosyal devlet kavramının yereldeki tamamlayıcısıdır. Her ne kadar yerelde sosyal belediyecilik uzun yıllar algılanamamış olsa da son dönemlerde önemini artırmıştır. Belediyelerin üstlenmiş oldukları sosyal belediyecilik hizmetlerinin temel fonksiyonları dört başlık altında incelenecektir.

Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon

Sosyalleşme, toplumun bir parçası haline gelme; kişinin aile, okul, mesleki örgütler gibi içinde yer aldığı toplumsal kurumların ve genelde yaşadığı kültürel ortamın kendisinden beklediği şekilde davranmayı ve diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı öğrenme sürecidir. Belediyeler bu çerçevede bir nevi sosyal eğitim işlevi görebilirler. Zaten evinin bahçesinde hayvan besleyerek, yüksek sesle müzik dinleyerek veya etrafa hoş olmayan koku ve görüntü saçarak çevreyi rahatsız eden vatandaşlarla ilgilenme yetkisi cezai anlamda belediyelere aittir. Bu insanların toplum içinde nasıl davranmaları gerektiği konusunda da belediyelerin eğitici olmaları bu fonksiyonları tamamlayıcı mahiyettedir. Mahalli idareler toplumsal düzenin devamının sağlanmasına yönelik olarak bireye toplumsal beklentilere uygun davranış, kural ve değerler aşılama manasında sosyal kontrol mekanizması olarak işlev görebileceklerdir.[76]

Mobilize Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Rehberlik Etme

Toplumsal kesimlere yönelik olarak danışmanlık hizmeti verme, onları belli gün ve olaylarda yönlendirme, halka sorunlarını nasıl ve hangi kurumlarla çözebilecekleri konusunda yardımcı olma gibi işlevler belediyelerce yürütülebilmektedir.

[75] Ateş, a.g.m., s. 92.
[76] Akdoğan, a.g.m., s. 45.

Yardım Etme, Gözetme

Mahalli idareler beldelerindeki fakir ve muhtaç vatandaşların bilgilerine kolaylıkla sahip olabilmekte, onların sosyo-ekonomik durumlarını izleyebilmekte, asgari yaşam sınırında olanlara gıda, kömür, ilaç, kırtasiye malzemesi, tekerlekli sandalye gibi yardımlarda bulunabilmektedir. Kış gecelerinde ev ev gezerek, vatandaşın ne yediği, ne yaktığı, öğrenim durumunda olanların ne tür ihtiyaçları olduğu gibi konuları başkaca takip eden bir kurum ve mekanizma da mevcut yapı içinde geliştirilememiştir.

Yatırım

Mahalli idareler halkın geçim sıkıntısını gidermeye yönelik olarak köklü tedbirler alamamakla birlikte, kolaylaştırıcı bir takım hizmetlere yönelebilmektedirler. Tanzim satış mağazaları, ekmek fabrikaları, aşevleri, sığınma evleri, sağlık ocakları, mahalle kütüphaneleri bunlardan sadece bazılarıdır. Bu hizmetlere yönelik olarak mahalli idarelerin yatırımlara girişmeleri bir zorunluluk olarak görünmektedir.[77]

Sosyal Belediyecilik kapsamında yapılabilecek hizmetler çok genel olarak şöyle özetlenebilir:[78]

- Kimsesizlerin, evsizlerin, sokak çocuklarının ve muhtaç kadınların barınma ihtiyaçlarını karşılamak.
- Öksüzlere çocuk yuvaları ve kreşler yapmak.
- Yaşlılara huzur evleri tesis etmek.
- Sağlık merkezleri, sağlık ocakları, gezici sağlık otobüsleri, öntanı merkezleri hizmete sokmak.
- Kültür, sanat ve spor tesisleri açmak.
- Tiyatro, sinema, kütüphane ve kültür merkezlerini mahallelere kadar yaygınlaştırmak.

[77] Akdoğan, a.g.m., s. 45.
[78] Muharrem Es, "Kentsel Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Belediyeciliğin Rolü", **Yerel Siyaset Dergisi,** Sayı 13, Ocak 2007.

- Fakir, muhtaç ve yaşam mücadelesi veren kesimlere yönelik aş evleri ve imarethaneler kurmak.
- Özürlüler için ulaşım, eğitim ve sosyo-kültürel ortamlarda kolaylık sağlayıcı tedbirler almak.
- Beceri ve meslek edindirme kursları açmak.
- Park-bahçeler ve piknik alanlarını yaygınlaştırmak.
- Doğal dengeyi koruyan ve çevresel şartları düzenlenmiş ucuz konut alanları üretmek.
- İş kuracak kadın ve gençlere yönelik rehberlik yapmak, makine ve ekipman desteği sağlamak.
- Gıda, kömür, ilaç, kırtasiye malzemesi yardımı yapmak.
- Toplumsal gruplar, sivil toplum kuruluşları ve kitle örgütlerine rehberlik etmek, onlarla dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirmek.
- Gençlerin, engellilerin ve kadınların toplumsallaşmalarını sağlayacak merkezler açmak.

2.2.2. Sosyal Devlet İlkesi ve Sosyal Belediyecilik

Sosyal devlet, kişi ve ailelere sosyal statü ve sınıflarına bakılmaksızın sahip oldukları gelir ve mülklerinden bağımsız olarak minimum bir gelirin garanti edilmesi, ferdi ve ailevi krizlere yol açabilecek hastalık, yaşlılık, işsizlik, tabi afetler gibi belirli sosyal riskleri karşılayabilecek duruma getirilmeleri amacıyla piyasa güçlerinin işleyişine müdahaleleri içeren politikalar uygulayan devlettir.[79]

Sosyal devlet, vatandaşlarına siyasal ve toplumsal yaşama katılabilmeleri için, insan onuruna yakışan asgari düzeyde bir gelir temini, adil gelir dağıtımı, yoksullukla mücadele, fırsat eşitliği, sosyal güvenlik, sosyal barış, sosyal bütünleşme, ekonomik büyüme ve kalkınma gibi amaçları gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.[80]

Sosyal devletin geliştiği ilk dönemden bu zamana kadar, her ülkeye göre değişse de, uygulanan sosyal politikaların en temel amacının vatandaşlar için asgari bir

[79] Ateş, a.g.m., s. 90.
[80] Hasret Öztürk ve Hüseyin Gül, "Sosyal Belediycilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara bir Alternatif mi?**", IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı,** İstanbul: 18-19 Ekim 2012, Petrol-İş Yayını, s. 378.

düzeyin sağlanması olduğu görülmektedir. Öncelikle eğitim, sağlık, barınma, ücret, çalışma koşulları açısında herkes için asgari bir düzeyin güvence altına alınması için çaba gösterilmiştir. Toplumsal altyapının iyileştirilmesinin hem herkese fırsat eşitliğinin sağlanması hem de ekonomik ve sosyal kalkınmanın gerçekleşmesi açısından önemi çok iyi bilindiğinden, asgari gelir, asgari ücret, asgari eğitim ve sağlık gibi hedefler sosyal devletin temel politikaları arasına girmektedir.[81]

Gelişmekte olan ülkelerin hemen hemen hepsinde olduğu gibi, ülkemizde de eğitim, sağlık, sosyal hizmetler vb. konularda merkezi devletin ağırlığı çok fazladır; bu hizmetlerin hepsi merkezi yönetimin kontrolü altında gerçekleşmektedir. Ancak, devlet, sosyal niteliği açısından incelendiğinde görülmektedir ki, henüz sosyal refah hizmetlerinin sağlanmasında istenilen düzeye gelememiştir. Her şeyden önce, finansal kaynak sıkıntısı, devletin sosyal niteliğinin gelişememesine ve bu hizmetlerin yetersiz kalmasına yol açmaktadır. Diğer yandan, aşırı merkeziyetçilik de, hizmetlerin planlanması, yapılması ve gereksinim duyanlara aktarılmasını aksatmaktadır.[82]

Diğer taraftan sosyal belediyecilik ise, belediyeye, bulunduğu mahallin fiziki yapısına dair hizmetlerin yanında sosyal alanlarda da planlama ve düzenleme işlevi yükleyen bir anlayış olduğu bilinmektedir. Sosyal belediyecilik çerçevesinde belediyeler, kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışmanın tesis edilmesi ile sosyo-kültürel politikalar üreten, bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adaleti güçlendirmeye yönelik sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevlerini yerine getiren birer kurum haline gelmektedir.[83]

Küreselleşme ile birlikte yönetişim kavramının güçlendiği, sosyal devletin sorumluluklarının yönetişim yoluyla piyasaya ve sivil toplum kuruluşlarına

[81] Koray, a.g.e., s. 75.
[82] Özdemir, a.g.e., s. 361.
[83] Adıyaman ve Demirel, a.g.m., s. 117.

kaydırılmaya çalışıldığı bir ortamda sosyal belediyecilik, merkeziyetçi sosyal devlet anlayışından kurtulmak için bir araç olarak sunulmaktadır.[84]

Sosyal belediyecilik ile belediyeler, vatandaşlarına asgari seviyede insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi sağlamak olan sosyal devlet anlayışına yerel düzeyde katkıda bulunurlar. Bu nedendendir ki günümüzde sosyal belediyeciliğin işlevi artmış ve sosyal devlet uygulamalarının zamanla merkezi yönetimden yerel yönetimlere doğru yönelerek sosyal belediyeciliğin önemini de arttırmıştır.

[84] Öztürk ve Gül, a.g.m., s. 387.

3. TÜRKİYE'DE BELEDİYE YÖNETİMİ VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

3.1. Türkiye'de Belediye Yönetimi

Yerel yönetimler, Anayasanın 123. ve 127. maddelerinde düzenlenmiştir. Anayasanın 123 üncü maddesinde; idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği, idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına göre belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Anayasanın 127 nci maddesinde mahalli idareler; "il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir." şeklinde tanımlanmıştır.[85] Bir başka ifadeyle; "belirli bir bölgede yaşayan yerel halkın ortak ihtiyaçlarına karşılık gelen belirli kamu hizmetlerini düzenleme, yönetme yetkisi ve sorumluluğu ile donatılan, kamu tüzel kişiliğine sahip olan karar organları ile iş başına gelen ve kendilerine idari-mali özerklik tanınan kuruluşlardır".[86]

Yerel yönetim kuruluşları içinde en önemlisi belediyelerdir. Ülkemizdeki nüfusun %83'ü belediye sınırları içerisinde, %17'si belediye sınırları dışında yaşamaktadır. Belediye sınırları içerisinde yaşayanların %55'i Büyükşehir belediyesi, %45'i ise diğer belediye sınırları içerisinde yaşamaktadır.[87] Türkiye'de iki çeşit belediye bulunmaktadır. Birincisi; bütünüyle Belediye Kanunu'na göre kurulan ve çalışan belediyeler; ikincisi ise yalnızca büyük kentlerde faaliyet gösteren ve farklı bir statüye tabi olan büyükşehir belediyeleridir.[88]

Yüz elli yılı aşkın yerel yönetim geleneğine sahip olan Türkiye'de yerel yönetimler uzun yıllar boyunca aynı yasal düzenlemelerle hizmetlerini yürütmüşlerdir. Avrupa Birliği sürecinde yaşanan gelişmeler yerel yönetimlerin daha etkin hizmet vermesini sağlamak amacıyla mali açıdan güçlendirilmesini gerekli kılmıştır. Bu

[85] http://www.migm.gov.tr/Dokumanlar/2011MAHALLIIDARELERGENELFAALIYETRAPORU.pdf (Erişim Tarihi: (05.01.2013)
[86] Arıkboğa, vd., a.g.e., s. 6.
[87] Tarkan Oktay, M. Lütfi Şen, **"Belediye Meclis Üyeleri ve Rehberi"**, Ankara: İçişleri Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Yayını, 2012, s.18.
[88] Eryılmaz, a.g.e., 192.

nedenle yerel yönetimlerin mali özerkliğini de ilgilendiren yeni kanuni düzenlemeler yapılmıştır. 1984 yılında yürürlüğe girmiş olan 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yerine 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 1930 yılından beri yürürlükte olan Belediye Kanunu yerine 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2005 yılında Mahalli İdare Birlikleri Kanunu kabul edilmiştir.[89]

3.1.1. Belediyelerin Genel Özellikleri

Bir yerel yönetim birimi olan belediye, sahip olduğu bazı özellikler dolayısıyla diğer yerel yönetim birimlerinden farklıdır. Türkiye'de belediyeler, bir alan yönetimi olmamaları[90] dolayısıyla il özel yönetiminden, sosyal ve ekonomik açıdan daha gelişmiş yerleşim birimlerinde kurulmaları nedeniyle de köylerden farklıdır. Bu farklılık, belediyelerin görev ve yetkilerine de yansımıştır.[91]

Bir belediye yönetiminin kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bozlağan'a göre belediyelerin evrensel olan bu özellikleri, Türk Belediye Sistemi'nde de etkisini göstermiştir. Aşağıdaki tabloda bu durum gösterilmektedir.

[89] Türkoğlu, a.g.e., s. 1.
[90] Bununla birlikte, 6360 sayılı yasal düzenleme ile, 30 ildeki ilçe belediyelerinde alansal modele geçilmesi benimsenmiştir. Uygulama yerel seçimleri takiben başlayacaktır.
[91] Recep Bozlağan, "Örgütsel Yurttaşlık Davranışı ve Belediyelerde Yönetim Sorunu", **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,** Sayı 56, İstanbul 2009, ss. 274-275.

Tablo 4

Belediyenin Evrensel Özellikleri- Türkiye'deki Belediyelerin Özellikleri

Belediyenin Evrensel Özellikleri	**Türkiye'deki Belediyelerin Özellikleri**
Ulusal ana yapının bütünlüklü bir parçasıdır.	Ulusal ana yapının bütünlüklü bir parçasıdır.
Köklü bir geleneğin sonucudur.	Tanzimat Döneminin bir sonucudur.
Temelinde özgürlük, katılım ve etkinlik düşüncesi vardır.	Temelinde, etkinlik ve kısmen katılım düşüncesi vardır.
Siyasi yönü ağır basan bir yönetim birimidir.	İdari yönü ağır basan bir yönetim birimidir.
Kaynağını halktan alan ve öncelikle halka karşı sorumlu olan bir hizmet birimidir.	Kaynağını mevzuattan alan ve öncelikle merkezi idareye ve kısmen halka karşı sorumlu olan bir hizmet birimidir.
Varlık sebebi yerel halktır.	Varlık sebebi yasal düzenlemeler ve merkezi siyasal idaredir.
Tüzel kişiliktir/ Kamu tüzel kişisidir.	Kamu tüzel kişisidir.
İdari ve mali açıdan büyük ölçüde özerk bir yönetim/kamu yönetim birimidir.	İdari ve mali açıdan büyük ölçüde özerk bir yönetim birimidir.
Karar organları seçimle iş başına gelir.	Karar organı ve yürütme organları (encümenler kısmen) seçimle işbaşına gelir.
Yerel hizmetleri yürütecek yeterli örgütsel yapılanmaya sahiptir.	Yerel hizmetleri yürütecek örgütsel yapılanmaya sahiptir.
Kar amaçlı değildir.	Kar amaçlı değildir.
Üst yönetim birimlerinin (merkezi idare, eyalet, bölge veya il yönetimi) hukuka uygunluk açısından denetim ve gözetimi altındadır.	Üst yönetim birimlerinin (merkezi idare, il yönetimi) vesayet denetimi (hukuka uygunluk açısından) altındadır.
Komün, kent veya kırsal alanlarda kurulur.	Belde ve kentlerde kuruludur.

Kaynak: Recep Bozlağan, **Belediyelerde Örgüt Geliştirme,** İstanbul: Hayat Yayıncılık, 2003, s. 17.

3.1.2. Belediyelerin Görev ve Yetkileri

Belediyelerin sundukları hizmetlerde, görev, yetki ve sorumluluklarda ülkeden ülkeye farklılıklar görülmektedir. Gün geçtikçe gereksinmeler artmakta, teknolojik gelişmeler yeni sorumluluk alanları ortaya çıkarmakta, hizmet, görev, yetki ve sorumluluklarda zaman içinde çeşitli değişimler yaşanmaktadır. 1930 yılında çıkarılan Belediye Kanunu'nda alt yapı, imar, denetim, sağlık, konut, sosyal ve kültürel alanlarda zorunlu ve ihtiyari olmak üzere 70'in üzerinde görev verilmiştir.[92] Söz konusu görevler verilirken 1580 sayılı mülga kanunda "liste yöntemi"[93] uygulanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ise, 1580 sayılı kanunda benimsenen, görev ve yetkilerin liste usulü ile sayılması yöntemi terk edilerek, karma usul benimsenmiştir. Toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, belediyelere verilen görev ve yetkilerin günümüzde uygun düşmemesi liste yöntemi usulünden vazgeçilmesinin önemli bir nedenidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesine göre belediye, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla aşağıdaki görevleri yapmakla yükümlüdür.[94]

- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

---

[92] Türkoğlu, a.g.e, s. 90.
[93] **Liste Yöntemi;** Bu yönteme göre, belediyelerin yapacağı işler ve görevler kanunlarla sıralanmıştır.2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı yasa ise belediyelerin görev ve yetkilerini sayma yöntemi yanında hizmet alanlarını ve görev gruplarını da saymıştır.
[94] 5393 Sayılı Belediye Kanunu, m. 14.

- Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15. Maddesinde sayılan belediyelerin yetkileri ve imtiyazlarından bazıları şunlardır:[95]

- Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.
- Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.
- Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.
- Gayrisıhhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.
- Gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı

[95] 5393 Sayılı Belediye Kanunu, m. 15.

ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

- Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.

3.1.3. Büyükşehir Belediyelerinin Görev ve Yetkileri

Büyükşehir belediyelerinin yönetimi ile ilgili olarak 10.7.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Kanun'un 7. maddesinde Büyükşehir Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Büyükşehir belediyesinin görevleri, kanunda tek tek sayılarak "liste" yolu ile belirlenmiş ve bu görevler dışında kalanlar ise ilçe belediyelerine bırakılmıştır.[96]

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu 7. maddesinde Büyükşehir belediyelerinin görev ve yetkileri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:[97]

- Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.
- Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

[96] Türkoğlu, a.g.e., s.122.
[97] 5216 Sayılı Belediye Kanunu, m. 7.

- Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.
- Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.
- Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.
- Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.
- Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.
- Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.
- Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.
- Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü

sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

3.1.4. Belediyelerin Organları

Türkiye'de belediyeler, yapısal ve fonksiyonel olarak meclis, encümen ve başkan olmak üzere üç temel organdan oluşmaktadır. Bunun ile birlikte Türk belediye sisteminde başkan ve meclis doğrudan halk tarafından seçilirken encümen, meclis üyeleri arasından seçilen üyelerden ve belediye başkanının seçeceği birim amirlerinden oluşmaktadır.[98] Bu üç organdan; başkan ve meclis üyeleri halk tarafından seçilirken, encümen ise meclis üyeleri arasında seçilen üyelerden ve belediye başkanının seçeceği birim yöneticilerinden oluşmaktadır. Belediye başkanı belediyenin yürütme organı, belediye meclisi karar organı, belediye encümeni ise danışma organıdır. [99]

3.1.4.1. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır. Üyeleri 5 yıl için halk tarafından seçilir. Belediye meclisinin üyelerinin sayısı o yerleşim biriminin nüfusuna göre değişmektedir. Nüfus artışı ile belediye meclisi üyesi artışı arasında doğrudan bir orantı bulunmamaktadır. Belediye meclisi en az dokuz en fazla elli beş üyeden oluşur. 5393 sayılı Belediye Kanunu ile yapılan yeni düzenlemede, belediye meclisi tarafından belirlenecek bir aylık tatil hariç, her ayın ilk haftası önceden kararlaştırıldığı günde toplanır. Meclis toplantılarına belediye başkanı, başkanın katılmaması durumunda ise meclis başkan vekili başkanlık eder. Belediye meclisi, üyeleri arasında en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Belediye meclisinin görev ve yetkileri kanunda söyle sıralanmıştır: [100]

---

[98] Recep Bozlağan, **Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler,** İstanbul: Hayat Yayınları, 2005, s. 56.
[99] Davut Dursun, "Belediye Yönetimi ve Belediyecilik", **Akparti İstanbul İl Başkanlığı Yerel Yönetimler Birimi,** İstanbul 2004, s. 52.
[100] 5393 Sayılı Belediye Kanunu, m.18

- Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek.
- Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.
- Borçlanmaya karar vermek.
- Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap işlet veya yap-islet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, isletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
- Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.
- İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

3.1.4.2. Belediye Encümeni

Belediye encümeni, belediyenin danışma organı ve yürütme kurulu olarak görev yapmaktadır.[101] Belediye encümeni belediye başkanının başkanlığında toplanır. Başkanın katılamayacağı toplantıya yine başkanın görevlendireceği başkan yardımcısı

[101] Türkoğlu, a.g.e., s. 87.

ve encümen üyesi, encümene başkanlık etmekle görevlidir. Belediye başkanı tarafından kendine havale edilmeyen konular encümende görüşülemez. Encümen, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye encümenini, 5 veya 7 kişiden oluşur. [102]

Belediye encümeni görev ve yetkileri kanunda söyle sıralanmıştır:[103]

- Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
- Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

3.1.4.3. Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediye yönetiminin başı, yürütme organı ve tüzel kişiliğin temsilcisidir. Başkan, belediye sınırları içerisinde yaşayan seçmenler tarafından çoğunluk sistemi ile seçilir. Görev süresi 5 yıldır. Belediye başkanının, göreve doğrudan doğruya halk tarafından seçimle getirilmesi, belediye yönetime güçlü bir liderlik

[102] Eryılmaz, a.g.e., s. 200.
[103] 5393 Sayılı Belediye Kanunu, m. 34.

konumu kazandırmaktadır. Belediye başkanının görev ve yetkileri kanunda şöyle sıralanmıştır:[104]

- Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek.
- Belediyeyi devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- Meclise ve encümene başkanlık etmek.
- Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek
- Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
- Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- Belediye personelini atamak.
- Bütçeyi uygulamak.

3.2. Türkiye'deki Belediyelerde Sosyal Belediyecilik

3.2.1. Türkiye'de Sosyal Belediyeciliğin Gelişimi

Türkiye'de 1950'li yıllarda hızlanan kentleşme süreci ile birlikte kentler nüfusça kalabalıklaşmış, belediyelerin öncelikleri sosyal politikalardan daha çok, temel kentsel altyapı hizmetlerinin karşılanmasına yönelmiştir. O yıllardan itibaren, başta 1930 tarihli Belediye Kanunu olmak üzere çeşitli yasalarla belediyelere verilmiş olan birçok sosyal içerikli görev, kaynak yetersizliği ve ilgisizlik gibi sebeplerle merkezi yönetimler tarafından yerine getirilmiştir.[105]

Türkiye'de sosyal belediyecilik kavramı ilk kez 1973-1977 dönemlerindeki belediyeleri tanımlamak için kullanılmıştır. Kavramın, batılı gelişmiş ülkelerdeki "yerel refah devleti" ve "refah belediyeciliği" kavramını karşılamak amacıyla türetildiği

[104] 5393 Sayılı Belediye Kanunu, m. 38.
[105] Ethem Kadri Pektaş, "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar", **Akademik İncelemeler Dergisi,** Cilt 5, Sayı 1, 2010, s. 13.

düşünülmektedir. Ülkemizde sosyal belediyecilik kavramı, gelişmiş batılı ülkelerde sosyal hizmet düzeyi yüksek devlet ve yerel yönetimleri tanımlamak için ifade edilen "sosyal/ refah devleti" ve "yerel sosyal/ refah devleti" kavramlarının karşılığı olarak dilimizdeki yerini almıştır. Bu kavramlardan esinlenmiştir.[106]

Belediyelerin halka yakın kurumlar olmaları nedeniyle, bu durum sosyal sorunlara doğrudan ve ilk elden ulaşma avantajını da beraberinde getirmiştir. Sosyal uygulamaların artmasında kentte yaşayanların sosyal refah taleplerinin de fazlasıyla payı vardır. Göç nedeniyle daha fazla artan sosyal katmanlar nedeniyle kentsel yoksulluk daha belirgin olmuştur. Bu görünürlülüğe karşı sosyal belediyeciliğin uygulamaya konulduğu açıktır. Bu uygulamaları yaparken belediyeler, sivil ve enformel kaynakları da harekete geçirme becerisine sahip olmuştur.[107]

Sosyal belediyeciliğin gerçekleştirilebilmesi belediye yönetimlerinin yeterli mali ve idari imkanlara kavuşturulmasına bağlıdır. Merkezden daha çok yetki devredilirken buna denk kaynak da sağlanamıyorsa hizmet sunumu zorlaşacaktır. Merkezden yerele yetki göçerimi de tek başına yeterli olmayacak, yerel iradenin harekete geçirilmesi için yerel demokratik katılım araçlarının da devreye sokulması gerekecektir. Yerel referandum vb. araçlar halkın yönetime katılımını, temsili demokrasiden doğrudan demokrasi ölçeğine taşıyacaktır. Sosyal adaletin tabanda sağlanabilmesi, yerel kaynakların adil dağıtımı için sosyal belediyecilik yaklaşımını Türk belediyeciliğinin ana görevlerinden biri haline gelmektedir. [108]

Türkiye'de sosyal belediyecilik anlayışının ilk belirtileri 1990'lı yıllarda görünmeye başlanmıştır. 1990'lı yılların ortalarından itibaren özellikle büyükşehir belediyelerinin görev ve fonksiyonlarında büyük bir artış meydana gelmeye başlamıştır. Herhangi bir yasal değişikliğe veya belediye gelirlerinde büyük bir artışa dayanmayan bu değişiklik, belediye yönetimlerine 1994 yılındaki mahalli idareler seçimlerinden sonra yönetime gelen başkanların kişisel hizmet anlayışından kaynaklanmıştır. Bu seçimde, Refah Partisinin adayları başta İstanbul ve Ankara Büyükşehir belediyeleri

[106] Ersöz, a.g.e., s. 143.
[107] Bedrettin Kesgin, "Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik", **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,** Sayı: 26, Ağustos 2012, s. 176.
[108] Akif Çarkçı, **Kent Yönetimine Farklı Bakışlar Yerel Perspektiften Ekonomi, Siyaset ve Yönetim,** İstanbul: Şehir Yayınları, 2007, ss. 78-79.

olmak üzere birçok belediyede yönetimi devralmıştır. Bu iki büyükşehir belediye başkanının başlattığı sosyal ve kültürel içerikli hizmetler, yavaş yavaş öncelikle partili ve daha sonra da diğer siyasi partilere mensup belediye başkanları tarafından benimsenmeye ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu iki belediye kentsel hizmetlerin yanı sıra özellikle, sosyal yardım, sosyal hizmetler, eğitim, sağlık, konut gibi sosyal politika alanlarında o güne kadar görülmeyen hizmetlere yönelmişlerdir. Özellikle, "yaşlılar, özürlüler, kadınlar, çocuklar, yoksullar ve acil yardıma ihtiyaç duyanlara" yönelik çeşitli hizmetler sunan kurumlar teşkil etmişlerdir.[109]

1990'lı yıllardan sonra hem tür, nitelik ve kapsam olarak artmış ve hem de ayrı ayrı belediye kurumları tarafından sağlanır hale gelmiştir. Özürlüler merkezleri, huzurevleri, kadın ve çocuk sığınma ev ve merkezleri, hastane, poliklinik ve sağlık merkezlerinin kurulması kapsamlı meslek ve beceri kazandırma kurslarının düzenlenmesi birçok büyükşehir belediyesinin temel hizmetleri arasına girmiştir. Bazı büyükşehir belediyeleri tarafından sağlanan bu hizmetler zamanla yaygınlaşmıştır.[110]

2000'li yılların başlarında ise yeni bir ivme kazanmış ve belediyeler sunulan hizmetler daha da genişlemiştir. Bu hizmet yarışı zamanla "sosyal belediyecilik" anlayışının ötesinde "yerel toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziki gelişiminden sorumlu belediyecilik" anlayışının doğuşunu sağlamıştır. Büyük kentlerde sosyal yardımlarla başlayan topluma duyarlı belediyecilik anlayışı, yerel ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziki kalkınmadan sorumlu belediyecilik anlayışına doğru bir dönüşüm geçirmiştir. Belediyeler kapsamlı kültürel etkinlikler, sosyal yardım ve sosyal hizmet projeleri gerçekleştirdikleri gibi, tedricen de olsa bölgelerinin ekonomik gelişmesinde önemli roller üstlenme eğilimine girmişlerdir.[111]

3.2.2. Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politikalarına İlişkin Hukuki Dayanaklar

1982 Anayasa'sının 5. maddesinde; **"**Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve

[109] Ersöz, a.g.e., s. 144.
[110] Toprak ve Şataf, a.g.m., s. 13.
[111] Ersöz, a.g.e., ss. 144-145.

demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır." ibaresi yer almaktadır. Bu maddeden anlaşılmaktadır ki devlet, toplumdaki bireylerin, insan onuruna yakışır, sosyal-ekonomik ve siyasal haklarını rahatça kullanabilecekleri ortamları sağlama görevini üstlenmektedir. Türkiye'de belediyelere 5393 ve 5216 sayılı belediye kanunları ile yerel düzeyde sosyal nitelikli hizmet sunma görevleri verilmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanununda belediyelerin sosyal hizmetlere yönelik yapması gereken görevler şöyle belirtilmiştir;

- Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md. 13).
- İzinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek. (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md. 15).
- Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürlülere yönelik hizmetleri yürütmek ve özürlüler merkezini oluşturmak. (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md. 38). Belediye başkanının görevleri ve yetkileri arasında bu maddeye yer verilerek bu husus belediye başkanının görevleri arasında sayılmıştır.
- Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürlülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar. (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md. 60). Bu madde

ile belediyenin yapacağı sosyal hizmet ve yardımlar belediye giderleri arasında sayılarak, belediyelerin bu hizmetler için kaynak ayırmaları gerektiği belirtilmiştir.

- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md. 76).
- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürlülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular. (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md. 77).

5216 Sayılı Belediye Kanununda belediyelerin sosyal yardım hizmetlerine yönelik yapması gereken görevler şöyle belirtilmiştir;

- Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak. (5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, md. 7).
- Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürlülerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özürlü merkezleri oluşturmak (5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, md. 18).
- Büyükşehir belediyesinin giderlerini düzenleyen 24. maddede "Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürlülere yapılacak sosyal

hizmet ve yardımlar" için ödenek düzenlenmektedir. (5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, md. 24).

3.2.3. Sosyal Belediyecilik - Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliğinin Önemi

Belediyeler, belirli hizmetlerin sağlanmasını sivil toplum kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirebilmektedir. Bazı alanlarda halkın bilgi, deneyim ve becerisinin harekete geçirilmesinde, sivil toplum kuruluşlarının desteğinin sağlanması çok önemli yararlar sağlamaktadır. Bu kapsamda yerel yönetimler, çeşitli meslek kuruluşları, sendikalar, kooperatif birlikleri, dernekler ve diğer gönüllü kuruluşlarla çeşitli alanlarda işbirliği yapabilmekte ve ortak işler yürütebilmektedir.[112]

Yerel yönetimlerin sosyal fonksiyonlarının önemli bir bölümü sivil toplum kuruluşları ve kitle örgütleriyle birlikte gerçekleştirilmesi gereken etkinliklerdir. Bizim tarihi geleneğimizde vakıfların, gelişmiş demokratik ülkelerde ise sivil toplum kuruluşlarının öncülük ettikleri sosyal hizmetlerin Türkiye'nin bugünkü şartlarında devlet ve Sivil Toplum Kuruluşları arasında yerel yönetimlerin bir ara mekanizma olarak yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede yerel yönetimler ;[113]

- Sivil toplum kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyon içinde çalışmalıdır. Sosyal ve kültürel etkinliklerin sivil inisiyatifler ve toplumsal grupların katılımıyla gerçekleştirilmesi hizmetlerin halk tarafından sahiplenilmesi açısından da önem taşımaktadır.
- Belediyeler sosyal aktivitelerde STK'ları destekleyici, yönlendirici ve onlara rehberlik edici bir misyona sahip olmalıdır. 18 Ağustos depreminden sonra sivil toplum örgütlerinin önemi bir kez daha anlaşılmıştır. İhtisaslaşmış Sivil Toplum Kuruluş'ları hizmet alanlarında belediyelerce desteklenmeleri birçok belediye faaliyetinin bu kurumlarca gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Arazi, mekan ve kaynak tahsisi için yasal mevzuat içinde uygun çözümler aranmalıdır.

[112] Sümeyra Keleş, "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği", **(Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi),** Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, 2008, s. 75.
[113] Erol Kaya, **Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma,** İstanbul: İlke Yayıncılık, 2003, ss. 278-279.

Sivil toplum kuruluşları yerel yönetimlerde öne çıkaran faktörlerden birisinin toplumsal problemlere yerel makamların yeterince eğilememesi bir sebep olarak öne sürüldüğünde ideal anlamda örgütlenmiş, entelektüel birikimi yüksek, proje hazırlama, ilgili makamlara sunma konularında kabiliyetli sivil toplum kuruluşlarının bu anlamda katkı sağlayacağı düşünülebilir. Yerel karar alma mekanizmalarına yerel sorunlara ilişkin olarak bazı sivil toplum kuruluşları, projeler sunmakta, bazı projelerde belediyelerle ortak çalışmalar yürütmektedirler. Merkezi idareye bağlı kurumların proje süreçlerine katılabilen sivil toplum kuruluşlarının, AB proje yönetim sürecinde belediyelerle de ortak çalışmalarının yolu açıktır.[114]

Sivil toplum kuruluşları dünyanın birçok ülkesinde ihtiyaçlara cevap vermişlerdir. Özellikle de kriz dönemlerinde yardımları ulaştırmak için büyük gayret sarf etmektedirler. Dünya'nın herhangi bir ülkesinde yaşanan sorunlar o ülkedeki insanları ya da diğer ülkeleri etkiliyorsa, sivil toplum kuruluşları bu sorunları gidermek amacıyla faaliyette bulunmaktadır.[115]

Diğer taraftan 1990'lı yıllardaki baskıcı ve yasakçı dönemde yardım kuruluşları üzerinde de haksız baskılar ve engellemeler oluşturulmuştur. Bunun olumsuz etkileri yardıma ihtiyaç duyanlar ve sosyal politikalar üzerinde açıkça görülmüştür. Bu noktada devletin denetim yapmak kaydıyla, mutlaka sivil kesimin, sosyal kesimin sosyal yardım yapmasını teşvik ederek kolaylaştırması gerekir. Son 15 yıldır belediyelerde gerek kömür dağıtımı, gerek gıda dağıtımı, gerek aşevleri, iftar çadırları açma, yaşlı bakımları ve kadınlara yönelik faaliyetlerde önemli politikalar ve uygulamalar söz konusudur.[116]

Yerel yönetimler gerçekleştirdikleri hizmetlerin bir bölümünü, sahip oldukları mali imkânlar ve deneyimleri ile nitelikli hizmet üreten sivil toplum kuruluşları ile birlikte yapmaktadırlar. Bu doğrultuda yerel yönetimler sendikalar, vakıf ve dernekler, (Çetko, Tema) üniversiteler, mimarlar odası, şehir plancıları odası, ticaret ve sanayi odaları, birlikler ve toplumsal alanda hizmet üreten diğer gönüllü kuruluşlar ile birlikte

[114] Çarkçı, a.g.e., s. 98.
[115] Şenkal, a.g.e., s. 337.
[116] Ömer Bolat, "Sosyal Politikalar ve Uluslararası Sivil Yardım Kuruluşlarımız", **Çerçeve Dergisi,** Cilt 17, Ocak 2009, s. 24.

ortak projeler üretmektedirler. Bu kuruluşlar ile çevre koruma çalışmaları, çevresel etki değerlendirme çalışmaları, okuma-yazma projeleri, okuma çağında olmasına rağmen maddi yetersizliklerden dolayı okula devam edemeyen çocukların okula gönderilmeleri projeleri, meslek edindirme kursları gibi toplumsal alanda hizmetler sunulmaktadır. Bu projeler hayata geçirilirken gönüllü organizasyonların yerel yönetimler ile birlikte uyumlu bir şekilde çalışması ve yerel yönetimlerinde sivil toplum Kuruluşlarını bir tehdit olarak değil de yardımcı kuruluşlar olarak görmeleri hizmetlerin hem sürekliliğini hem de sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlayacaktır.[117]

Türkiye'de toplumsal alanda yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşları beraber daha fazla sosyal politika hizmeti üretmeleri, ilişkileri geliştirerek kurumların etkinliğini kuvvetlendirecek ve demokrasinin iyi bir şekilde gelişmesini de sağlayacaktır.

[117] İrfan Demir, "Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği", **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),** Kocaeli Üniversitesi SBE, 2006, s. 69.

4. KAĞITHANE BELEDİYESİ'NİN SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

4.1. Amaç ve Yöntem

Çalışmanın amaç ve yöntemi aşağıda belirtilmektedir.

4.1.1. Tezin Amacı ve Kapsamı

Her zaman önemli bir yönetim birimi olan yerel yönetimlerin, gelişimi, özellikleri, sahip olduğu yetki ve görevler önceki bölümde analiz edilmiştir. Bu bölümde ise Kağıthane Belediyesi'nin 2008-2012 yılları arasında gerçekleştirmiş olduğu sosyal hizmet faaliyetleri incelenmiştir.

Kağıthane İlçesi'nde ikamet edenlerin demografik yapısının çeşitlilik arz etmesi, gelişmekte olan bir ilçe olması, kentte olan göçten çok fazla etkilenen bir ilçe olması, sınırları içerisinde farklı sosyal tabakalardan insanların bir arada yaşaması gibi faktörler, tezde Kağıthane İlçesi'nin örnek olarak seçilmesinde etkili olmuştur.

4.1.2. Tezde Kullanılan Yöntem

Tezde literatür taraması yapılmış olup ayrıca son bölüm olan Kağıthane Belediyesi'nin Sosyal Belediyecilik Uygulaması için ise yerinde görüşme ve yerinde gözlem yöntemi kullanılmıştır. Kağıthane Belediyesi yöneticileri, çalışanları ile görüşülerek alınan bilgiler doğrultusunda Kağıthane Belediyesi 2008-2012 yılları arası faaliyet raporlarının ve 2011-2015 dönemi stratejik planının da değerlendirilerek sosyal hizmet faaliyetleri incelenmiştir.

4.2. Kağıthane İlçesine Genel Bir Bakış

Kağıthane, İstanbul'un 39 ilçesinden biridir. Kağıthane, Karadeniz'i Marmara Denizi'ne bağlanır ve Asya ile Avrupa kıtalarını birbirinden ayıran yeryüzünün önemli su yollarından olan İstanbul Boğazı'nın batısında, Avrupa yakasında bulunmaktadır. İstanbul'un son dönem yerleşimlerinden olan Kağıthane ve çevresindeki mahalleler, 1987'ye kadar Şişli İlçesi'nin birer mahallesiydi. Kağıthane 1987'de Şişli'den ayrılarak

ilçe yapıldı. Kağıthane ilçe alanı, Sarıyer'e bağlı Ayazağa Mahallesi ve Şişli İlçesiyle sınırdır. İlçe, kuzeydoğuda Beşiktaş, güneybatıda Beyoğlu, batı ve kuzeybatıda da Eyüp ilçelerine komşudur. Yüzölçümü bakımından İstanbul'un Adalar, Bayrampaşa, Beyoğlu, Güngören ve Zeytinburnu ile birlikte en küçük yedi ilçesinden biridir. Kağıthane ilçe toprakları toplam 16 km2'lik bir alan kaplamakta olup 16 mahalleden oluşmaktadır.[118]

4.2.1. Kağıthane'nin Tarihçesi

Bizans'taki Barbyzes olan derenin kenarına Pissa ismiyle köy olarak kurulur. Köy ve civarında yapılan çeşitli kazılarda çıkan taşlardan köydeki yerleşimin roma dönemine uzandığı söylenebilir. Bu bölgenin Roma dönemi mezar taşları çıktığı gibi, derenin Haliç'le birleştiği ve Alibeyköy deresi ile üçgen bir tepe yaptığı bir temel kazısı sırasında antik çağa ait büyük bir mabet ortaya çıkartılmıştır. Diğer taraftan Kağıthane'de, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerine ve Cumhuriyet'in sanayileşme dönemine dair önemli izler taşımaktadır.[119]

Haliç, özellikle Kağıthane deresi ve çevresi, Bizans döneminden başlayarak, İstanbul'un önemli coğrafyalarından biri olmuştur. Ne var ki Kağıthane'nin adı daima Haliç ile birlikte anıla gelmiştir. Bugün İstanbul'un ilk çekirdeği olan Byzantiyon kurulmadan önce Haliç üzerindeki ilk yerleşmenin bu günkü adlarıyla Alibeyköy ve Kağıthane derelerinin Haliç'e döküldüğü yerde Semystra altarı yanında kurulduğuna dair Bizanslı Dionisos'un naklettiği söylenmektedir.[120]

Bizans döneminde burada dere kıyısında kâğıt atölyeleri bulunduğu için Osmanlı döneminde adına ''Kâğıthane'' denmiştir. Söz konusu kâğıt imalathaneleri II. Beyazıd dönemine kadar kullanılmıştır. 19. yüzyılda eczane, postane gibi yerleri bulunmayan köyde 20. yüzyılın ilk yarısında da ağırlıklı olarak hayvancılık ve yanı sıra tarım yapılmaktadır. [121]

---

[118] http://www.kagithane.bel.tr/kagithane_belediyesi/detail/Kagithane-Belediyesi-Hakkinda/9/2/0 (Erişim Tarihi: 09.05.2013).
[119] http://harika.istanbul.gov.tr/Default.aspx?pid=231 (Erişim Tarihi: 09.05.2013).
[120] http://harika.istanbul.gov.tr/Default.aspx?pid=231 (Erişim Tarihi: 09.05.2013)
[121] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, ss. 11-12.

4.2.2. Kağıthane'nin Nüfus Yapısı

1955 yılında nüfusu 5000'i bile bulmayan Kâğıthane kısa zamanda diğer illerden gelen göç dalgaları ile beslenerek hızla nüfusu artmış, ilçeye "gecekondu" tarzında evler inşa edilmiş, bina yoğunluğu artmıştır. Nüfus artışında bir diğer önemli etken de 1. ve 2. boğaz köprülerinin yapılmasıdır. Artan nüfus nedeniyle ilçe 1987 yılında Şişli belediyesinden ayrılarak müstakil bir belediye olmuştur. 2012 TÜİK verilerine göre Kâğıthane ilçesinde yaşayan 421.356 vatandaşın; 207.794'i kadın, 213.562'ü erkektir. İlçe nüfusunun büyük bir kısmını çalışmaya gelen insanlar (Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu kökenli) oluşturmaktadır.

Tablo 5

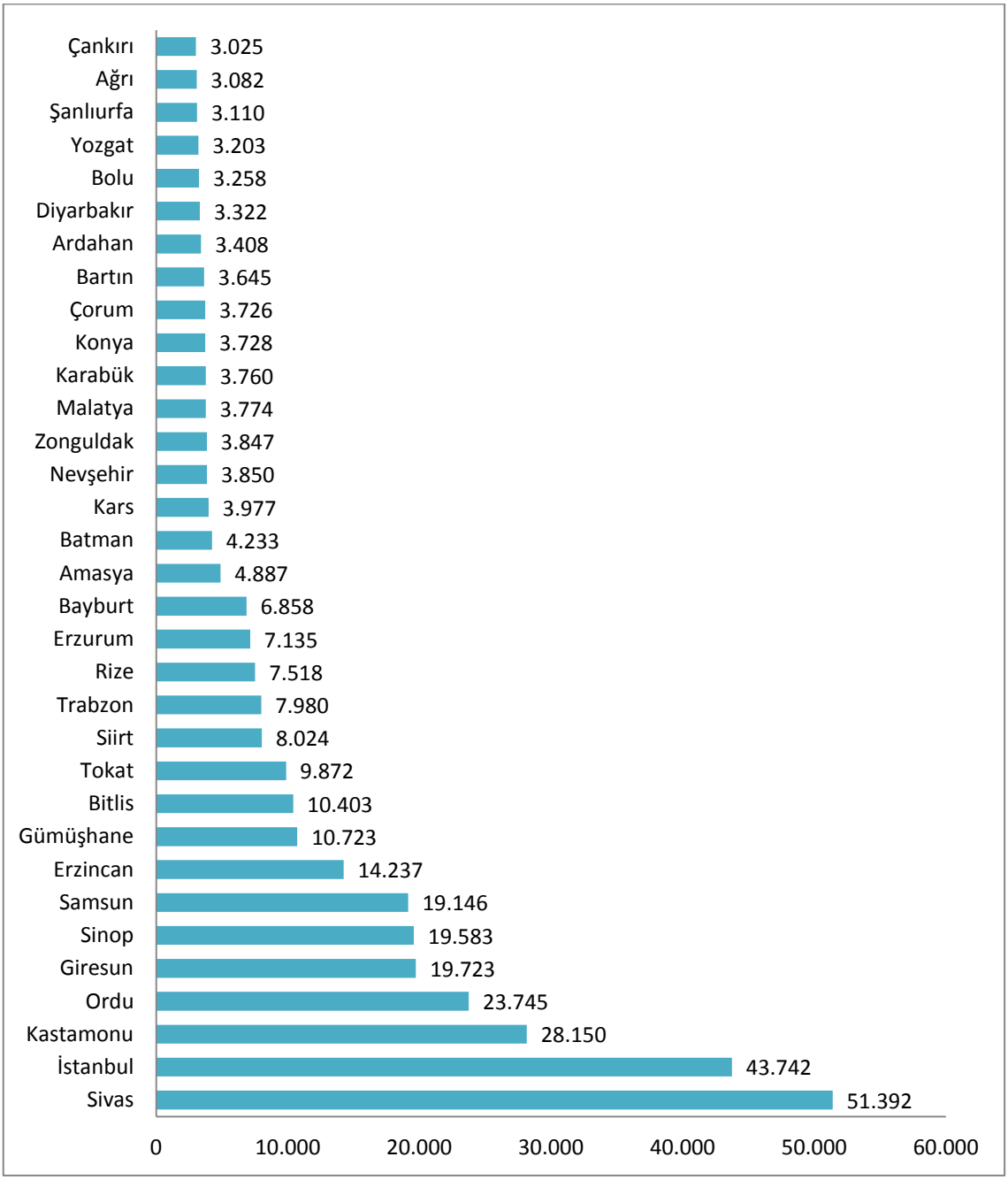
Kağıthane Nüfus Yapısı

Yıllar	Nüfus Sayısı	Nüfus Artış Oranı %
1935	1.180	_
1940	1.210	2,54
1945	3.503	189,5
1950	1.431	-59,15
1955	3.084	115,51
1960	22.818	639,88
1965	56.157	146,11
1970	111.427	98,42
1975	164.484	47,62
1980	175.504	6,7
1990	269.042	21,74
2000	345.239	8,83
2009	413.797	20,1
2010	416.515	0,65
2011	419.865	0,99
2012	421.356	0,35

Kaynak:http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&repot=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=34&p_ilce1=1810&p_kod=2&p_yil=2012&p_il=1&desformat=html (Erişim Tarihi: 09.05.2013) ve http://www.kagithane.gov.tr/sayfalar/ilce_nufus.aspx (Erişim Tarihi: 09.05.2013)

Bu yüzden 1960 ve 1965 yıllarında meydana gelen nüfus artışı Kağıthane'nin bağımsız bir belde özelliği kazanması ve buna bağlı olarak artan mahalle sayısıyla

İstanbul'daki hızlı kentleşmeyle birlikte nüfusunda artış meydana gelmiştir. İlçeye göç ile birlikte birçok ilden aile yerleşmiştir. Kağıthane İlçesinde en fazla nüfusa kayıtlı olunan il aşağıdaki grafikte verilmektedir.

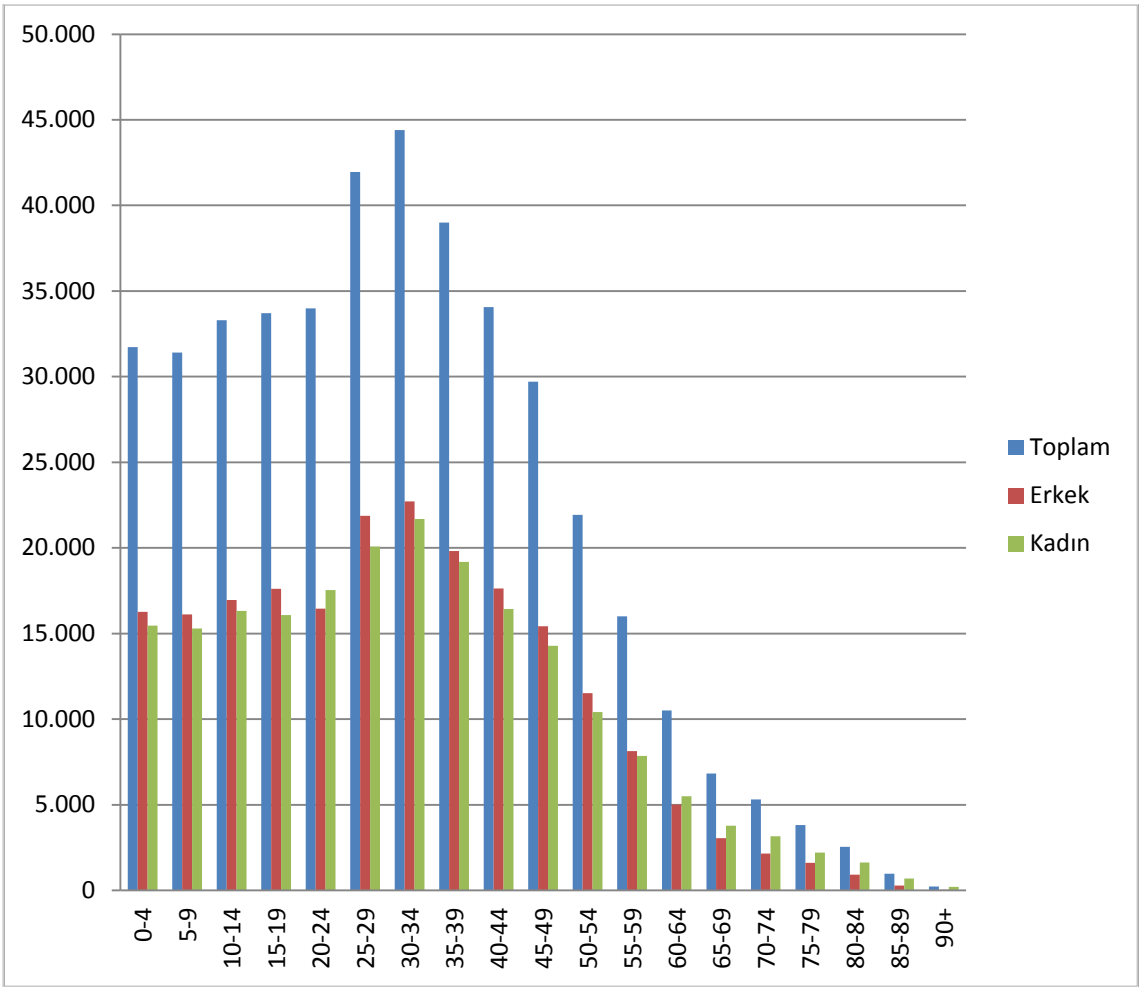

Şekil 1: Kağıthane İlçesi'nde İkamet Eden Kişilerin Nüfusa Kayıtlı Oldukları İller[122]

Kaynak:http://www.kagithane.gov.tr/sayfalar/ilce_nufus.aspx (Erişim Tarihi: 25.05.2013)

[122] 3000 kişi altında nüfusa sahip olan iller grafiğe alınmamıştır.

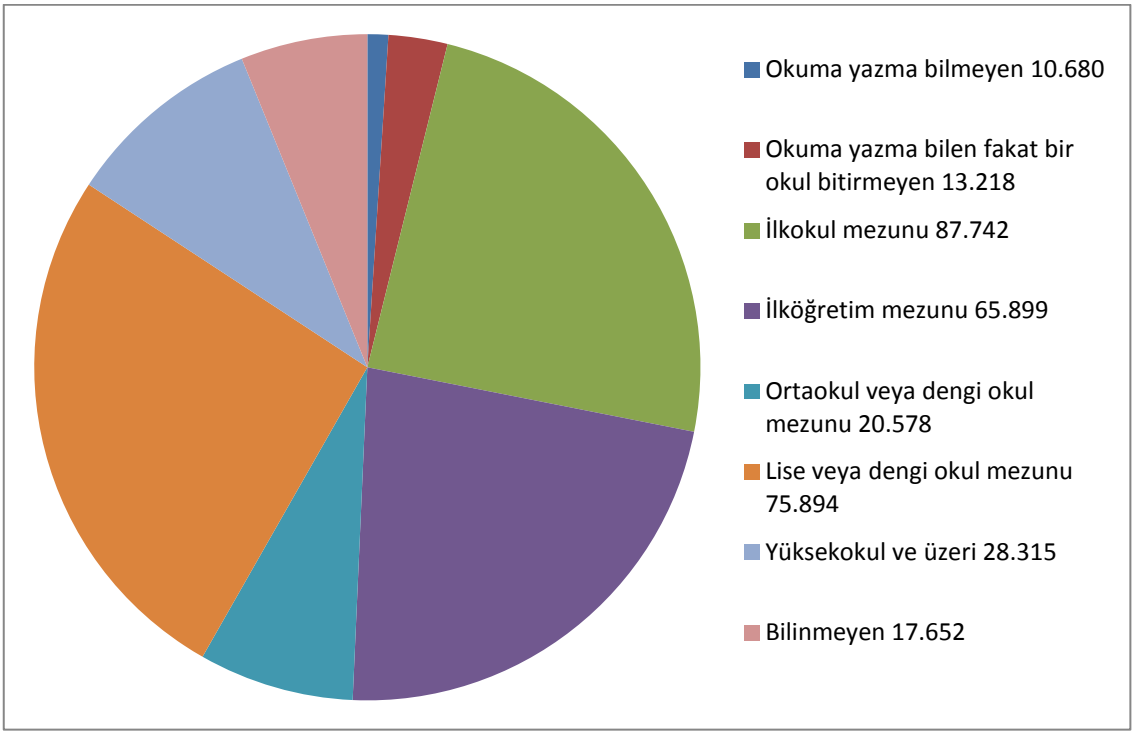
Genç nüfusun hakim olduğu Kağıthane'de, çocuk nüfusu da fazladır. Kağıthane ilçesinde ikamet eden vatandaşların, yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus dağılımı Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: Kağıthane İlçesindeki Nüfusun Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: http://www.kagithane.gov.tr/sayfalar/ilce_nufus.aspx (Erişim Tarihi: 25.05.2013)

Kağıthane İlçesi içerisinde ikamet eden vatandaşların, eğitim düzeyine göre nüfus dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Şekil 3: Kağıthane İlçesi Nüfusunun Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı (15 +yaş)

Kaynak: http://www.kagithane.gov.tr/sayfalar/ilce_nufus.aspx (Erişim Tarihi: 25.05.2013)

4.3. Kağıthane Belediyesi

Kağıthane, Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde Eyüp Kazasına bağlı bir köy iken 1940'larda Beyoğlu'nun Eyüp'ten ayrılması sonucu Beyoğlu'na, 1954'te Şişli'nin Beyoğlu'ndan ayrılmasıyla, Şişli'ye bağlanmıştır. 1960 yılından önce İstanbul'da girişilen geniş çaptaki, imar hareketlerindeki çeşitli yol kamulaştırılmaları nedeni ile İstanbul Mesken ve Planlama Genel Müdürlüğü tarafından Gültepe, Harmantepe, Çeliktepe ve Ortabayır semtlerinde halka yerler verilmiş ve böylece bu mahallelerin nüvesi atılmıştır. 1963'e kadar Şişli ilçesi merkez bucağına bağlı köy statüsünde devam etmiştir. Kağıthane, 1 Mart 1963'te bağımsız bir belde belediyesine dönüşmüştür.

Kağıthane Belde Belediyesi, 12 Eylül 1980 askeri yönetimi zamanında yapılan belediye birleştirmeleri sırasında tüzel kişiliği kaldırılmış ve İstanbul Belediyesi'ne bağlı bir şube haline getirilmiştir. 1983'te çıkarılan 3030 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile kurulan yeni statü sonucunda Şişli İlçe Belediyesi'nin şubesi yapılmış ve 1984 yerel seçimleriyle birlikte Şişli'ye bağlı Şube Müdürlüğü olarak yönetilmiştir.

Kâğıthane; Şişli ilçesinden, 08.07.1987 Tarih ve 19507 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3392 sayılı Kanunla ayrılarak müstakil bir ilçe haline gelmiştir. 8 Ağustos 1988 tarihinde Kaymakamlık ve diğer mülki kurumlar kurularak hizmet vermeye başlamıştır. 26 Mart 1989 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Seçimleri ile de Belediye teşkilatı oluşturulmuştur.[123]

2013 yılı itibariyle, 37 meclis üyesi ve 5 Başkan Yardımcısının bulunduğu Kağıthane Belediyesi 21 müdürlükten oluşan teşkilat yapısı ile hizmetlerini sürdürmektedir. Kağıthane Belediyesi'nde 241 memur, 86 işçi ve 41 sözleşmeli personel olmak üzere toplam 368 personel bulunmaktadır.[124]

Tablo 6

Kağıthane Belediyesi Personel Durumu

Genel Personel (İşçi-Memur- Sözleşmeli)				
	Erkek	Bayan	Toplam	Oran %
İlkokul	38	0	38	10
Ortaokul	12	4	16	4
Lise	107	25	132	36
Önlisans	30	12	42	11
Lisans	116	24	140	39
Toplam	303	65	368	100

Kaynak: Kağıthane Belediyesi 2013 yılı Performans Programı s.22.

4.3.1. Kağıthane Belediyesi'nin Misyonu ve Vizyonu

Kağıthane Belediyesi'nin 2011-2015 dönemi stretejik planında Belediye'nin misyonu; "Evrensel değerlere ve halkın değerlerine saygılı, adil, gelişime açık bir

[123] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 14.
[124] Kağıthane Belediyesi 2013 Performans Programı s. 21.

yönetim anlayışı ile Kâğıthane Halkının yaşam kalitesini artırmak için yerel hizmet sunmaktır" olarak tanımlanmıştır.[125]

Vizyon, bir kurum için realist, güvenli, çekici bir gelecektir. İnsan grupları tarafından benimsenen bir idealdir, bir ümittir. Belediyelerin kente ve kent halına etkin, verimli ve kaliteli hizmet sunabilmesi için doğru planlama, etki kaynak yönetimi gerekli olmakla beraber, bunların temelini zaman yönetimi oluşturmaktadır.

Kağıthane Belediyesi, zamanı en iyi kullanan ve kendisine verilen zaman içerisinde hizmet üreterek misyonunu en iyi biçimde yerine getiren belediye olmayı amaçlamaktadır. Kağıthane Belediyesi, 2011-2015 dönemi stratejik planında, vatandaşın belediyeden beklediği hizmetleri; "zamanı hizmete dönüştürerek" kaliteli, etkin ve verimli biçimde gerçekleştirmeyi kendisine vizyon olarak belirlemiştir.[126]

4.3.2. Kağıthane Belediyesi Bütçesi, Sosyal Hizmet Harcamaları Payı

Gelişmişlik düzeyinin belediyelerin bütçelerine yansıdığı söylenebilir. Zengin kaynaklara sahip olan belediye, bu kaynakları kullanarak hizmet döngüsünü sağlayabilmekte ve yatırımları çekebilmektedir Bunu başaramayan belediyeler ise ekonomik açıdan zor durumda kalmaktadırlar. Kağıthane Belediyesi'nin 2008-2012 yılları arası bütçeleri incelendiğinde en fazla payın Fen İşleri, Temizlik İşleri ve Çevre Koruma hizmetlerine ayrıldığı görülmektedir. Maliyetleri yüksek ve uzun vadeli projeler olması nedeniyle bu hizmetlere bütçeden ayrılan pay fazladır.

Kağıthane Belediyesi'nin 2008-2012 yılları arasında belediye bütçesi rakamları ve sosyal hizmet harcamalarının oranı aşağıda belirtilmiştir.

[125] Kağıthane Belediyesi 2011-2015 Dönemi Stratejik Planı, s. 14.
[126] Kağıthane Belediyesi 2011-2015 Dönemi Stratejik Planı, s. 15.

Tablo 7

2008-2012 Yılları Arası Kağıthane Belediyesi Bütçesi ve Harcama Oranları

Yıl	Bütçe İle Konan (Arttırma-Eksiltme-Ek Bütçe Dahil) (TL)	Harcanan Ödenek (TL)	Gerçekleşme %
2008	86.890.000,00	83.761.283,34	96,4
2009	108.186.015,88	97.175.569,03	89,82
2010	111.087.833,88	97.028.939,37	87,34
2011	146.976.058,88	117.979.977,17	80,3
2012	190.609.120,00	150.581.109,36	79

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi'nin bütçesine bakıldığında, 2008-2012 yılları arası sürekli artış meydana gelmiş olup aynı şekilde harcanan ödenekte artarak paralellik göstermiştir. Gerçekleşme oranlarının 2008-2012 yılları arasında azalış göstermesinin nedeni, harcanan ödeneğin artmasıyla bütçede ayrılan payında artmasıdır. 2008 yılında 87 milyona yakın olan bütçe de, 2012 yılında 190 milyona ulaşarak %100'den fazla bir artış meydana gelmiştir. Aynı şekilde 2008 yılında 84 milyona ulaşan harcanan ödenek, 2012 yılında 150 milyona ulaşarak %90 artış olmuştur.

Sosyal hizmetlere ilişkin harcamalar, 2011 yılına kadar Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünce yapılmıştır. 08.04.2011 tarihinde ise sosyal hizmetler ile kültür işleri birbirinden ayrılmış ve bu amaçla Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü kurulmuş, Kültür ve Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde yapılan bazı sosyal hizmetler, Sosyal Yardım Müdürlüğüne devredilmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 8 ve Tablo 9'da sırasıyla her iki müdürlüğün bütçe harcamaları gösterilmektedir.

Tablo 8

2008-2012 Yılları Arası Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Harcama ve Bütçe Pay Oranı

Yıl	Bütçe İle Konan (Arttırma-Eksiltme-Ek Bütçe Dahil) (TL)	Harcanan Ödenek (TL)	Gerçekleşme %	Bütçe İçindeki Oranı %
2008	2.566.990,88	2.483.896,20	96,76	2,97
2009	3.618.161,58	3.209.515,80	88,71	3,3
2010	4.419.147,39	4.013.699,06	90,83	4,14
2011	5.387.312,36	4.930.457,88	91,5	4,2
2012	3.288.899,00	3.332.990,68	101,3	2,2

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Tablo 9

2012 Yılı Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Harcama ve Bütçe Pay Oranı

Yıl	Bütçe İle Konan (Arttırma-Eksiltme-Ek Bütçe Dahil) (TL)	Harcanan Ödenek (TL)	Gerçekleşme %	Bütçe İçindeki Oranı %
2012	2.183.662,00	2.013.311,43	92,2	1,34

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Tablo 8'e bakıldığında 2008-2012 yılları arasındaki Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün bütçe içerisinde ayrılan payı 2008- 2011 yılları arasında sürekli artan bir trend, 2012 yılında ise azalma olmuştur. Bunun sebebi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nün 2011 yılında kurulup 2012 bütçesinden pay alarak, Kültür ve Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nde bazı hizmetleri devralmasıdır. Ayrıca Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün bütçeden aldığı pay, 2008- 2011 yılları arası her yıl artmıştır. Diğer taraftan Tablo 9'a bakıldığında, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü harcamasının toplam bütçe içindeki oranının % 1,34 olduğu görülmektedir. Bu oran Tablo 8'deki oranların altındadır. Bunun sebebi, Tablo 8'deki harcamaların, sosyal yardım

hizmetlerine ilişkin harcamaları da içeriyor olmasıdır. Diğer taraftan bazı sosyal hizmetlerin ise Destek Hizmetleri Müdürlüğü ve Sağlık İşleri Müdürlüğü tarafından yerine getirildiğini de belirtmek gerekir.

4.3.3. Kağıthane Belediyesi'nde Sosyal Belediyecilik

Kağıthane belediyesi, sosyal belediyeciliğe stratejik planında (2011-2015 dönemi) şöyle yer vermiştir: "Sosyal belediyecilik, sosyal güçsüzlerin desteklenmesi, yapabilirlik kapasitelerinin geliştirilmesi suretiyle sosyal adaletin tesisine çalışmayı gerektirir. Bu sebeple, sosyal belediyecilik de temel ilkelerimizdendir" vurgusu yapılmış olup temel ilkelerinde önemi vurgulanmıştır.

Stratejik Planda yer alan stratejik amaçlar arasında; "Kağıthane halkının sosyal refahının artırılması ve toplumsal dayanışmanın geliştirilmesi" vurgulanmış olup bu amaca yönelik stratejik hedefler olarak ise aşağıdaki faaliyetler ve hizmetler belirlenmiştir. Bunlar;[127]

- Sosyal güçsüzler ile ilgili durum tespiti
- İstihdama yönelik mesleki eğitim kurslarının düzenlenmesi
- İş arayan ile işverenler arasında koordinasyonun sağlaması
- Bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yapılması
- Yardıma muhtaç ailelere ayni yardımlar yapılması
- Fakir ve başarılı öğrencilerin desteklenmesi
- Alkol uyuşturucu sigara ile mücadele programları yapılması
- Sokak çocuklarının tespit edilerek rehabilitasyonlarına yönelik programlar yapılması
- Engelli vatandaşlara yönelik koordinasyon ve destek çalışması yapılması
- Şehit ailelerine yönelik destek çalışmaları yapılması
- Toplu sünnet şöleni düzenlemek
- Ücretsiz geziler düzenlemek
- Anne baba okulu faaliyetleri düzenlenmesi
- Yeni doğan çocuklara yönelik çalışmalar

[127] Kağıthane Belediyesi 2011-2015 Dönemi Stratejik Planı, ss. 17-26.

- Yardıma muhtaç asker ailelerine yardım yapılması
- İhtiyaç sahibi vatandaşlara (cenaze sahibi) araç temini sağlamak
- Spor ve kültürel faaliyetlere yönelik çalışmalar yapılması

4.4. Kağıthane Belediyesi Tarafından Yürütülen Sosyal Hizmetler

Kağıthane Belediyesi, sosyal hizmet uygulamalarında Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde hem kültürel faaliyetler hem de sosyal hizmet uygulamaları yürütülmekte iken, 08.04.2011 tarihinde kurulan Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü ile sosyal hizmet uygulamaları bu müdürlük bünyesinde toplanmıştır. Kağıthane Belediyesi Stratejik Planında belirtilen sosyal hizmetler; Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü ve Sağlık İşleri Müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

Tezin bu bölümünde Kağıthane Belediyesi'nce yürütülen sosyal hizmetler incelenecektir. Bu bağlamda başta Kağıthane Belediyesi Faaliyet Raporları (2008-2012) olmak üzere, Belediye yetkileriyle yapılan görüşmelerden elde edilen bilgi ve bulgular aktarılacaktır. Ancak öncelikle sosyal hizmetler konusunda, Belediyenin stratejik planındaki hedefler ile faaliyet raporlarına yansıyan sosyal hizmetlerinin ne ölçüde örtüştüğüne bakılmıştır. Bu amaçla, Tablo 10 hazırlanmıştır. Tablo 10'da Belediye'nin hedeflerine karşılık gelen sosyal hizmetler gösterilmiştir.

Tablo 10

Kağıthane Belediyesi'nin Sosyal Hizmetleri: Hedef ve Gerçekleşme Durumu

Stratejik Planda Yer Alan Hedefler	Gerçekleştirilen Sosyal Hizmetler
Sosyal güçsüzler ile ilgili durum tespiti	Ayda dört kez belediye ekipleri bölgelere çıkıyor
Asker Aile Maaşı	Asker Aile Maaşı
Yardıma muhtaç ailelere ayni yardımlar yapılması	Gıda Yardımı, Aşevi yemek yardımı, Eşya ve soba yardımı, Giyim yardımı
Toplu sünnet şöleni düzenlemek	Toplu sünnet şöleni
---	Geleneksel Yaz Etkinlikleri
---	Ramazan etkinliği ve iftar
Ücretsiz geziler düzenlemek	Ücretsiz geziler
Fakir ve başarılı öğrencilerin desteklenmesi	Kırtasiye yardımı, Eğitim yardımı
Spor ve kültürel faaliyetlere yönelik çalışmalar yapılması	Yaz Spor Okulu ve Spor Akademilerine Hazırlık Kursu
Spor ve kültürel faaliyetlere yönelik çalışmalar yapılması	Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği
---	Poliklinik Hizmetleri
---	Sağlık Taraması
---	Hasta Nakil Aracı Desteği
Engelli vatandaşlara yönelik koordinasyon ve destek çalışması yapılması	Engelli Vatandaşlara Yönelik Hizmetler
---	Yalnız yaşayan yaşlılara yönelik yardımlar
İhtiyaç sahibi vatandaşlara (cenaze sahibi) araç temini sağlamak	Cenaze Hizmetleri
Bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yapılması	Bilinçlendirme Semineri Hizmeti
İş arayan ile işverenler arasında koordinasyonun sağlaması	İş arayan ile işverenler arasında koordinasyonun sağlaması
İstihdama yönelik mesleki eğitim kurslarının düzenlenmesi	Danışmanlık Hizmeti
Sokak çocuklarının tespit edilerek rehabilitasyonlarına yönelik programlar yapılması	Danışmanlık Hizmeti
Alkol uyuşturucu sigara ile mücadele programları yapılması	Bilinçlendirme Semineri Hizmeti
Şehit ailelerine yönelik destek çalışmaları yapılması	Şehit Ailelerine Yönelik Destek Çalışmaları
Anne baba okulu faaliyetleri düzenlenmesi	Bilinçlendirme Semineri Hizmeti
Yeni doğan çocuklara yönelik çalışmalar	Bilinçlendirme Semineri Hizmeti

Kaynak: Kağıthane Belediyesi 2011-2015 Stratejik Planı ve 2008-2012 yılları arası hazırlanan faaliyet raporlarından yararlanarak hazırlanmıştır.

Tablo 10'da Stratejik Planda (2011-2015) yer alan hedeflerin tamamına yönelik sosyal hizmetlerin yapıldığı görülmektedir. İlaveten stratejik planda somut bir hedef olarak öngörülmemiş olmamakla birlikte, sosyal hizmet olarak yürütülen çeşitli hizmetlerin olduğu da görülmektedir (Örneğin yalnız yaşayan yaşlılara yönelik yardımlar, hasta nakil aracı desteği bunlar arasındadır).

Hedeflerle yapılan faaliyetlerin örtüşme durumuna bu şekilde yer verdikten sonra, aşağıda sosyal hizmetlere ayrıntılı olarak bakılacaktır. Bu bağlamda Kağıthane Belediyesi tarafından yapılmış olan 24 farklı sosyal hizmet incelenecektir. Araştırma sırasında bu hizmetler kendi arasında gruplandırılmış ve 7 gruba ayrılmıştır. Aşağıdaki tabloda bu durum gösterilmektedir.

Tablo 11

Kağıthane Belediyesi Tarafından Yürütülen Sosyal Hizmetler

1	*Nakit Yardımları*	1	Asker Aile Yardımı
2	*Yoksullara Yönelik Ayni Yardımlar*	1	Gıda Yardımı
		2	Giyim Yardımı
		3	Eşya ve Soba Yardımı
		4	Aşevi Yardımı
3	*Sosyal Organizasyon Hizmetleri*	1	Toplu Sünnet Şöleni
		2	Geleneksel Yaz Etkinlikleri
		3	Ramazan Etkinliği ve İftar
		4	Ücretsiz Geziler
4	*Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri*	1	Kırtasiye Yardımı
		2	Eğitim Yardımı
5	*Spora Yönelik Destek Hizmetleri*	1	Yaz Spor Okulu ve Spor Akademilerine Hazırlık Kursu
		2	Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği
6	*Sağlığa Yönelik Destek Hizmetler*	1	Poliklinik Hizmtleri
		2	Sağlık Taraması
		3	Hasta Nakil Aracı Desteği
		4	Bilinçlendirme Semineri Hizmeti
7	*Yapılan Çeşitli Yardımlar*	1	Engelli Vatandaşlara Yönelik Hizmetler
		2	Yalnız Yaşayan Yaşlılara Yönelik Yardımları
		3	Cenaze Hizmetleri
		4	Danışmanlık Hizmeti
		5	İş Arayan ile İşveren Arasında Koordinasyonun Sağlanması
		6	Şehit Asker Ailelerine Yönelik Destek Çalışmaları
		7	Sokak Çocuklarının Rehabilitasyonuna Yönelik Çalışmalar

Kaynak: Kağıthane Belediyesi 2008-2012 yılları arası faaliyet raporlarından oluşturulmuştur.

Aşağıdaki bölümlerde, yukarıdaki tabloda yer alan sıra izlenerek, Kağıthane Belediyesinin 2008-2012 dönemindeki sosyal hizmetleri incelenmektedir.

4.4.1. Nakit Yardımları: Asker Aile Yardımı

4109 sayılı kanun çerçevesinde Kağıthane'de ikamet eden ve vatani görevini yapmak üzere askere alınan kişilerin, bakmakla yükümlü olduğu ailesine belirli şartlar ve komisyon incelemesi sonrasında asker aile maaşı bağlanmaktadır.[128]

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'ne başvuran asker ailesi yakını (eş, anne, baba), Asker Aile Yardımı formu alarak ilgili kısım Askerlik Şube Başkanlığı tarafından doldurulduktan sonra tekrar Sosyal Yardım İşlerine teslim etmektedir. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Asker Maaş Bürosu formu aldıktan sonra, asker yakınının üzerinde gayrimenkul olup olmadığını sorgulamak amacıyla Tapu Müdürlüğü ile yazışarak tapu incelemesi yapmakta ve asker yakınının Sosyal Güvenlik Kurumu kaydı sorgulaması yapılmaktadır. Üzerine gayrimenkul olmayan ve Sosyal Güvenlik Kurumu sorgulamasında kaydı çıkmayan asker yakını ailesine maaş bağlanmaktadır.[129] Aşağıdaki tabloda 2008-2012 yılları arasında asker aile yardımı alan aile sayısı verilmektedir.

[128] "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan bir çalışma ile asker aile maaşları asker ailesinin, yaşadıkları il veya ilçenin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları'na dilekçeyle başvurarak gerekli şartları tamamlaması durumunda ayda 250 TL olmak üzere maaş ödemeleri PTT kart sistemi aracılığıyla yapılacaktır**.", http://ekonomi.haber7.com/sosyal-guvenlik/haber/1050183-35-bin-askerin-ailesine-250-tl-maas ,(Erişim Tarihi: 16.07.2013).**

[129] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Asker Maaş Bürosu çalışanları ile 20.06.2013 tarihinde yapılan görüşme.

Tablo 12

2008-2012 Yılları Arası Asker Maaş Yardımı Alan Aile İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Asker Aile Yardımı Yapılan Aile Sayısı	320	400	502	328	332	1882
Ödenen Toplam Tutar (TL)	748.800	917.182	1.004.425	764.160	783.405	4.217.972

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Tablo 12'den de görüldüğü gibi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde 2008-2012 yılları arasında; her yıl 320 ila 502 aileye olmak üzere 5 yılda toplam 1.882 aileye asker aile yardımı yapılmıştır. Yapılan toplam asker aile yardımı tutarları ise yaklaşık 4 milyon TL'dir.

4.4.2. Yoksullara Yönelik Ayni Yardımlar

4.4.2.1. Gıda Yardımı

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne yapılan müracaatlar doğrultusunda[130], sosyal yardım tespit ekipleri, gıda yardımı yapılacak aileleri adreslerinde ziyaret ederek tespit çalışmaları yapmaktadır. Tespiti yapılan ailelerin dosyaları komisyona girmekte ve komisyon kararınca ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen vatandaşlar derecelendirilmektedir. Belirleme sonrasında, yardım alacak tüm ihtiyaç sahibi vatandaşların gıda kolileri evlerine götürülüp tutanakla teslim edilmektedir.[131]

[130] "Gıda yardımı yapılacak kişilere ilişkin envanter, ihtiyaç sahibi olan kişinin kendisi, mahalle muhtarları, sivil toplum kuruluşları, mahalle sakinlerinin bildirmeleriyle ve belediye gezici ekiplerinin tespit etmesiyle belirlenmektedir.", **Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sosyal Yardımlar Bürosu çalışanları ile 20.06.2013 tarihinde yapılan görüşme.**

[131] Kağıthane Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, s. 114.

Tablo 13

2008 – 2012 Yılları Arası Yapılan Erzak Dağıtımı İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Dağıtılan Erzak Koli Yardımı Miktarı	2.746	2.032	2.285	2.339	1.848	11.250

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Erzak koli dağıtımında ortalama her yıl oran pek değişmemektedir. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde; 2008 yılında 2.746 erzak koli, 2009 yılında 2.032 erzak koli, 2010 yılında 2.285 erzak koli, 2011 yılında 2.339 erzak koli, 2012 yılında da 1.848 erzak koli olmak üzere toplamda 11.250 erzak koli yardımı yapılmıştır.

4.4.2.2. Aşevi Yardımı

Aşevleri, ilçedeki yoksul, yaşlı, özürlü ilçe sakinine günlük iki öğün sıcak yemek ulaştırmaktadır. Belediyeye müracaat eden yardıma muhtaç vatandaşlar aşevi hizmetinden yararlanabilme noktasında tespite tabi tutulmakta ve uygun bulunması halinde aralıksız olarak hanesine aşevi hizmeti ulaştırılmaktadır.[132]

Aşevi yardımlarından yararlanmak isteyen vatandaşlarda aranan şartlar şunlardır: Gıda yardımı yapılsa dahi yemek pişirme durumunda olamayacak olan vatandaşlar ve sağlık durumları nedeniyle hasta ve yatalak olan yaşlılar olmasıdır. Aşevi yardımı yapılacak kişinin belirlenmesinde yine gıda yardımına benzer bir süreç işlemektedir. Burada da yine belediye yetkililerinin tespiti, mahalle sakinlerinin, mahalle muhtarının ve sivil toplum kuruluşlarının bildirmesi ile belediye yetkililerin tespit çalışmaları sonucu aşevi yemek yardımı yapılması uygun görünen vatandaşlara bu hizmet sağlanmaktadır.[133]

[132] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 67.
[133] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.

Tablo 14

2008 – 2012 Yılları Arası Aşevi Hizmeti Öğün İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Aşevi Yemek Yardım Miktarı (Öğün)	119.300	96.361	83.936	99.544	103.507	502.648

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Tablodan 14'den de anlaşılmak üzere aşevi yemek (öğün) yardım miktarında, 5 yıllık dönemde önce kısmen azalan, ardından bir miktar artan bir trend göze çarpmaktadır. Yılda yaklaşık 100 bin öğün yemek yardımı yapılmıştır. Diğer bir ifadeyle ortalama olarak, her gün, 137 aileye sıcak yemek dağıtılmaktadır.

Tablo 15

2008-2012 Yılları Arası Aşevi Yemek Yardımı Yapılan Kişi İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Aşevi Yemek Yardımı Yapılan Kişi Sayısı	163	132	115	137	141	688

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sosyal Yardımlar Bürosu.

4.4.2.3. Eşya Yardımı (Çekyat ve Soba Yardımı)

Kağıthane'de ikamet eden ihtiyaç sahibi vatandaşlara eşya ve soba yardımı yapılmaktadır. Bu ihtiyaç sahiplerinin belirlenmesi ve yapılacak eşya yardımının tespitinde; Kağıthane Kaymakamlığı ile ortak bir çalışma yürütülmektedir. Kaymakamlığın yapmış olduğu kömür yardımından yararlanan vatandaşlardan soba ihtiyacı olanların müracaatları alınarak Kağıthane Belediyesi'ne gönderilmektedir. Kağıthane Belediyesi talebe göre soba yardımı yapmaktadır. Eşya yardımı Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'ne ve Kaymakamlığa gelen müracaatlara

göre ihtiyaç sahibi vatandaşların durumları yerinde tespit edilerek yardım edilmektedir.[134]

Tablo 16

2008 – 2012 Yılları Arasında Yapılan Eşya ve Soba Yardımı İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam (Aile)
Soba Yardımı	-	40	-	30	30	100
Çekyat Yardımı	54	47	34	37	15	187

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde, ikinci el eşyalar önce alınarak ihtiyaç sahipleri belirlenip ne tür eşyaya ihtiyacı varsa alınan eşyalar arasından verilmiştir. Sonra ki yıllarda vatandaşlar ikinci el eşya istememeye başlamışlardır. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bu uygulamayı kaldırarak 2008 yılından itibaren sadece çekyat ve soba yardımı yapmaktadır.[135]

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nce muhtaç durumda olan ailelere eşya ve soba yardımı yapılmaktadır. 2008-2012 yılları arasında soba yardımı yapılan toplam aile sayısı 100 olup, eşya yardımı yapılan aile sayısı ise toplam 187 olmuştur.

4.4.2.4. Giyim Yardımı

Kağıthane'de ikamet eden ihtiyaç sahibi vatandaşlara giyim yardımı yapılmaktadır. Giyim yardımı yapılacak kişilere tespit yapılarak, bu tespitler daha sonra komisyonda görüşülmektedir. Komisyon, kişilerin durumunu değerlendirerek giysi yardımı yapılması uygun görülen kişilere kışlık ve yazlık olmak üzere yılda 2 kere

[134] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.
[135] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 26.07.2013 tarihli görüşme.

giydirilmektedirler.[136] Giyim yardımından yararlanacak kişiler giydirilmek için kültür merkezindeki giyim mağazasına davet edilmektedir.[137]

Tablo 17

2008-2012 Yılları Arasında Yapılan Giyim Yardımı İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Giyim Yardımı (Kişi)	3.129	3.982	3.300	5.674	3.409	19.494

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nce 2008-2012 yılları arasında yaklaşık 20.000 kişi giyim yardımından yararlanmıştır. Yapılan giyim yardımı her yıl ortalama 3.500 kişi iken, 2011 yılında 5.674 kişiye giyim yardımı yapılmış olup kişi sayında artış meydana gelmiştir. Ayrıca Kağıthane ilçesi sınırları içerisinde İlköğretim okullarında okuyan ihtiyaç sahibi öğrencilerden 2008-2012 yılları arasında toplam 5.300 öğrenciye giyim yardımı yapılmıştır.

Tablo 18

2008-2012 Yılları Arasında İhtiyaç Sahibi Öğrencilere Yapılan Giyim Yardımı İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
İhtiyaç Sahibi Öğrenci (Kişi)	1.000	1.000	1.000	1000	1.300	5.300

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Diğer yapılan giyim yardımları ise şöyledir:

[136] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 26.07.2013 tarihli görüşme.
[137] Kağıthane Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, s. 113.

- 2008 yılında 323 kişi yetim programı ile giydirilmiştir.
- 2009 yılında ilçedeki 50 Otistik Engelli öğrenci giydirilmiştir.
- 2009 yılında İHH yardım kuruluşu aracılığıyla yetim ve öksüz 40 çocuk giydirilmiştir.
- 2009 yılında, sokakta çalışan 50 mağdur çocuğa kıyafet yardımı yapılmıştır.[138]
- 2011 yılında Sakarya iline bağlı Geyve İlçesi'nin Doğantepe Köyü İlköğretim Okulu'nda 200 yatılı ve taşımalı eğitim gören ihtiyaç sahibi, mağdur ve parçalanmış ailelerin çocuklarına giyim yardımı yapılmıştır.[139] [140]

4.4.3. Sosyal Organizasyon Hizmetleri

4.4.3.1. Toplu Sünnet Şöleni

Kağıthane Belediyesi'nin her yıl "Toplu Sünnet Şöleni" adı altında, Kağıthane ilçesinde ikamet eden dar gelirli ailelerin çocukları sünnet ettirilmektedir. Her yıl 1000'e yakın çocuğun sünnet ettirildiği bu şölende; Kağıthane devlet hastanesinde sünnet ettirilen çocukların, sünnet elbiseleri takdim edilerek Kağıthane Belediyesinin Has Bahçe mesire alanında düzenlediği programda sünnet çocukları ve aileleri bir araya gelerek ücretsiz yemek servisi, sürpriz hediyeler ve konuk sanatçılar eşliğinde program gerçekleştirilmektedir.[141] Aşağıdaki tabloda sünneti yapılan ve şölene katılan çocuk sayıları belirtilmektedir.

[138] Kağıthane Belediyesi 2009 Faaliyet Raporu, ss. 205-206.
[139] Kağıthane Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, s. 116.
[140] "2011 yılında Başkanlık makamına Doğantepe Köyü İlköğretim Okulu Müdürü tarafından bir mektup gönderilmiştir. Bu mektupta; İhtiyaç sahibi 200 okul öğrencisi olduğı belirtilmiş ve bunların bazı ihtiyaçları listelenmiştir. Resmi kurumlar ve hayırseverler ile görüşülerek bütün ihtiyaçlar karşılanmıştır. Sosyal yardım hizmetlerinden sorumlu Başkan yardımcısı, müdür ve gönüllüler ile birlikte okula giderek yardımı muhtaç çocuklara yardımları elden teslim edilmiştir.", **Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 26.07.2013 tarihli görüşme.**
[141] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 68.

Tablo 19

2008-2012 Yılları Arasında Sünnet Edilen Çocuk İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Sünneti Yapılan Çocuk Sayısı	800	800	722	600	659	3.581

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nce 2008-2012 yılları arasında; 2008 yılında 800 çocuk, 2009 yılında 800 çocuk, 2010 yılında 722 çocuk, 2011 yılında 600 çocuk, 2012 yılında 659 çocuk olmak üzere 5 yılda toplam 3581 çocuk sünnet ettirilmiş ve sünnet elbisesi yardımı yapılmıştır.

4.4.3.2. Geleneksel Yaz Etkinlikleri

Kağıthane Belediyesinin, her yıl "yaz etkinlikleri" adı altında çeşitli etkinlikler düzenlediği görülmektedir. Bu etkinlikler arasında, hıdrellez şenlikleri, cirit şöleni, yağlı güreş müsabakaları, bisiklet yarışları ve çocuklara yönelik düzenlenen uçurtma şenlikleri sıralanabilir. Belediye, bu etkinlikler dolayısıyla, halkın sosyal ve kültürel hayatına renk kazandırmayı, geleneksel sporların yaşatılmasına katkı sağlamayı, yeni nesillere bir tarih bilinci aşılamayı (örneğin cirit, okçuluk gibi gösterilerle) ve geçmiş ile gelecek arasında bir köprü oluşturmayı amaçladığını belirtmektedir.[142] Aşağıdaki tabloda, belediyenin bu kapsamda yapmış olduğu etkinlikler gösterilmektedir.[143]

[142] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 62.
[143] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 62.

Tablo 20

2008- 2012 Yılları Arası Düzenlenen Geleneksel Yaz Etkinlikleri İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012
Hıdrellez, Ahilik ve Sed Kuşanma Şenliği	1	1	1	1	1
Bisiklet Yarışması	1	1	1	1	1
Uçurtma Şenliği	1	1	1	1	1
Okçuluk Müsabakaları	1	1	1	1	1
Cirit Şöleni	1	1	1	1	1
Yağlı Güreş Müsabakaları	1	1	1	1	1
Sünnet Şöleni	1	1	1	1	1
Futbol Turnuvası	1	1	1	1	1
Belediye Koşusu	1	1	1	1	1
Ramazan Etkinlikleri	1	1	1	1	1
Toplam	10	10	10	10	10

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

4.4.3.3. Ramazan Etkinliği ve İftar

Kağıthane ilçe sınırları içerisinde Kültür ve Sosyal İşler müdürlüğü tarafından organizasyonu yapılan iftar çadırlarında; şirketler, hayırsever iş adamları, dernekler ve vakıflar tarafından her yıl iftar çadırlarında iftar yemeği verilmektedir. 2008-2012 yılları arasında kurulan iftar çadırlarında her yıl ortalama 75.000 ile 85.000 arası kişiye yemek ikram edilmektedir.[144] Ayrıca iftar çadırlarının kurulduğu alanda Ramazan etkinlikleri çerçevesinde oluşturulan stantlarda; dernekler kendi yöresel ürünlerini tanıtmakta olup ayrıca el sanatları, ticari/gıda ve kitap fuarı kurulmaktadır.[145]

4.4.3.4. Ücretsiz Geziler

Kağıthane Belediyesi her yıl "ücretsiz geziler" adı altında nisan, mayıs, haziran aylarında Çanakkale, Konya, Bursa, Ankara, Edirne ve Antalya'ya gezi programları

[144] Kağıthane Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.
[145] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 64.

düzenlemektedir. Kağıthane Belediyesi internet sitesinde ve ilçe sınırları içerisinde çeşitli yerlere asılan afişlerle duyurulan geziye, vatandaşların katılmaları için yapması gereken, Kağıthane Belediyesi internet sitesine (http://www.kagithane.bel.tr/) girerek kayıt formu doldurmalarıdır. Kaydını tamamlayan kişilere, gezi tarihini ve saatini bildiren bilgi mesajı atılmaktadır. Sabah kahvaltısı, öğle yemeği ve akşam yemeği ile birlikte rehberlik hizmeti verilmektedir.[146]

Tablo 21

Ücretsiz Gezilere Katılan Kişi Sayısı

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Geziye Katılan Kişi Sayısı	18.000	20.250	18.000	16.000	17.000	89.250

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nce düzenlenen ücretsiz gezi programlarına 2008-2012 yılları arasında toplamda 90.000 kişiye yakın kişi yararlanmıştır. Ücretsiz gezilerde Çanakkale'nin oranı oldukça büyüktür. Örneğin 2012 yılındaki 17.000 katılımın 9.000'ini Çanakkale gezisine katılan kişiler oluşturmaktadır. Belediye yetkilileri, Çanakkale gezisine talebin fazla olduğunu belirtmekte ve bunun sebepleri arasında 1915 yılında kazanılmış zaferi, bu savaşın izlerinin halen devam ediyor olmasını ve orada birçok şehit mezarının bulunmasını saymaktadırlar. [147]

4.4.4. Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri

4.4.4.1. Kırtasiye Yardımı

Kağıthane ilçe sınırları içerisinde ikamet eden ihtiyaç sahibi ilköğretim ve lise öğrencilerine okul çantası ve kırtasiye malzemesi yardımı yapılmaktadır. Yardımdan yararlanmak isteyen öğrenciler Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri

[146] Kağıthane Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.
[147] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 26.07.2013 tarihli görüşme.

Müdürlüğüne öğrenci belgeleri ile gelip, okul çantası ve kırtasiye yardımlarını alabilmektedir.[148]

Tablo 22

2008-2012 Yılları Arası Yapılan Okul Çantası ve Kırtasiye Yardımı İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Okul Çantası ve Kırtasiye Yardımı Yapılan Öğrenci Sayısı	-	-	1.000	637	900	2.537

Kaynak: Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sosyal Yardımlar Bürosu.

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nce ihtiyaç sahibi ilköğretim ve lise öğrencilerine 2010 yılından itibaren çanta ve kırtasiye yardımı yapılmaktadır. 2010-2012 yılları arasında; 2010 yılında 1000 öğrenci, 2011 yılında 637 öğrenci, 2012 yılında 900 öğrenci olmak üzere 3 yılda toplam 2537 öğrenciye çanta ve kırtasiye yapılmıştır.

4.4.4.2. Eğitim Yardımı

Kağıthane İlçesinde en az 5 yıldır ikamet eden ve il dışında 4 yıllık üniversitede okuyan öğrencilere yılda bir defa sosyal yardım yapılmaktadır. İhtiyaç sahibi öğrencilerin Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne öğrenci belgeleri ile gelerek başvuru yapmaları gerekmektedir. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nde kurulan burs komisyonu, başvuruların hepsi alındıktan sonra Kağıthane Belediyesi'nin kullanmış olduğu Sosyal Yardım Bilgi Sistemi'nde öğrencilerin vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda aile durumlarını değerlendirerek, ihtiyaç sahibi öğrencileri belirlemektedir. Öğrencinin vermiş olduğu bilgiler eğer yanlış ise bursu iptal edilmektedir. Öğrenci burs başvurusunda vermiş olduğu bilgileri, bursunu almaya geldiğinde belgelemek zorundadır.[149]

[148] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.
[149] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü.

Tablo 23

2008-2012 Yılları Arası Üniversite Öğrencilerine Yapılan Burs Yardımı İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Burs verilen Üniversite Öğrencisi Sayısı	1000	1000	1000	1.296	984	5.280
Burs Tutarı TL (Yılda bir kez)	500	500	500	500	550	-
Toplam Tutar (TL)	500.000	500.000	500.000	648.000	541.200	2.689.200

Kaynak: Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sosyal Yardımlar Bürosu.

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde 2008-2012 yılları arasında; ortalama bin öğrenciye yılda bir kez beş yüz TL olmak üzere, 5 yılda 2.5 milyon TL'nin üzerinde yardım yapılmıştır.

4.4.5. Spora Yönelik Destek Hizmetler

4.4.5.1. Yaz Spor Okulu ve Spor Akademilerine Hazırlık Kursu

Kağıthane Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından organize edilen "Yaz Spor Okulu" kapsamında farklı branşlarda eğitim verilmektedir. Aynı zamanda spor Akademilerine hazırlık kursu da düzenlenmekte ve böylece öğrencilerin spor akademisi bölümlerine girmelerine destek olunmaktadır. Faaliyet raporuna bakıldığında şu branşlarda eğitim verildiği görülmektedir; jimnastik, voleybol, basketbol, güreş ve futboldur.[150]

[150] Kağıthane Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, s. 123.

Yaz spor okuluna katılmak isteyen öğrenci sağlık kuruluşundan spor yapmaya engeli olmadığına dair sağlık raporu alıp velisi ile Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne gelerek katılmak istediği spor branşını belirterek kaydını yaptırmaktadır.[151]

Tablo 24

2009 - 2012 Yılları Arası Yaz Spor Okulu ve Spor Akademisi Hazırlık Kursu İstatistikleri

	2009	2010	2011	2012	Toplam
Futbol	400	400	360	383	1.543
Basketbol	-	-	170	139	309
Voleybol	-	-	105	73	178
Güreş	150	-	-	-	150
Jimnastik	50	44	-	-	99
Spor Akademisi Hazırlık	-	100	34	-	134

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2009-2012 Faaliyet Raporları.

Çeşitli branşlarda düzenlenen yaz spor okulu 2009 yılından itibaren faaliyet gerçekleştirmeye başlamıştır. 2009-2012 yılları arasında katılan öğrenci sayısı ve katıldıkları branşlar; futbol 1.543 kişi, basketbol 309 kişi, voleybol 178 kişi, güreş 150 kişi, jimnastik 99 kişi, Spor Akademisi Hazırlık kursuna 134 kişi olmak üzere 4 yılda toplam 2.413 kişi katılmıştır.

4.4.5.2. Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği

Kağıthane ilçesindeki tüm amatör spor kulüplerine (futbol, basketbol, yüzme, voleybol v.s.) hafta içi ve hafta sonu müsabakalarına gidip gelebilmeleri için araç tahsis edilmektedir.[152]

[151] Kağıthane Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.

Tablo 25

2008-2012 Yılları Arası Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği Hizmeti İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Amatör Spor Kulüplerine Araç Desteği Sayısı	1.418	1.554	2.346	2.452	2.034	9.804

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğü bünyesinde 2008-2012 yılları arasında; 2008 yılında 1.418 kez, 2009 yılında 1.554 kez, 2010 yılında 2.346 kez, 2011 yılında 2.452 kez, 2012 yılında da 2.034 kez olmak üzere 5 yılda toplam 9.804 kez Amatör Spor Kulüplerine araç desteği sağlanmıştır.

4.4.6. Sağlığa Yönelik Destek Hizmetleri

4.4.6.1. Poliklinik Hizmetleri

Sağlık İşleri Müdürlüğü'ne bağlı polikliniklerde belediye personeli ve bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleriyle birlikte, Kağıthane halkına da ücretsiz poliklinik hizmeti verilmektedir. Ayrıca bu polikliniklerde Emekli Sandığı ve Bağ-Kur emeklisi hastalar da ilaçlarını ücretsiz yazdırabilmektedir.[153]

Tablo 26

2008-2012 Yılları Arası Muayene ve Sevk Yapılan Kişi İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Yapılan Muayene ve Sevk	2.414	3.063	2.011	1.601	1.669	10.758

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

[152] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 86.
[153] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 93.

Kağıthane Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü bünyesinde 2008-2012 yılları arasında; 2008 yılında 2.414 kişi, 2009 yılında 3.063 kişi, 2010 yılında 2.011 kişi, 2011 yılında 1.601 kişi, 2012 yılında da 1.669 kişi olmak üzere 5 yılda toplam 10.758 kişi muayene ve sevk hizmetinden yararlanmıştır.

4.4.6.2. Sağlık Taraması

Koruyucu Hekimliğin önemi çerçevesinde yıl içerisinde farklı zamanlarda çeşitli mahallelerde kolestrol, hipertansiyon, EKG ve göz taraması yapılmaktadır.[154] 2008 yılında İlçe'de ikamet eden 950 kişiye kan dolaşım sistemi sağlık taraması yapılmış olup ilçenin en fakir mahallesi olan şehit Adem Yavuz ilköğretim okulunda yapılan göz taramasında ise, 110 öğrenciden 22'sine gözlük verilmiştir.[155]

4.4.6.3. Hasta Nakil Aracı Desteği

Kağıthane Belediyesi 2 adet ambulansla hizmet vermektedir. Ayrıca diyaliz nakil ambulansı ile her gün böbrek hastaları evlerinden alınarak diyaliz merkezlerine götürülüp, tedavileri tamamlandıktan sonra tekrar evlerine bırakılmaktadırlar. Bu hizmetten yararlanmak isteyen hasta vatandaşların Sağlık İşleri Müdürlüğü'ne dilekçe ile başvurmaları yeterli olmaktadır.[156]

Tablo 27

2008-2012 Yılları Arası Yapılan Hasta Nakli Kişi Sayısı İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Hasta Nakli	58	80	84	67	74	853

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

[154] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 93.
[155] Kağıthane Belediyesi 2008 Faaliyet Raporu, s. 142.
[156] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 93.

Kağıthane Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğü'nce 2008-2012 yılları arasında; 2008 yılında 548 kişi, 2009 yılında 80 kişi, 2010 yılında 84 kişi, 2011 yılında 67 kişi, 2012 yılında da 74 kişi olmak üzere 5 yılda toplam 853 kişi hasta nakli hizmetinden yararlanmıştır. Çeşitli organizasyonlarda, amatör spor kulübü maçlarında, futbol ve benzeri diğer turnuvalarda, ambulans hizmeti gerekli olabilecek faaliyetlerde ambulans desteği sağlanmış ve hazır bulundurulmuştur.

Tablo 28

2008-2012 Yılları Arası Hasta Nakli ve Muhtelif Yerlere Gönderilen Ambulans Hizmeti İstatistikleri

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Hasta Nakli İçin Muhtelif Yerlere Gönderilen Ambulans	896	973	3.440	3.311	2.211	10.831

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğü'nce 2008-2012 yılları arasında; 2008 yılında 896 kez, 2009 yılında 973 kez, 2010 yılında 3.440 kez, 2011 yılında 3.311 kez, 2012 yılında da 2.211 kez olmak üzere 5 yılda toplam 10.831 kez Muhtelif Yerlere Ambulans gönderilmiştir.

4.4.6.4. Bilinçlendirme Semineri Hizmeti

Kağıthane Belediyesi'nin "Bilinçlendirme semineri hizmeti" kapsamında düzenlendiği sağlık ve bilinçlendirme seminerleri şunlardır:

2008 yılında;[157]

- İlçe'de bulunan lise ve dengi okullarda uzmanlar eşliğinde sigarasız yaşam eğitim seminerleri düzenlenmiştir. (11 Okul)

[157] Kağıthane Belediyesi 2008 Faaliyet Raporu, s. 183.

- Kapkaç, Gasp ve Cinsel İstismar konulu seminer (Genç Gönüller Derneği ile ortaklaşa)
- Sigaranın Zararlar ile ilgili seminerler ve kampanyalar (8000 kişi)
- Ergenlik Çağ Sorunları Semineri (Sağlık İşleri ile Birlikte)
- Astım ve Çocuk Hastalıkları Semineri (Sağlık İşleri ile Birlikte)
- Yüksek Tansiyon ve Kalp Hastalıkları Semineri (Sağlık İşleri ile Birlikte)
- Madde Bağımlılığı Seminerleri (Sağlık İşleri ile Birlikte)
- Eşler Arasındaki Pozitif İlişkinin Çocuklar Üzerindeki Etkisi (Lalezar ile birlikte)
- Hasta Haklar Semineri (Lalezar ile birlikte)
- Eşler arasında iletişim ve çocuk.

2010 yılında; [158]

- Sigara'nın Zararları konulu seminer düzenlenmiştir.
- "Kitap Okuyorum Yazarıyla Buluşuyorum" projesi kapsamında yazar Yavuz Bahadıroğlu konuk olmuştur.

Aile Okulu Projesi: İ.Ü İstanbul Tıp Fakültesi ve Kağıthane Belediyesi'nin ortak olarak başlattığı "Hasta Okulu" projesi 2009-2011 yıllarında 3 yıl arka arkaya düzenlenmiş olup devamında "Aile Okulu" projesine dönüşmüştür. Aile Okulu seminerleri İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi- Humanite Tıp Kliniği ve Kağıthane Belediyesi'nin ortak başlattığı Aile Okulu projesi 2011 ve 2012 yıllarında iki yıl arka arkaya düzenlenmiştir. Yıllara göre verilen eğitim aşağıdaki gibidir.[159]

2011 yılında;

- Ailede Çiftler Arasında Cinsel İşlev Bozuklukları ve Tedavisi
- Eşler Arasında Sevgi Dilleri
- Ailede İletişim Bozuklukları ve Çözüm Yolları

[158] Kağıthane Belediyesi 2010 Faaliyet Raporu, s. 152.
[159] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, ss. 93-94.

– Ailede İletişim Teknikleri

2012 yılında düzenlenen Aile Okulu seminerleri, Kağıthanedeki İl-İlçe ve Yöre dernekleri ile yapılmış olup 2012 yılında il-ilçe ve yöre dernekleriyle toplam 10 seminer yapılmıştır. Hasta okulu seminerlerine iki yılda toplam 2200 kişi katılmıştır.

Özel Hastane ve Kuruluşlarla Yapılan Seminerler:

Tüp Bebek ve İnfertilite Seminerleri, alanında uzmanlaşmış üç farklı özel hastane ile seminer yapılmıştır. Bu seminerlerde sunum yapan hastanelerden, seminere katılan bayanların tamamının ücretsiz kadın sağlığı taramasından geçirilmesi talep edilmiş ve yaptırılmıştır. Projede sunum yapan hastanelerden katılımcılar arasından belirlenen ve özellikle ihtiyacı olan maddi gücü yetersiz olan 10 aileye ücretsiz tüp bebek uygulaması talep edilmiş ve yaptırılmıştır. Bu seminere toplam 800 kişi katılmıştır.

Yeni Doğan Sağlığı ve Bebek Beslenmesi Seminerleri, iki seminer düzenlenmiştir. Bebek beslenmesi üzerine alanında uzman iki firma görev almış olup, bu seminere 1100 anne ve anne adayı katılmıştır.

Seberal Palsili Çocuklar ve Aile Odaklı Terapi Semineri, İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı- Pediatrik Bilim Dalı ile düzenlenen proje kapsamında 6 adet seminer düzenlenmiştir. Bu proje kapsamında 30 çocuk ve aileden oluşan hasta grubuna terapi uygulanmıştır. Aynı zamanda bu proje Dünya Sağlık Örgütüne sunulmak üzere hazırlanmıştır.[160]

4.4.7. Yapılan Çeşitli Yardımlar

4.4.7.1. Engelli Vatandaşlara Yönelik Hizmetler

Kağıthane Belediyesi engelli vatandaşların yaşam kalitelerini yükseltmek, sosyal hayata adaptasyonunu sağlamak ve kendilerini daha iyi ifade edebilme imkanı sunmak amacı ile engelli ve engelli yakınlarına yönelik Sosyal – Medikal ve Rehabilite çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Engelli vatandaşlara yönelik çalışmalarda; tekerlekli

[160] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 94.

sandalye, beyaz baston ve yatak yardımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca her yıl engelli vatandaşlar bir araya getirilerek kahvaltı ve yemek programı düzenlenmiştir.

2012 yılında Belediye sınırları içerisindeki görme engelli vatandaşların bağımsız hareket etme noktasında destek olabilmek için Beyaz baston yardımı yapılmaktadır. Kayıt altındaki görme engelli vatandaşlarımızla iletişim kurularak ve müracaat eden engelli vatandaşlar olmak üzere 50 adet beyaz baston ihtiyaç sahibi engelli vatandaşa teslim edilmiştir. Yatalak durumunda olan engelli vatandaşlara ise hasta yatağı verilmektedir. 2012 yılında engelli 4 hastaya havalı yatak verilmiştir.[161]

Engelli vatandaşların günlük sosyal yaşam alanlarının dört duvarla sınırlandırılmış olması, birilerine bağımlı olarak sosyal yaşama dahil olmaları, engelli ve engelli yakınlarına maddi ve manevi büyük yük getirmektedir. Engelli vatandaşlara tekerlekli sandalye yardımı yapılmaktadır.[162] 2011 yılında 40 engelli vatandaşa hasta yatağı verilmiştir.[163]

Tablo 29

2008-2012 Yılları Arası Dağıtılan Tekerlekli Sandalye İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Engelli Vatandaşlara Dağıtılan Tekerlekli Sandalye	50	123	155	58	58	444

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde 2008-2012 yılları arasında; 2008 yılında 50 tekerlekli sandalye, 2009 yılında 123 tekerlekli sandalye, 2010 yılında 155 tekerlekli sandalye, 2011 yılında 58 tekerlekli sandalye,

[161] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.
[162] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 68.
[163] Kağıthane Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, s. 115.

2012 yılında da 58 tekerlekli sandalye olmak üzere 5 yılda toplam 444 tekerlekli sandalye ihtiyaç sahibi engelli vatandaşa dağıtılmıştır.

4.4.7.2. Yalnız Yaşayan Yaşlılara Yönelik Yardımlar

Kağıthane Belediyesi ekipleri tarafından ilçede yaşayan yaşlılara, uzman psikolog ve konuyla ilgili gönüllü katılımcılar eşliğinde ziyaretler yapılmakta ve çeşitli hizmetler sunulmaktadır. Bu bağlamda ayni yardım, evde sağlık hizmetleri, çeşitli teknik hizmetler (bakım –tamirat – onarım), ev temizliği, yaşlılar için kişisel bakım hizmetleri (vücut temizliği -kuaförlük hizmeti), yemek hizmetleri, talep doğrultusunda onun için alışveriş yapma, faturalarını yatırma gibi hizmetler sağlanmaktadır. Yine yaşlıların çeşitli sosyal etkinliklere ve gezilere katılımın sağlanması, ulaşım hizmetleri, park, bina ve yaşam alanlarında yaşlılara yönelik fiziksel düzenlemelerinin yapılması, psikolojik destek hizmetleri, rehberlik ve danışmanlık gibi hizmetler de sunulmaktadır. Bu hizmetlerin koordinasyonu Belediyenin Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülmekte, bu kapsamda 65 yaş üstü yalnız yaşayan yaşlılara, bu hizmetlerin götürülebilmesi için hem ilgili kurum ve kuruluşları hem de gönüllü vatandaşlar arasında koordinasyon sağlanmaktadır.[164]

4.4.7.3. Cenaze Hizmetleri

Kağıthane Belediyesi'nce cenaze hizmetleri adı altında şehir içi ve şehir dışına götürülen cenazelere araç desteği, cenaze evlerine yemek gönderilmesi ve taziye çadırı kurulması hizmetleri verilmektedir. Araç desteği hizmeti 30 kişilik otobüslerle sağlanmakta olup talebe göre otobüs sayısı artmaktadır.

Ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra vefat eden kişinin yakınları Sağlık İşleri Müdürlüğüne gelerek cenaze işlemlerini başlatarak, cenaze raporunun tanzim edilmesiyle görevliler tarafından, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne haber verilmektedir. Cenaze evine giden Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü görevlilere cenaze yakını aile ile görüşerek yemek ihtiyaçlarının olup olmadığını sorar ve aynı şekilde cenazenin şehir içi yada şehir dışına mı götürüleceğini sorarak araç desteği hazırlığı için bilgi alınıp Destek Hizmetleri Müdürlüğü'ne bildirilmektedir. Destek Hizmetleri

[164] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 70.

Müdürlüğü talebe göre araç tahsis etmekte olup yemek yardımından yararlanmak isteyen cenaze sahibi aileye belediye tarafından yemek gönderilmektedir.[165]

Tablo 30

2008-2012 Yılları Arasında Cenaze Hizmetlerinde Tahsis Edilen Araç İstatistikleri

	2008	2009	2010	2011	2012	Toplam
Şehir içi Cenazelere Gönderilen Araçlar	1.577	1.688	1.210	1.197	1.210	6.882
Şehirlerarası Cenazelere Gönderilen Araçlar	173	201	188	195	200	957

Kaynak: Kağıthane Belediyesi, 2008-2012 Faaliyet Raporları.

Kağıthane Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğü'nce, Kağıthane ilçe sınırlarında vefat eden vatandaşların cenaze törenlerinde kullanılmak amacıyla tahsis edilen araç sayısı 2008-2012 yılları arasında (5 yılda) şehir içi cenazelere gönderilen araç sayısı toplam 6.882 sefer olup, şehirlerarası cenazelere gönderilen araç sayısı ise toplam 957 seferdir.

4.4.7.4. Danışmanlık Hizmeti

Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne müracaat eden vatandaşlar her türlü sıkıntı ve sorunlarını müdürlükteki görevlilere rahatlıkla dile getirebilmektedir. 2012 yılında başlayan danışmanlık hizmeti; erkek, yaşlı, genç gerek kendilerine gerek ailelerine gerekse çocuklarına dönük sorunları Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü aracılığı ile çözüme kavuşturulmaktadır.[166]

Şiddet görmüş kadınlar, korunmaya muhtaç çocuklar, bağımlılar, hükümlüler, işsizler, özürlü ve özürlü yakınları; Kaymakamlık ve Valilikler, İl Sosyal Hizmetler, İl Sağlık Müdürlüğü, Zihinsel ve Bedensel Özürlüler Merkezleri, konuyla ilgilenen dernek

[165] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.
[166] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 20.06.2013 tarihli görüşme.

ve vakıflar, Kadın ve Çocuk Sığınma Evleri, Darülaceze, AMATEM, Gençlik Merkezleri ve ilgili birimlere yönlendirilerek, bu süreç içerisinde Belediye'nin imkanlarından yararlanmakta durumları takip edilmektedir.[167]

4.4.7.5. İş Arayan ile İşveren Arasında Koordinasyonun Sağlanması

Kağıthane Belediyesi'nin sosyal hizmetlerle ilgili stratejik hedefleri arasında yer alan "İş Arayan ile İşveren Arasında Koordinasyonun Sağlanması" adlı hizmeti çerçevesinde, web sitesi üzerinden işverenlere yönelik aradıkları eleman nitelikleri girilerek belediyeye ve İşkur'a (Türkiye iş Kurumu) fiilen iş başvurusunda bulunan kişilerin buluşturulduğu bir platform oluşturulmuştur.

Bu sayede işe ihtiyacı olan kişi ile işçiye ihtiyacı olan işverenin taleplerine olumlu cevap verilebilmesi amaçlanmaktadır. 2012 yılında başlatılan bu uygulama ile 2.520 başvuru karşılanmıştır.[168]

4.4.7.6. Şehit Asker Ailelerine Yönelik Destek Çalışmaları

Kağıthane İlçesinde ikamet edenlerden askerlik görevini yaparken şehit düşen asker aileleri, belediye yetkilileri ve çalışanları ile ziyaret edilerek kıyafet, gıda ve diğer sosyal yardımlar konusunda ihtiyaçlarının olup olmadığı tespit edilmektedir. İhtiyacı olan şehit asker ailesine yardım yapılmaktadır. Ayrıca şehit asker ailesine Kağıthane Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu kültürel etkinliklerde öncelik tanınmaktadır.[169]

4.4.7.7. Sokak Çocuklarının Rehabilitasyonuna Yönelik Çalışmalar

Kağıthane Belediyesi'nin sokak çocuklarının rehabilitasyonuna yönelik çalışmalarında; Kağıthane Kaymakamlığı, İlçe Emniyet Müdürlüğü ve Kağıthane Belediyesi'nce ortak çalışma yürütülmektedir. Bu bağlamda sokakta çalıştırılan veya madde bağımlısı olan çocuklar üzerine bir çalışma yapılmaktadır. Bu çocuklar ve

[167] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 70.
[168] Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu, s. 101.
[169] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan 26.07.2013 tarihli görüşme.

gençler danışmanlık hizmeti merkezinde psikolog ve psikiyatrla görüştürülerek takibe alınmaktadır.[170]

[170] Kağıthane Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü yetkililerileriyle yapılan 26.07.2013 tarihli görüşme.

SONUÇ

Örgütlenme yönetim unsurlarının önemli bir parçasıdır. Her birey birleşerek bir toplumu oluşturur bu nedenledir ki toplum halinde yaşayan insanların her işlerini tek başına yerine getirmeleri zor olacağından bir örgütlenmeye gitme ihtiyacı her zaman olacaktır. Örgütlenmede esas olan kamu hizmetleri için gerekli olan araç ve imkanları bir düzende toplamak, yetki ve görev sorumluluklarını belirleyerek bir yapı oluşturmaktır. Bunun sağlanması için öncelikle amaçlar belirlenir daha sonra yetki ve görevler verilir. İnsanların sosyal yönü itibariyle birlikte çalışmaları gerekmektedir. Birlikte çalışmanın ön koşulu oluşturulacak yapının, belirli amaçlara ulaşmak için planlı bir şekilde oluşturulmuş örgüte ihtiyacı vardır. İyi bir örgütlenme mekanizmasına sahip olmayan yönetim unsurlarının amaçlarına uygun, verimli çalışmaları zordur. Bir kurum yada kuruluşta görev, yetki ve sorumlukların iyi bir biçimde dağıtılması ancak iyi bir örgütlenme ile olabilmektedir.

Halka en yakın kurumlar olan belediyeler, halkın gündelik yaşamı üzerinde oldukça etkili kurumlardır. Bu kurumlar, tarih boyunca, gerek kentsel hizmetlerin karşılanmasında ve gerekse sosyal politikaların mahalli düzeyde hayata geçirilmesinde etkin olmuşlardır. Yerel yönetimlerin bu alandaki etkinliği ülkelerin tarihine, yönetim biçimi ve geleneklerine bağlı olarak farklı biçimlerde ortaya çıkmıştır.

Refah devleti uygulamalarının en yoğun olduğu 1945-1975 yılları arasında sosyal politika hizmetleri yoğun bir şekilde sürdürülmüştür. 1970'li yıllarda dünyada yaşanan ekonomik krizler ile birlikte devletler sosyal politika alanında yapmış oldukları hizmetleri durdurmuşlardır. 1980'li ve 90'lı yıllarda üzerinde pek fazla durulmayan sosyal politika hizmetleri, mali imkânları doğrultusunda belediyelerce üstlenilmiştir.

1980 sonrası Büyükşehir Belediyeleri'nin kurulması ve yetkilendirilmesi, 1994 sonrası belediyelerin gittikçe sosyal yatırımlara ağırlık vermesiyle kent mekanındaki sosyal uygulamalarda belediyeler çok önemli aktör haline gelmiştir. Belediyeler hem bütçe ile hem de artan ve çeşitlenen sosyal hizmetleriyle kendi yerelliklerinde öne çıkmaktadır. Yerel hizmetlerin daha iyi görülmesi, kaynakların yerel ihtiyaçların karşılanmasında daha etkin kullanılması, seçimler yoluyla karar organlarında

vatandaşların doğrudan söz sahibi olmaları, demokratik kültürün ve demokrasinin gelişmesinde oynadığı olumlu rol nedeniyle yerel yönetimlerin önemi artmaya devam etmektedir.

Türkiye'de son dönemlerde merkezi hükümetin yanı sıra yerel yönetimler de sosyal politika alanında hizmet sağlayıcı birimlerden biri haline geldi. Küreselleşme süreci ile birlikte sosyal politikalarda yeni alternatifler sağlayan yerel birimler ve sivil toplum örgütleri bu süreçte çeşitli görevler üstlendi. Bu bağlamda yerel yönetimlerin eşitliği sağlamaya dönük politika araçlarının en azından bir kısmına sahip olduğu gerçeğinden hareketle, bu birimlerin dengeli ve adil büyümeyi sağlamaya yönelik politikaları yürütmesi daha çok ihtiyaç sahibi kişiye ulaşarak yardımda bulunmuştur. Fakat bir çok belediyenin mali imkanları kısıtlı olmakla beraber, sosyal yardımlara da gereken bütçeyi ayıramamasından dolayı sosyal politikalarında aksaklıklar meydana gelmektedir.

Tezin dördüncü bölümünü oluşturan Kağıthane Belediyesi'nin yapmış olduğu sosyal belediyecilik hizmetleri 2008-2012 yılları arası faaliyet raporları incelenerek Kağıthane Belediyesi yöneticileri ve çalışanları ile görüşülerek incelendi. Kağıthane Belediyesi'nin sosyal yardım hizmetlerini; Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü ile sunmaktadır. Kağıthane Belediyesi'nin 24 farklı sosyal hizmet uygulaması yürüttüğü tespit edildi.

Kağıthane Belediyesi'nin, belediyecilik hizmeti bakımından iki farklı belediyecilik anlayışına sahip olduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi klasik belediyecilik olarak tanımlanan yol, altyapı, su, ulaşım, temizlik gibi günlük yapılması gereken hizmetlerin yerine getirilmesidir. İkincisi ise sosyal belediyecilik anlayışıdır. Kağıthane Belediyesi'nin alt yapı hizmetleri ve kentsel dönüşüm projeleri devam ettiğinden dolayı harcamalarının büyük bir kısmını buralara aktarmaktadır.

Kağıthane İlçesi'nde 2004 yılında başlatılan kentsel dönüşümün %26'sı tamamlanmıştır.[171] Kentsel dönüşüm çalışmaları devam ederken aynı zamanda Kağıthane İlçesi içerisinde yaşayan vatandaşların sosyo-ekonomik yapılarını

[171] http://emlakkulisi.com/fazli-kilic-kagithane-kentsel-donusum-calismalarini-degerlendirdi/177699 Erişim Tarihi: (11.08.2013)

güçlendirmeye yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Sosyal-kültürel etkinlikler, sosyal yönden zor durumda olan vatandaşların yapabilirlik kapasitelerinin geliştirilmesi için bilinçlendirme, ücretsiz geziler, şölenler, ramazan etkinlikleri, yarışmalar gibi çalışmalar yapılmaktadır. Bu hizmetlerden bazıları; gıda, giyim, eğitim, eşya ve engelli vatandaşlara yardım sağlanması, aşevi yardımı, bakıma muhtaç kişilere yardım gibi organizasyonlarla sosyal destek sağlayıcı hizmetler sunulmaktadır.

Kağıthane Belediyesi'nin 2008-2012 yılları arası bütçeleri incelendiğinde en fazla payın Fen İşleri, Temizlik İşleri ve Çevre Koruma hizmetlerine ayrıldığı görülmektedir. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün bütçesi 2008-2012 yılları arası ortalaması %3,3 oranındadır. 2011 yılında Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nün kurulmasıyla birlikte, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ile iş bölümü yapılarak bazı işler Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne devredilmiştir. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nün, Kağıthane Belediyesi 2012 yılı bütçesindeki oranı %1,34 ile 2.183.662,00 TL olmuştur.

Kağıthane Belediyesi'nin sunmuş olduğu sosyal yardım hizmetlerine sırası ile bakıldığında; 2008-2012 yılları arasında 4109 sayılı kanun çerçevesinde Kağıthane'de ikamet eden ve vatani görevini yapmak üzere askere alınan kişilerin, bakmakla yükümlü olduğu ailelerine nakit yardımı yapılmıştır. 5 yılda toplam 1882 aileye Asker Maaş Yardımı yapılmış olup toplam tutar ise 4 milyon TL'dir.

Kağıthane Belediyesi'nin ihtiyaç sahibi ailelere ayni yardımları ise; 2008-2012 yılları arasında toplam 11.250 erzak koli yardımı yapılmıştır. Yemek yapamayacak durumda olan vatandaşlara ise günde iki kere olmak üzere aşevi yardımı yapılmaktadır. 2008-2012 yılları arasında toplam 502.648 öğün aşevi yardımı yapılmıştır. Kağıthane ilçesinde ikamet eden ihtiyaç sahibi ailelere eşya ve soba yardımı yapılmaktadır. 2008-2012 yılları arasında toplam 100 aileye soba yardımı, 187 aileye çek yat yardımı yapılmıştır. İhtiyaç sahibi kişilere yazlık ve kışlık olmak üzere yılda iki kere giyim yardımı yapılmaktadır. 2008-2012 yılları arasında toplam 19.494 kişiye giyim yardımı yapılmıştır. Ayrıca Kağıthane ilçesi sınırları içerisinde ilköğretim okullarında okuyan ihtiyaç sahibi öğrencilerden 2008-2012 yılları arasında toplam 5.300 öğrenciye giyim yardımı yapılmıştır. 2011 yılında Sakarya İline bağlı Geyve İlçesi'nin Doğantepe Köyü

İlköğretim Okulunda 200 yatılı ve taşımalı eğitim gören ihtiyaç sahibi, mağdur ve parçalanmış ailelerin çocuklarına giyim yardımı yapılmıştır.

Kağıthane Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu sosyal organizasyonlar ile 2008-2012 yılları arasında toplam 3.581 dar gelirli ailenin çocuğu sünnet ettirilmiştir. Geleneksel yaz etkinlikleri adı altında 2008-2012 yılları arasında her yıl 10 etkinlik düzenlenmiştir. Kağıthane Belediyesi tarafından 2008-2012 yılları arasında ilçenin çeşitli yerlerinde kurulan iftar çadırlarından her yıl toplam 75.000-85.000 arası kişiye iftar yemeği verilmiştir. Kağıthane Belediyesi'nin çeşitli illere düzenlemiş olduğu ücretsiz geziler programlarına 2008-2012 yılları arasında toplam 89.250 kişi katılmıştır.

Kağıthane Belediyesi'nin eğitim-öğretime destek yardımları ile Kağıthane ilçe sınırları içerisinde ikamet eden ihtiyaç sahibi ilköğretim ve lise öğrencilerine okul çantası ve kırtasiye malzemesi yardımı yapılmaktadır. 2010 yılında 1.000 öğrenci, 2011 yılında 637 öğrenci, 2012 yılında ise 900 öğrenci olmak üzere 3 yılda toplam 2.537 öğrenciye okul çantası ve kırtasiye yardımı yapılmıştır. Ayrıca Kağıthane İlçesi'nde en az 5 yıldır ikamet eden ve il dışında 4 yıllık üniversitede okuyan öğrencilere yılda bir defa sosyal yardım yapılmaktadır. 2008-2012 yılları arasında burs verilen üniversite öğrencisi toplam 5.280 kişidir. Verilen bursun 5 yıllık toplam tutarı ise 2,7 milyon TL'dir.

Kağıthane Belediyesi'nin spora yönelik destek hizmetleri "Yaz Spor Okulu" kapsamında farklı branşlarda eğitim verilmektedir. Aynı zamanda Spor Akademilerine hazırlık kursu da düzenlenmekte ve böylece öğrencilerin spor akademisi bölümlerine girmelerine destek olunmaktadır. 2009-2012 yılları arasında Yaz Spor Okulu hizmetinden yararlanan öğrenci sayısı toplam 4 yılda 2.279'dir. Ayrıca Spor Akademilerine hazırlık kursuna 2010 yılında 100 öğrenci, 2011 yılında 34 öğrenci olmak üzere iki yılda toplam 134 öğrenci katılmıştır. Kağıthane Belediyesi tarafından ilçede bulunan amatör spor kulüplerine müsabakalara gidebilmeleri için araç desteği sağlanmaktadır. 2008-2012 yılları arasında toplam 9.804 kez araç desteği sağlanmıştır.

Kağıthane Belediyesi'nin sağlığa yönelik destek hizmetleri kapsamında ücretsiz poliklinik hizmeti verilmektedir. 2008-2012 yılları arasında toplam 10.758 kişi

muayene ve sevk hizmetinden yararlanmıştır. Ayrıca sağlık taraması hizmetinde; 2008 yılında İlçe'de ikamet eden 950 kişiye kan dolaşım sistemi sağlık taraması yapılmış olup ilçenin en fakir mahallesi olan şehit Adem Yavuz ilköğretim okulunda yapılan göz taramasında ise, 110 öğrenciden 22'sine gözlük verilmiştir. Hasta nakli hizmeti ile diyaliz nakil ambulansı ile her gün böbrek hastaları evlerinden alınarak diyaliz merkezlerine götürülüp, tedavileri tamamlandıktan sonra tekrar evlerine bırakılmaktadır. Bilinçlendirme seminerleri kapsamında çeşitli konularda eğitim ve seminerler verilmektedir. 2008-2012 yılları arası toplam 853 hasta bu hizmetten yararlanmıştır. 2008-2012 yılları arasında muhtelif yerlere gönderilen ambulans hizmeti toplam 10.831 kez olmuştur.

Kağıthane ilçesinde 2008-2012 yılları arasında toplam 444 kişiye tekerlekli sandalye yardımı yapılmıştır. Cenaze hizmetlerindeki araç yardımı 2008-2012 yılları arasında toplam şehir içi 6.882 iken şehirler arası 957 olmuştur. Son olarak Kağıthane Belediyesi; sokak çocuklarının rehabilitasyonuna yönelik, şehit asker ailelerine yönelik, iş arayan ile işveren arasında koordinasyonun sağlanmasına yönelik ve danışmanlık hizmeti gibi çeşitli alanlarda sosyal hizmet vermektedir.

Kağıthane Belediyesi'nin uygulamış olduğu sosyal hizmetlere yukarıda değinilmiştir. Bu hizmetlerin dışında eksik görülen; Kadın Sığınma Merkezi (Koruma Evi), Sokak Çocukları Rehabilitasyon merkezi ve Engelli vatandaşlara yönelik spor faaliyetleri ve sosyo-kültürel faaliyetlerin yapılabileceği bir rehabilitasyon merkezinin eksikliği görülmektedir.

Son olarak, belediyelerin sosyal politika alanındaki fonksiyonlarının oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Bunun en başında mali kaynak sıkıntısı gelmektedir. Ülkemizde maddi sıkıntı sebebiyle hacizlik olan belediyelerinde var olduğunu unutmamak gerekir. Merkezi yönetimin imkanları ile halkın sosyal sorunlarını çözmesi zordur. Bu bağlamda belediyeler merkezi yönetimin yükünü hafifletebilirler. Belediyelerin sosyal hizmet faaliyetlerini yerine getirirken siyasi kurum olmalarından çok, ihtiyaç sahibi halkına hizmet eden bir kurum olarak hareket etmelerinin önemine vurgu yapmak gerekmektedir. Zira sosyal yardımların siyasi bir malzemeye

dönüştürülmesi hem insan onurunu zedeleyebilir, hem de yapılan hizmetin yararını azaltabilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Altan, Ömer Z. **Sosyal Politika Dersleri**. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi. Yayınları, No: 1592, 2004.

Arıkboğa, Ülkü. **Yönetimler Arası Mali İlişkiler.** İstanbul 2004.

Arıkboğa, Erbay, Tarkan Oktay, Nail Yılmaz. **Belediye Meclisleri Örneği: İstanbul Örneği.** İstanbul: Beta Yayınları, 2007.

Atasoy, Veysel. **Türkiye'de Mahalli İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi.** Türk Dünyası Araştırmaları, İstanbul: TDAV Yayınları, 1992.

Aydın, Murat. **Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler**. İstanbul: Yedirenk Yayınları, 2009.

Bedir, Eyüp. **Sosyal Politika I**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 2621, 2012.

Bozlağan, Recep. **Belediyelerde Örgüt Geliştirme.** İstanbul: Hayat Yayıncılık, 2003.

Bozlağan, Recep. **Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler.** İstanbul: Hayat Yayınları, 2005.

Çarkçı, Akif. **Kent Yönetimine Farklı Bakışlar Yerel Perspektiften Ekonomi, Siyaset ve Yönetim.** İstanbul: Şehir Yayınları, 2007.

Dursun, Davut. "Belediye Yönetimi ve Belediyecilik" **Akparti İstanbul İl Başkanlığı Yerel Yönetimler Birimi.** İstanbul 2004.

Ersöz, Halis Yunus. **Sosyal Politikada Yerelleşme.** İstanbul: İTO Yayınları, 2011.

Eryılmaz, Bilal. **Kamu Yönetimi.** Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2012.

Giritli, İsmet. **Türkiye'nin İdari Yapısı.** İstanbul: Der Yayınları, 1999.

Göküş, Mehmet."Türkiye'de Yerel Yönetim İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi" **Kamu Yönetiminin Yapısal ve İşlevsel Sorunları: Strateji, Rekabet, Küreselleşme.** (Ed. M.Akif Çukurçayır, Gülise Gökçe), İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2007.

Gözübüyük, Şeref. **Türkiye'nin Yönetim Yapısı.** Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.

Gözler, Kemal. **İdare Hukukuna Giriş.** Bursa: Ekin Basım Yayın, 14. Baskı, 2011.

Gül, Hüseyin "Yerinden Yönetim Kavramının Gelişimi, Tanımı, Türleri ve Özellikleri, **Türkiye'de Yerel Yönetimler.** (Ed. Recep Bozlağan ve Yüksel Demirkaya), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2008.

Güloğlu, Tuncay ve Muharrem Es. "Yerelleşen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler**", 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı.** Sakarya: 23-24 Ekim 2008.

Kalabalık, Halil. **İdare Hukukunun Temel Kavram ve Kurumları.** Sakarya, 2008.

Kaya, Erol. **Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma.** İstanbul: İlke Yayıncılık, 2003.

Keleş, Ruşen **Yerinden Yönetim ve Siyaset.** İstanbul: Cem Yayınevi, 2. Basım, 2000.

Koray, Meryem. **Sosyal Politika.** Ankara: İmge Kitabevi, 2012.

Nadaroğlu, Halil. **Mahalli İdareler.** İstanbul: Beta Yayınları, İstanbul, 5. Baskı, 1994.

Özdemir, Süleyman. **Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti.** İstanbul: İTO Yayın No 2007-57, 2007.

Öztürk, Hasret ve Hüseyin Gül. "Sosyal Belediycilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara bir Alternatif mi?**", IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı.** İstanbul: 18-19 Ekim 2012, Petrol-İş Yayını.

Oktay, Tarkan ve M. Lütfi Şen. **"Belediye Meclis Üyeleri ve Rehberi".** Ankara: İçişleri Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Yayını, 2012.

Seyyar, Ali. **Sosyal Siyaset Terimleri.** İstanbul: Beta Yayınları, 2002.

Seyyar, Ali. "Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi", **Yerel Siyaset.** Okutan Yayınları, 1. Baskı, Ocak 2008.

Şenkal, Abdülkadir. **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika.** İstanbul: Alfa Basım Yayım, 2011.

Talas, Cahit. **Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi.** İstanbul: Bilgi Yayınevi, 1992.

Tortop, Nuri ve Burhan Aykaç. **Mahalli İdareler.** Ankara: Nobel Dağıtım Yayın, 2. Basım, 2008.

Türkoğlu, İrfan. "Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması" **Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.** Ankara: Yayın 2009/389.

Versan, Vakur. **Kamu Yönetimi Siyasi ve İdari Teşkilat.** İstanbul: N.Sayar Yayın, 6.baskı, 1976.

Makaleler

Acar, Ali ve İsmail Sevinç. "1980 Sonrası Türk Kamu Yönetiminin Merkez Örgütünde Yapılan Reform Çalışmaları" **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** Sayı 13: 20-37, 2005.

Adıyaman, A.Turan ve Salim Demirel. "Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme: Ankara Büyükşehir Örneği", **Dış Denetim Dergisi,** Nisan-Mayıs-Haziran, 115-129, 2011.

Akdoğan, Yalçın. "Sosyal Belediyecilik" **Yerel Siyaset Dergisi.** Yıl 1, S 3: 44-46, Mart 2006.

Ateş, Hamza. "Sosyal Belediyecilik" **Çerçeve Dergisi.** Cilt 17: 88-95, Ocak 2009.

Bolat, Ömer "Sosyal Politikalar ve Uluslararası Sivil Yardım Kuruluşlarımız" **Çerçeve Dergisi.** Cilt 17, 24-29, Ocak 2009.

Bozlağan, Recep. "Örgütsel Yurttaşlık Davranışı ve Belediyelerde Yönetim Sorunu" **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,** Sayı 56: 261-285, İstanbul 2009.

Çevikbaş, Rafet. "Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Yerel Özerlik ve İdari Vesayet" **Yerel Siyaset Dergisi.** Sayı 32: 74-86, Yıl 3, Ağustos 2008.

Es, Muharrem. "Kentsel Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Belediyeciliğin Rolü" **Yerel Siyaset Dergisi,** Sayı 13, Ocak 2007.

Kesgin, Bedrettin. "Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik" **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi.** Sayı 26: 170-180, Ağustos 2012.

Pektaş, Ethem Kadri. "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar" **Akademik İncelemeler Dergisi,** Cilt 5, Sayı 1: 5-23, 2010.

Sezer, Özcan ve Tarık Vural. "Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Devletin Değişen Rolü ve Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arası Yetki ve Görev Paylaşımı" **Maliye Dergisi.** Sayı 159: 203-219, Temmuz- Aralık 2010.

Toprak, Duriye ve Ceyda Şataf. "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı" **Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi.** Cilt 1, Sayı 1: 11-24, 2009.

Yalçındağ, Selçuk. "Yerinden Yönetim-Yerel Yönetim" **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi.** Cilt 4, Sayı 2: 3-19, Mart 1995.

Tezler

Akgül, Bircan. Belediye Yöneticileri Gözünden Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın İncelemesi **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).** Atılım Üniversitesi SBE, 2012.

Arıkboğa, Erbay. Yerel Yönetimler, Katılım ve Mahalle Muhtarlığı. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).** Marmara Üniversitesi SBE, 1998.

Demir, İrfan. Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği. (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).** Kocaeli Üniversitesi SBE, 2006.

Keleş, Sümeyra. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).** Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, 2008.

Şahin, Kübra. Belediye Hizmetleri ve Hizmet Kalitesine Yönelik Vatandaş Memnuniyetinin Ölçümü. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi SBE, 2011.

Diğer Kaynaklar

Avrupa Birliği Yerel Yönetimler Özerklik Şartı:

http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/sozlesmeler/coktaraflisoz/ak/turkce/122_tur.pdf (Erişim Tarihi: 25.06.2013).

Aşevi Yemek Yardımı Yapılan Kişi Sayısı, Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Sosyal Yardım İşleri Bürosundan temin edilmiştir.

Asker Aile Maaşı ile ilgili değişiklik haberi:

http://ekonomi.haber7.com/sosyal-guvenlik/haber/1050183-35-bin-askerin-ailesine-250-tl-maas (Erişim Tarihi: 16.07.2013).

Kağıthane İlçesinin Kentsel Dönüşüm Verileri.

http://emlakkulisi.com/fazli-kilic-kagithane-kentsel-donusum-calismalarini-degerlendirdi/177699 (Erişim Tarihi: 11.08.2013)

Kağıthane Belediyesi Resmi İnternet Sitesi: http://www.kagithane.bel.tr

http://www.kagithane.bel.tr/kagithane_belediyesi/detail/Kagithane-Belediyesi-Hakkinda/9/2/0 (Erişim Tarihi: 09.05.2013).

Kağıthane İlçesinin Tarihi ile ilgili Detaylı Bilgi:

http://harika.istanbul.gov.tr/Default.aspx?pid=231 (Erişim Tarihi: 09.05.2013)

Kağıthane İlçesi Nüfus İstatistikleri:

http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=34&p_ilce1=1810&p_kod=2&p_yil=2012&p_dil=1&desformat=html (Erişim Tarihi: 09.05.2013).

Kağıthane Kaymakamlığı Resmi İnternet Sitesi:

http://www.kagithane.gov.tr/sayfalar/ilce_nufus.aspx (Erişim Tarihi: 09.05.2013).

Kağıthane Belediyesi 2008 Faaliyet Raporu.

Kağıthane Belediyesi 2009 Faaliyet Raporu.

Kağıthane Belediyesi 2010 Faaliyet Raporu.

Kağıthane Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu.

Kağıthane Belediyesi 2012 Faaliyet Raporu.

Kağıthane Belediyesi 2013 Performans Programı.

Kağıthane Belediyesi 2011-2015 Dönemi Stratejik Planı.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Genel Faaliyet Raporu 2011.

Okul Çantası ve Kırtasiye Yardımı Yapılan Öğrenci Sayısı, Kağıthane Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Sosyal Yardımlar Bürosundan temin edilmiştir.

Üniversite Öğrencilerine Yapılan Burs Yardımı Öğrenci Sayısı, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Sosyal Yardımlar Bürosundan temin edilmiştir.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu:

http://www.migm.gov.tr/Dokumanlar/2011MAHALLIIDARELERGENELFAALIYETRAPORU.pdf (Erişim Tarihi: 05.01.2013).

5393 Belediye Kanunu.

http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.5393&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch (Erişim Tarihi: 05,01,2013).

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu.

http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.5216&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch (Erişim Tarihi: 05,01,2013).